

گزارش اقتصادی شیرک

آبان ۱۳۹۶ . شماره ۲۹

فهرست مطالب

.....	فهرست شکل ها	۵
.....	فهرست جداول	۷
.....	پیشگفتار	۱۰
.....	شاخص های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه	۱۱
.....	۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی	۱۵
.....	۱.۱. نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۱۶
.....	۱.۱.۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی	۱۷
.....	۱.۱.۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی	۱۸
.....	۱.۲. بررسی ارزش تراکنش های شاپرک و GDP در طول زمان	۲۰
.....	۱.۲.۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش های شاپرک و تولید ناخالص داخلی	۲۱
.....	۱.۲.۲. نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به GDP	۲۲
.....	۲. شاخص های عملکردی شاپرک در آبان ماه ۱۳۹۶	۲۵
.....	۲.۱. آمار عملکردی شاپرک	۲۵
.....	۲.۱.۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش های شاپرک	۲۶
.....	۲.۱.۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش های شاپرکی	۲۷
.....	۲.۱.۳. عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش	۲۸
.....	۲.۱.۴. عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها	۳۰
.....	۲.۱.۵. عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت	۳۴
.....	۲.۲. نفوذ منطقه ای	۳۸
.....	۲.۲.۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی	۳۸
.....	۲.۲.۲. سرانه تراکنش های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور	۳۹
.....	۲.۲.۳. تعداد و تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه های فعال سیستمی در هر استان	۴۰
.....	۲.۲.۴. تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی	۴۵
.....	۲.۲.۵. تعداد سرانه تراکنش های کارتخوان فروشگاه های در استان های کشور	۴۷
.....	۲.۳. شاخص های پراکندگی مبلغی تراکنش ها	۴۸
.....	۲.۳.۱. دامنه مبلغی تراکنش های ابزارهای پذیرش شبکه	۴۸
.....	۲.۳.۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش ها	۵۲
.....	۲.۳.۳. بررسی دهک های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش	۵۳
.....	۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی	۵۹
.....	۳.۱. سهم تراکنش های موفق از کل تراکنش ها	۶۰
.....	۳.۲. آنالیز خطاهای تراکنش ها	۶۰
.....	۳.۳. دسترس پذیری حس شده خدمات	۶۴
.....	۳.۴. آنالیز تراکنش های ناتمام رخ داده در شبکه	۶۵

- ۴. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت..... ۶۷**
- ۴,۱. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP..... ۶۸
- ۴,۱,۱. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت..... ۶۸
- ۴,۱,۲. سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش..... ۶۹
- ۴,۱,۳. سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس..... ۷۴
- ۴,۱,۴. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها..... ۷۸
- ۴,۱,۵. اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال- هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش..... ۸۰
- ۴,۱,۶. اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال- هیرشمن به ازای نوع سرویس..... ۸۳
- ۴,۲. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش..... ۸۵
- ۴,۳. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها..... ۸۹
- ۴,۳,۱. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها در استان‌های کشور..... ۸۹
- ۴,۳,۲. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در استان‌های کشور..... ۹۳
- ۴,۳,۳. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در بعد کشوری..... ۹۶
- ۴,۳,۴. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور..... ۱۰۱
- ۴,۳,۵. عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها کم‌تراکنش و فاقد تراکنش..... ۱۰۵
- ۵. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده..... ۱۱۰**
- ۵,۱. سهم بازار پذیرندگی..... ۱۱۰
- ۵,۱,۱. سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت..... ۱۱۱
- ۵,۱,۲. سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش..... ۱۱۲
- ۵,۱,۳. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده..... ۱۱۶
- ۵,۱,۴. اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها..... ۱۱۹
- ۵,۲. سهم بازار صادرکنندگی..... ۱۲۲
- ۵,۲,۱. تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک..... ۱۲۲
- ۵,۲,۲. سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار..... ۱۲۴
- ۵,۲,۳. سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار..... ۱۲۵
- ۵,۲,۴. سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک..... ۱۲۷
- ۵,۲,۵. اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار..... ۱۲۹
- ۵,۳. سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده..... ۱۳۲
- ۵,۴. کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال تراکنش..... ۱۳۹
- ۵,۴,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید..... ۱۳۹
- ۵,۴,۲. کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ..... ۱۴۶
- ۶. جمع‌بندی..... ۱۴۹**
- ۷. واژه‌نامه..... ۱۶۰**

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت شهریور ماه ۱۳۹۶ ..... ۱۷
- شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی ۱۹
- شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک ۲۱
- شکل ۴-۱ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP ۲۳
- شکل ۱-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۰
- شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۳
- شکل ۳-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۵ و آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۴
- شکل ۴-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۵
- شکل ۵-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۵
- شکل ۶-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۶
- شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - آبان ۱۳۹۵ و آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۷
- شکل ۸-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - آبان ۱۳۹۶ نسبت به ماه مهر ۱۳۹۶ ..... ۴۱
- شکل ۹-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - آبان ۱۳۹۶ ..... ۴۲
- شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آبان ۱۳۹۶ ..... ۴۵
- شکل ۱۱-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - آبان ۱۳۹۶ ..... ۴۶
- شکل ۱۲-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - آبان ۱۳۹۶ ..... ۴۷
- شکل ۱۳-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) - آبان ۱۳۹۶ ..... ۴۹
- شکل ۱۴-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - آبان ۱۳۹۶ ..... ۵۰
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - آبان ۱۳۹۶ ..... ۵۱
- شکل ۱۶-۲ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی ۵۳
- شکل ۱۷-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - آبان ۱۳۹۶ ..... ۵۵
- شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - آبان ۱۳۹۶ ..... ۵۷
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۱
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۲
- شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۸
- شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۹
- شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶ ..... ۷۲

- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶ ..... ۷۴
- شکل ۵-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنشها به ازای هر سرویس - آبان ۱۳۹۶ ..... ۷۶
- شکل ۶-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنشها به ازای هر سرویس- آبان ۱۳۹۶ ..... ۷۸
- شکل ۷-۴ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنشها - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۸۰
- شکل ۸-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استانها - آبان ۱۳۹۶ ..... ۹۲
- شکل ۹-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استانها - آبان ۱۳۹۶ ..... ۹۵
- شکل ۱۰-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - آبان ۱۳۹۶ ..... ۱۰۴
- شکل ۱۱-۴ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی طی ماه‌های سال ۹۵ و ۹۶ ..... ۱۰۶
- شکل ۱-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - آبان ۱۳۹۶ ..... ۱۱۱
- شکل ۲-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - آبان ۱۳۹۶ ..... ۱۱۲
- شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - آبان ۱۳۹۶ ..... ۱۲۴
- شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۳۹۶ ..... ۱۳۴
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۳۹۶ ..... ۱۳۵
- شکل ۶-۵ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - آبان ۱۳۹۶ ..... ۱۳۷
- شکل ۷-۵ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۳۹۶ ..... ۱۳۸

فهرست جداول

- جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در سال ۱۳۹۶ ..... ۱۶
- جدول ۲-۱ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی تا پایان شهریور ماه ۱۳۹۶ ..... ۱۸
- جدول ۳-۱ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت‌تی به GDP ۲۲
- جدول ۱-۲ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک ۲۶
- جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۵ ..... ۲۶
- جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک ۲۷
- جدول ۴-۲ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک ۲۸
- جدول ۵-۲ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۲۹
- جدول ۶-۲ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۲۹
- جدول ۷-۲ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۱
- جدول ۸-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۱
- جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۲
- جدول ۱۰-۲ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۹
- جدول ۱۱-۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - آبان ۱۳۹۶ ..... ۳۹
- جدول ۱۲-۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۴۰
- جدول ۱۳-۲ تعداد سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۴۰
- ۴۳ ..... ۴۳
- جدول ۱۴-۲ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی ۵۲
- جدول ۱۵-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش ۵۴
- جدول ۱۶-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش ۵۵
- جدول ۱-۳ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۰
- جدول ۲-۳ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۱
- جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌تی - آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۲
- جدول ۴-۳ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۳
- جدول ۵-۳ دسترس‌پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌تی ۶۴
- جدول ۶-۳ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۶۵
- جدول ۱-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۷۱
- جدول ۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۳۹۶ ..... ۷۳

جدول ۳-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-مهر و آبان ۱۳۹۶.....	۷۵
جدول ۴-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش-مهر و آبان ۱۳۹۶.....	۷۷
جدول ۵-۴	مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - آبان ۱۳۹۶.....	۷۹
جدول ۶-۴	وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....	۸۱
جدول ۷-۴	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- آبان ۱۳۹۶.....	۸۱
جدول ۸-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در مهر و آبان ۹۶.....	۸۳
جدول ۹-۴	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس آبان ۱۳۹۶.....	۸۴
جدول ۱۰-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در مهر و آبان ۹۶.....	۸۵
جدول ۱۱-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی-مهر و آبان ۱۳۹۶.....	۸۷
جدول ۱۲-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار-مهر و آبان ۱۳۹۶.....	۸۸
جدول ۱۳-۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان - آبان ۱۳۹۶.....	۹۰
جدول ۱۴-۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی به تفکیک استان - آبان ۱۳۹۶.....	۹۳
جدول ۱۵-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت - آبان ۱۳۹۶.....	۹۷
جدول ۱۶-۴	مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت-مهر و آبان ۱۳۹۶.....	۹۸
جدول ۱۷-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش دار هر شرکت - آبان ۱۳۹۶.....	۱۰۰
جدول ۱۸-۴	مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش دار هر شرکت-مهر و آبان ۱۳۹۶.....	۱۰۱
جدول ۱۹-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - آبان ۱۳۹۶.....	۱۰۲
جدول ۲۰-۴	سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن- آبان ۱۳۹۶.....	۱۰۷
جدول ۱-۵	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶.....	۱۱۴
جدول ۲-۵	سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - آبان ۱۳۹۶.....	۱۱۶
جدول ۳-۵	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - آبان ۱۳۹۶.....	۱۱۹
جدول ۴-۵	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- مهر و آبان ۹۶.....	۱۲۱
جدول ۵-۵	مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار - مهر و آبان ۱۳۹۶.....	۱۲۳
جدول ۶-۵	سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار - آبان ۱۳۹۶.....	۱۲۵
جدول ۷-۵	سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش دار از مجموع کارتهای بانک صادرکننده - آبان ۱۳۹۶.....	۱۲۷
جدول ۸-۵	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار - آبان ۱۳۹۶.....	۱۲۹
جدول ۹-۵	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده- مهر و آبان ۹۶.....	۱۳۱
جدول ۱۰-۵	سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - آبان ۱۳۹۶.....	۱۳۲
جدول ۱۱-۵	مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید - مهر و آبان ۱۳۹۶.....	۱۴۰
جدول ۱۲-۵	مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها - آبان ۱۳۹۶.....	۱۴۳
جدول ۱۳-۵	مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - آبان ۱۳۹۶.....	۱۴۶

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۲۹ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان دسترس‌پذیری حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک در آبان ماه ۱۳۹۶
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

* نسبت به آخرین آمار منتشر شده

سهیم از نقدینگی

▶	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۱۱/۱۰ درصد
▶	نسبت اسکناس و مسکوکات در دست اشخاص به نقدینگی	۲/۴۹ درصد
▶	سهیم ارزش پرداخت الکترونیک شاپرکی به تولید ناخالصی داخلی (GDP)	۱۲۹/۲۰ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در آبان ماه ۹۶

آمار عملکردی

▲	تعداد تراکنش های شاپرک	۱,۳۹۵,۲۸۱,۲۱۰ عدد
▼	ارزش تراکنش های شاپرک	۱,۳۹۱,۱۶۱,۴۲۷ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▲	رشد اسمی ماهانه آبان ۹۶ نسبت به مهر ۹۶	۲/۸۸- درصد
▲	رشد حقیقی ماهانه آبان ۹۶ نسبت به مهر ۹۶	۴/۱۲- درصد
▼	رشد اسمی آبان ۹۶ نسبت به آبان ۹۵	۱۷/۹۶ درصد
▼	رشد حقیقی آبان ۹۶ نسبت به آبان ۹۵	۷/۶۵ درصد

سهیم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۲/۹۰ درصد
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۹/۳۱ درصد
▲	کارتخوان فروشگاه	۸۷/۷۹ درصد

سهیم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	خرید کالا و خدمات	۹۵/۶۶ درصد
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه	۴/۳۴ درصد

سهیم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	خرید کالا و خدمات	۷۷/۶۱ درصد
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه	۱۶/۳۶ درصد
▼	مانده گیری	۶/۰۳ درصد

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۲۰ سال کشور

▲	کل ابزارها	۱,۳۳۰/۳۴
▲	کارتخوان فروشگاه	۱,۱۴۲/۳۳
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۷۷/۸۷
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۱۱۰/۱۴

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۲۰ سال کشور

▲	کل ابزارها	۲۳/۸۲
▲	کارتخوان فروشگاه	۲۰/۹۱
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۲/۲۲
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۰/۶۹

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی

▲	بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه	استان تهران ۱,۴۸۱,۰۴۳ عدد
▼	بیشترین تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه	استان اصفهان ۹/۵۹۱ عدد
▲	بیشترین سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه	استان یزد ۰/۱۶۶ عدد
▲	بیشترین تعداد سرانه تراکنش های کارتخوان فروشگاه	استان هرمزگان ۲۲/۳۴ عدد

نسبت دهکی مبالغ تراکنش ها

▼	نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول	۶۷۷/۶۸
---	-------------------------------	--------

ستون اول مربوط به شرکت های PSP و ستون دوم مربوط به بانک های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش های بازار

▲	درصد ۲۹/۱۶ بانک ملت	▲	درصد ۲۸/۴۹ به پرداخت ملت	بالاترین سهم مبلغی تراکنش ها از کل بازار
▼	درصد ۳۱/۹۰ بانک ملت	▼	درصد ۲۱/۶۷ به پرداخت ملت	بالاترین سهم تعدادی تراکنش ها از کل بازار

بالاترین سهم مبلغ تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

▲	درصد ۴۶/۲۰ بانک ملت	▲	درصد ۴۵/۱۴ به پرداخت ملت	ابزار پذیرش اینترنتی
▲	درصد ۵۶/۴۵ بانک ملت	▲	درصد ۴۳/۱۶ آسان پرداخت پرشین	ابزار پذیرش موبایلی
▼	درصد ۲۷/۶۲ بانک ملت	▼	درصد ۲۷/۳۴ به پرداخت ملت	کارتخوان فروشگاهی

بالاترین سهم تعداد تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

▼	درصد ۲۸/۴۷ بانک ملت	▲	درصد ۳۰/۴۴ پرداخت الکترونیک سامان	ابزار پذیرش اینترنتی
▼	درصد ۲۳/۷۷ بانک ملت	▼	درصد ۳۸/۷۹ آسان پرداخت پرشین	ابزار پذیرش موبایلی
▼	درصد ۲۷/۵۷ بانک ملت	▼	درصد ۲۴/۰۲ به پرداخت ملت	کارتخوان فروشگاهی

شاخص هر فیندال-هیرشمن (HHI)

▼	۱,۴۰۱	▲	۱,۹۰۱	ابزار پذیرش اینترنتی
▼	۵,۷۰۸	▲	۲,۹۰۷	ابزار پذیرش موبایلی
▼	۱,۱۴۴	▼	۱,۴۲۵	کارتخوان فروشگاهی

بالاترین سهم بانک های صادرکننده از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار

▼	درصد ۲۰/۸۳	بانک صادرات ایران	کارت هدیه و بن کارت
▲	درصد ۴۰/۶۲	بانک ملت	کارت اعتباری
▲	درصد ۲۱/۷۹	بانک ملی ایران	کارت برداشت

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

۳

سهم تراکنش های موفق

▲	درصد ۹۱/۲۶	درصد تراکنش های موفق به کل تراکنش ها
▲	درصد ۹۹/۹۸	درصد تراکنش های موفق سویچ شاپرک به کل تراکنش ها

سهم هریک از خطاهای رخ داده در تراکنش ها

▼	درصد ۱/۱۷	خطای پذیرندگی
▼	درصد ۰/۲۲	خطای شاپرکی
▼	درصد ۱۰/۷۰	خطای صادرکنندگی
▲	درصد ۸۷/۵۴	خطای کاربردی
▼	درصد ۰/۳۷	خطای کسب و کار

دسترس پذیری حس شده خدمات

▲	درصد ۹۸/۹۱	دسترس پذیری حس شده شبکه
▲	درصد ۹۹/۹۸	دسترس پذیری حس شده شاپرک

تراکنش های ناتمام

▲	درصد ۰/۰۵۶	درصد تراکنش های معوق از کل تراکنش ها
▲	درصد ۱۷۲/۸۱	درصد تغییرات تراکنش های ناتمام

شاخص های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارت در آبان ماه ۹۶

۴

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی

▼	۱/۵۱۷	به پرداخت ملت	بالاترین میزان شاخص
▲	۰/۳۳۶	الکترونیک کارت دماوند	کمترین میزان شاخص

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش ها

▼	درصد ۰/۲۱۱	کارت اعتباری ایران کیش	بالاترین میزان شاخص
▲	درصد ۰/۰۱۵	مینا کارت آریا	کمترین میزان شاخص

سهم کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش از پایانه های فعال

▲	درصد ۴۰/۴۸	الکترونیک کارت دماوند	بالاترین سهم
▲	درصد ۸/۲۴	آسان پرداخت پرشین	کمترین سهم

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، در این بخش تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارت‌های شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود. جدول ۱-۱ اطلاعات این شاخص را نشان می‌دهد.

شایان توجه است که به دلیل عدم انتشار آمار نقدینگی مهر و آبان ماه توسط بانک مرکزی ج.ا.ا، در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا شهریور ماه ۱۳۹۶) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در سال ۱۳۹۶

ماه	نقدینگی (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
فروردین	۱۲,۶۴۱,۱۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۶,۳۱۳,۸۴۲	۷/۹۶٪
اردیبهشت	۱۲,۸۹۰,۹۰۰,۰۰۰	۱,۳۲۸,۴۸۹,۳۵۵	۱۰/۳۱٪
خرداد	۱۳,۱۴۹,۱۰۰,۰۰۰	۱,۳۸۶,۰۰۸,۲۴۲	۱۰/۵۴٪
تیر	۱۳,۳۳۷,۴۰۰,۰۰۰	۱,۳۸۸,۶۷۵,۷۰۲	۱۰/۴۱٪
مرداد	۱۳,۶۶۲,۶۰۰,۰۰۰	۱,۵۱۶,۶۱۳,۱۱۸	۱۱/۱۰٪
شهریور	۱۳,۸۹۹,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۳۸,۴۲۷,۶۸۳	۱۱/۰۷٪

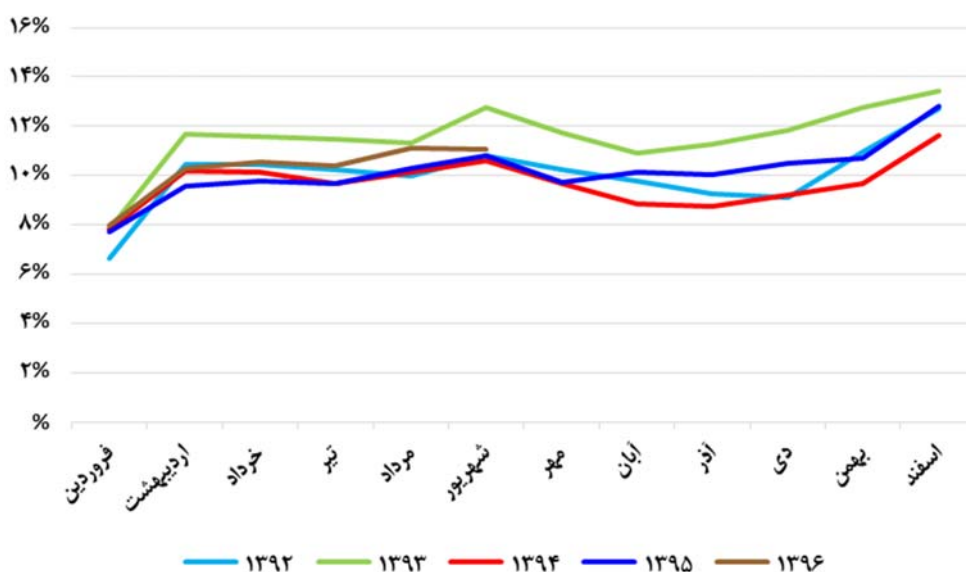
در شهریور ماه ۱۳۹۶ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۱/۰۷ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه مرداد، کاهش ۰/۰۳ درصدی داشته است.

در ماه شهریور، ارزش تراکنش‌های شاپرک رشد ۱/۴۴ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۱/۷۳ درصدی نقدینگی نسبت به مرداد ماه، کاهش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه مرداد را در پی داشته است.

^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی در ماه‌های مهر و آبان منتشر نشده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۳۹۲ لغایت شهریور ماه سال ۱۳۹۶ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت شهریور ماه ۱۳۹۶

۱.۱.۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در

جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۲-۱ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی تا پایان شهریور ماه ۱۳۹۶

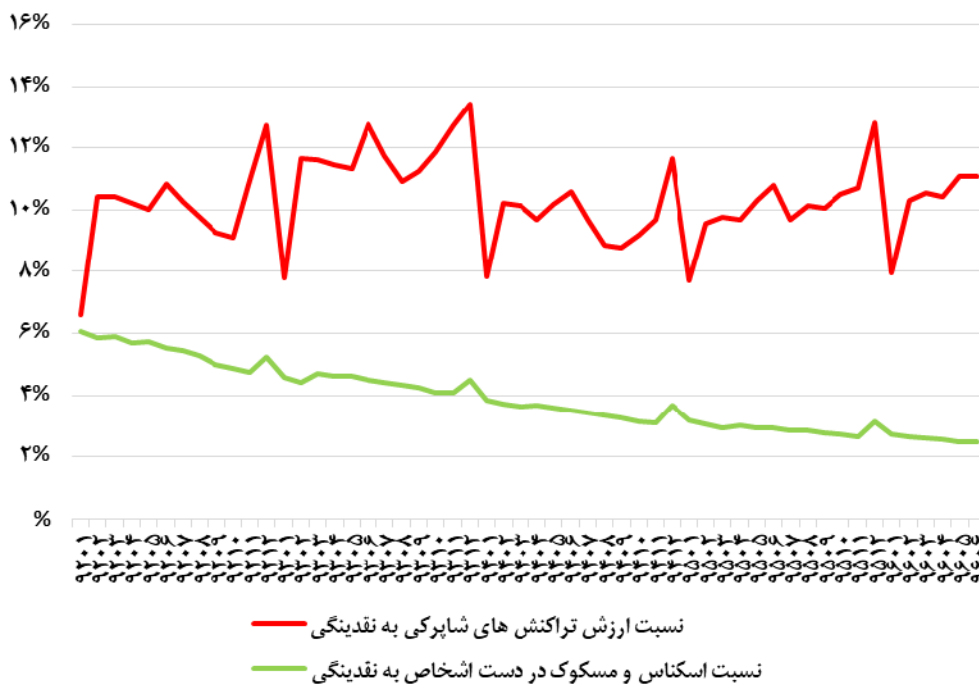
نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیون ریال)	نقدینگی (میلیون ریال)	ماه
۲/۷۲٪	۳۴۳،۵۰۰،۰۰۰	۱۲،۶۴۱،۱۰۰،۰۰۰	فروردین
۲/۶۴٪	۳۴۰،۳۰۰،۰۰۰	۱۲،۸۹۰،۹۰۰،۰۰۰	اردیبهشت
۲/۵۹٪	۳۴۰،۱۰۰،۰۰۰	۱۳،۱۴۹،۱۰۰،۰۰۰	خرداد
۲/۵۶٪	۳۴۱،۵۰۰،۰۰۰	۱۳،۳۳۷،۴۰۰،۰۰۰	تیر
۲/۴۹٪	۳۳۹،۹۰۰،۰۰۰	۱۳،۶۶۲،۶۰۰،۰۰۰	مرداد
۲/۴۸٪	۳۴۴،۷۰۰،۰۰۰	۱۳،۸۹۹،۵۰۰،۰۰۰	شهریور

در شهریور ماه ۱۳۹۶، ۲/۴۸ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در ماه خرداد کاهش ۰/۰۱ درصدی را تجربه نموده است. در شهریور ماه ۱۳۹۶ میزان نقدینگی با افزایش ۱/۷۳ درصدی همراه بوده و در مقابل میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص با افزایش ۱/۴۱ درصدی همراه بوده است. سرعت بیشتر افزایش میزان نقدینگی نسبت به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص منجر به کاهش ۰/۰۱ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در شهریور ماه شده است.

۱،۱،۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را از کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۳۹۲ تا شهریور سال ۱۳۹۶) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۶/۶۱ درصد در فروردین ماه ۱۳۹۲ به ۱۱/۰۷ درصد در شهریور ماه ۱۳۹۶ افزایش یافته است. این در حالی است که درصد اسکناس و مسکوک به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۶/۰۷ درصد به ۲/۴۸ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۳/۵۹ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد. کاهش این نسبت یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی^۳ در بازه زمانی اخیر بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود و بخشی از نیاز به پول فیزیکی برای پرداخت بهای کالاها و خدمات مورد تقاضا، با گسترش زیرساخت های لازم توسط شبکه پرداخت الکترونیک کارت جبران شود.

^۳ منظور کاهش سهم پول پر قدرت از ترکیب نقدینگی و افزایش سهم ضریب فزاینده است.

۱.۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

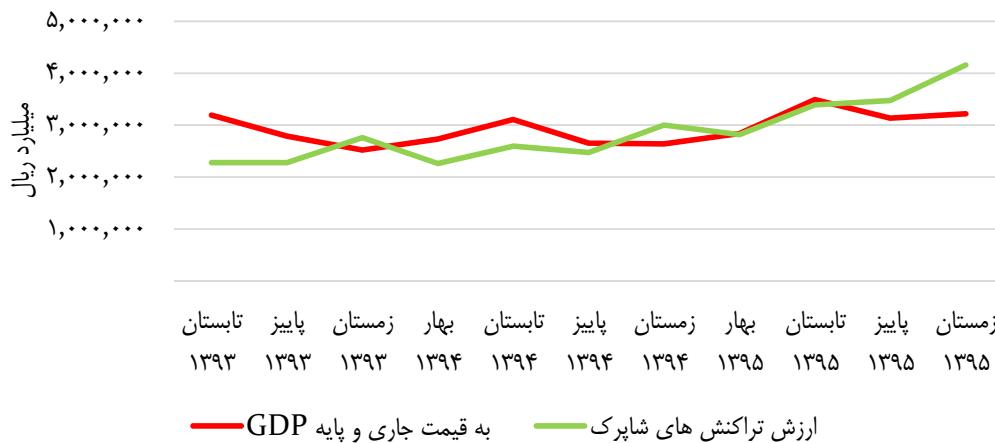
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارت‌ها، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیکی کارت‌ها را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارت‌ها را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۴ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

---

^۴ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

۱,۲,۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

در شکل شماره ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۵ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک از تابستان سال ۱۳۹۳ لغایت زمستان ۱۳۹۵ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۶

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی برهه‌های زمانی بیشتر است.

^۵ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۴.

^۶ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ی. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ی. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به سه ماهه زمستان سال ۱۳۹۵ می‌باشد.

۱،۲،۲ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

نسبت ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌ی به GDP، شاخصی جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. آمار این شاخص در طول زمان^۱ در جدول ۱-۵ ارائه شده است. ارقام این جدول با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ توسط بانک مرکزی ج.ا.ا. مورد بازنگری قرار گرفته است و دلیل وجود اختلاف در GDP اعلام شده در شماره‌های گذشته گزارش اقتصادی شاپرک با این گزارش نیز همین مهم می‌باشد.

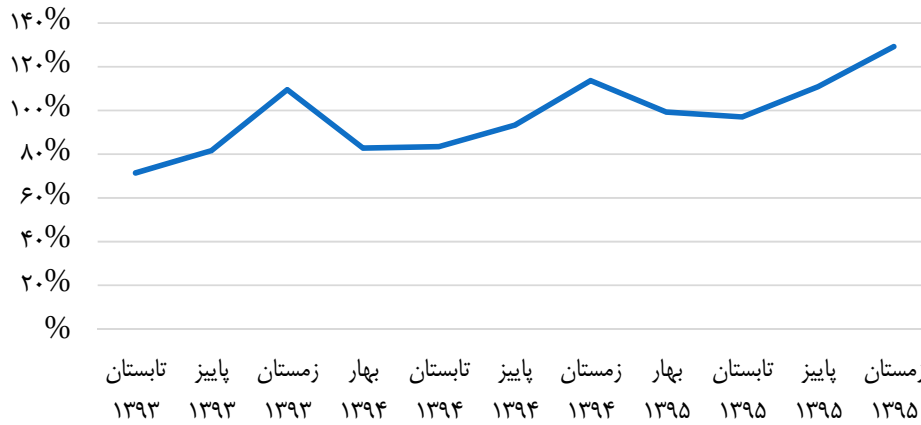
جدول ۱-۳ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت‌ی به GDP

نسبت ارزش تراکنش‌ها به GDP	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	GDP (میلیون ریال)	دوره
۷۱/۴۳٪	۲،۲۷۹،۲۹۸،۰۱۷/۲۰	۳،۱۹۱،۰۰۰،۰۰۰	تابستان ۱۳۹۳
۸۱/۶۳٪	۲،۲۷۷،۴۹۴،۸۶۰/۴۲	۲،۷۹۰،۰۰۰،۰۰۰	پاییز ۱۳۹۳
۱۰۹/۵۲٪	۲،۷۵۸،۸۳۳،۱۱۳/۲۲	۲،۵۱۹،۰۰۰،۰۰۰	زمستان ۱۳۹۳
۸۲/۸۲٪	۲،۲۶۱،۸۳۰،۲۷۷/۱۶	۲،۷۳۱،۰۰۰،۰۰۰	بهار ۱۳۹۴
۸۳/۴۶٪	۲،۵۹۳،۰۷۸،۸۳۸/۹۸	۳،۱۰۷،۰۰۰،۰۰۰	تابستان ۱۳۹۴
۹۳/۲۵٪	۲،۴۷۳،۰۹۴،۴۲۱/۹۱	۲،۶۵۲،۰۰۰،۰۰۰	پاییز ۱۳۹۴
۱۱۳/۶۷٪	۲،۹۹۹،۸۵۱،۸۸۱/۹۹	۲،۶۳۹،۰۰۰،۰۰۰	زمستان ۱۳۹۴
۹۹/۲۴٪	۲،۸۱۶،۳۶۲،۸۲۷/۴۲	۲،۸۳۸،۰۰۰،۰۰۰	بهار ۱۳۹۵
۹۷/۰۸٪	۳،۳۹۰،۱۸۲،۴۸۲/۱۹	۳،۴۹۲،۰۰۰،۰۰۰	تابستان ۱۳۹۵
۱۱۱/۹۱٪	۳،۴۷۳،۵۷۳،۶۸۰/۵۳	۳،۱۰۴،۰۰۰،۰۰۰	پاییز ۱۳۹۵
۱۲۹/۲۰٪	۴،۱۵۹،۰۵۱،۹۳۹/۹۶	۳،۲۱۹،۰۰۰،۰۰۰	زمستان ۱۳۹۵

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاها و واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاها و واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود و نسبت آن به GDP بیش از ۱۰۰ درصد شود.

^۱در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۳۹۵ می‌باشد.

بر اساس اطلاعات جدول ۱-۵، نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP طی دوره مورد بررسی در مجموع روندی صعودی داشته است که این روند در شکل ۱-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۱-۴ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

روند افزایشی این شاخص، نشان‌دهنده عملکرد مثبت شاپرک و افزایش سطح فعالیت آن با توجه به اندازه اقتصاد کشور می‌باشد. در واقع شکل ۱-۴ نشان می‌دهد در طول مدت مورد بررسی، بخش بیشتری از وجوه در تبادلات مالی به صورت الکترونیکی پرداخت شده است.

شاخصهای عملکردی شاپرک در آبان ماه ۱۳۹۶

۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در آبان ماه ۱۳۹۶

فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲.۱. آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

۲،۱،۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در آبان ماه ۱۳۹۶ بالغ بر ۱،۳۹۵ میلیون تراکنش با ارزش ۱،۳۹۱ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به مهر ماه افزایش ۲/۵۹ درصدی در تعداد و کاهش ۲/۸۸ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در مهر و آبان ماه ۱۳۹۶ و درصد تغییرات آن درج شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	مهر ۱۳۹۶	آبان ۱۳۹۶	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱،۳۶۰،۰۶۵،۵۱۳	۱،۳۹۵،۲۸۱،۲۱۰	۲/۵۹٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱،۴۳۲،۴۵۲،۵۴۰	۱،۳۹۱،۱۶۱،۴۲۷	-۲/۸۸٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در آبان ۱۳۹۵، آبان ۱۳۹۶ و درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۵

نوع	آبان ۱۳۹۵	آبان ۱۳۹۶	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱،۰۴۶،۰۲۰،۷۰۹	۱،۳۹۵،۲۸۱،۲۱۰	۳۳/۳۹٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱،۱۷۹،۳۶۶،۹۰۸	۱،۳۹۱،۱۶۱،۴۲۷	۱۷/۹۶٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های آبان ماه ۱۳۹۶ به نسبت ماه مشابه سال ۱۳۹۵ از نظر تعدادی ۳۳/۳۹ درصد و از نظر ریالی ۱۷/۹۶ درصد رشد داشته است. اما بخشی از رشد ارزش ریالی تراکنش‌ها ناشی از تورم در مدت مورد بررسی بوده است. از جمله سایر عوامل تاثیر گذار بر رشد تعداد و مبلغ تراکنش‌های شاپرک، می‌توان به افزایش تعداد ابزارهای پذیرش، دارندگان کارت، کارت و افزایش میل به استفاده از شیوه‌های مختلف پرداخت الکترونیکی به جای استفاده از پول فیزیکی، اشاره نمود.

۲,۱,۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد برای ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۸ را تورمزدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۹ و تورمزدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	مهر ۱۳۹۶	آبان ۱۳۹۶	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱,۴۳۲,۴۵۲,۵۴۰/۳۶	۱,۳۹۱,۱۶۱,۴۲۶/۶۲	-۲/۸۸%
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۳,۲۱۴,۵۰۶/۸۳	۱۲,۶۶۹,۹۵۸/۳۵	-۴/۱۲%
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۱۰۸/۴۰	۱۰۹/۸۰	۱/۲۹%

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI، سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به مهر ماه کاهش ۲/۸۸ درصدی داشته و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها در آبان ماه ۱۳۹۶ کاهش ۴/۱۲ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. به عبارت دیگر ارزش تراکنش‌های شاپرکی که نسبت به نرخ تورم خالص سازی شده است، ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرکی را تشکیل می‌دهد.

در ادامه طی جدول ۴-۲ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۸ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)
^۹ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۳۹۵ به صورت ماهانه از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از بخش آمارهای اقتصادی اخذ شده است.

جدول ۴-۲ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	آبان ۱۳۹۵	آبان ۱۳۹۶	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱,۱۷۹,۳۶۶,۹۰۷/۹۵	۱,۳۹۱,۱۶۱,۴۲۶/۶۲	۱۷/۹۶%
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۱,۷۷۰,۱۲۸/۸۲	۱۲,۶۶۹,۹۵۸/۳۵	۷/۶۵%
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۱۰۰/۲۰	۱۰۹/۸۰	۹/۵۸%

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد.
(مرجع آمار CPI: سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۴-۲ بیانگر رشد ۱۷/۹۶ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود که رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده است ۷/۶۵ درصد می‌باشد. همانطور که قبلاً نیز اشاره گردید ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرک در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورمی می‌باشد.

۲.۱.۳ عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در مبحث بررسی تعداد ابزارهای پذیرش، به جهت قیاس بهتر و تحلیل دقیق‌تر، از تعداد ابزار "فعال سیستمی"^{۱۰} استفاده شده است. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در آبان ۱۳۹۶ در قیاس با مهر ماه ۱۳۹۶ در جدول ۵-۲ ارائه شده است.

^{۱۰} ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۵-۲ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۳۹۶

رشد	تعداد ابزار فعال سیستمی		ابزار پذیرش
	آبان ۱۳۹۶	مهر ۱۳۹۶	
۲/۴۲٪	۶۴۵،۱۵۹	۶۲۹،۹۳۲	ابزار پذیرش اینترنتی
۳۱/۹۸٪	۴۵۶،۱۱۹	۳۴۵،۵۸۹	ابزار پذیرش موبایلی
۱/۵۲٪	۶،۶۹۱،۴۵۵	۶،۵۹۱،۵۱۵	کارتخوان فروشگاهی
۲/۹۸٪	۷،۷۹۲،۷۳۳	۷،۵۶۷،۰۳۶	مجموع ابزارها

بر اساس جدول ۵-۲ تعداد ابزارهای شاپرک در مجموع نسبت به مهر ماه ۱۳۹۶ رشد ۲/۹۸ درصدی را تجربه نموده‌اند. ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی در آبان ماه نسبت به مهر ماه به ترتیب رشد ۳۱/۹۸ ، ۲/۴۲ و ۱/۵۲ درصدی را تجربه نموده‌اند در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۶-۲ ارائه شده است.

جدول ۶-۲ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- مهر و آبان ۱۳۹۶

سهم از بازار	آبان ماه ۱۳۹۶		مهر ماه ۱۳۹۶		ابزار پذیرش
	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	سهم از بازار	
۸/۲۸٪	۶۴۵،۱۵۹	۸/۳۲٪	۶۲۹،۹۳۲	۸/۳۲٪	ابزار پذیرش اینترنتی
۵/۸۵٪	۴۵۶،۱۱۹	۴/۵۷٪	۳۴۵،۵۸۹	۴/۵۷٪	ابزار پذیرش موبایلی
۸۵/۸۷٪	۶،۶۹۱،۴۵۵	۸۷/۱۱٪	۶،۵۹۱،۵۱۵	۸۷/۱۱٪	کارتخوان فروشگاهی
۱۰۰/۰۰٪	۷،۷۹۲،۷۳۳	۱۰۰/۰۰٪	۷،۵۶۷،۰۳۶	۱۰۰/۰۰٪	مجموع ابزارها

۲.۱.۴. عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سه‌م تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۱-۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاه‌های با سهم ۸۷/۷۹ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۱-۲ سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل مشخص است، بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش موبایلی، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دانست. این در حالی است که به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش موبایل به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۷-۲ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۶۴۵،۱۵۹	۴۰،۴۱۹،۰۷۳	۶۳
ابزار پذیرش موبایلی	۴۵۶،۱۱۹	۱۲۹،۸۸۹،۷۸۴	۲۸۵
کارتخوان فروشگاه‌ها	۶،۶۹۱،۴۵۵	۱،۲۲۴،۹۷۲،۳۵۳	۱۸۳
مجموع ابزارها	۷،۷۹۲،۷۳۳	۱،۳۹۵،۲۸۱،۲۱۰	۱۷۹

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در آبان ماه ۱۳۹۶، ۱۷۹ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته کاهش ۱ واحدی (۰/۵۳ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین کاهش متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. با توجه به گسترش فعالیت ابزارهای NFC تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز در ماه‌های اخیر که این دست از پرداخت‌ها در شبکه به کار گرفته شده است دارای نوسانات فراوان می‌باشد. در آبان ماه متوسط تعداد تراکنش‌های موبایلی با کاهش ۲۲/۶۲ درصدی از ۳۶۸ تراکنش در مهر ماه به ۲۸۵ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۶۳ تراکنش بوده که این مقدار نسبت به ماه گذشته بدون تغییر می‌باشد. در مقابل متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با افزایش ۱/۱۴ درصدی نسبت به مهر ماه به ۱۸۳ عدد در آبان ماه رسیده است.

در ادامه طی جدول ۸-۲ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۸-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	سرنانه مبلغ تراکنش‌های هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۶۴۵،۱۵۹	۱۰۲،۵۳۸،۸۸۵	۱۵۸/۹۴
ابزار پذیرش موبایلی	۴۵۶،۱۱۹	۸،۰۹۲،۴۲۷	۱۷/۷۴
کارتخوان فروشگاه‌ها	۶،۶۹۱،۴۵۵	۱،۲۸۰،۵۳۰،۱۱۴	۱۹۱/۳۷
مجموع ابزارها	۷،۷۹۲،۷۳۳	۱،۳۹۱،۱۶۱،۴۲۷	۱۷۸/۵۲

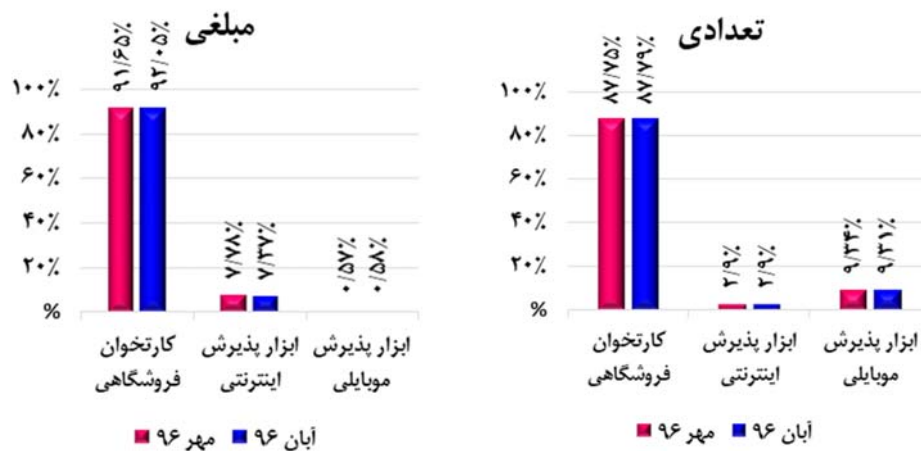
در آبان ماه متوسط کارکرد مبلغی تمامی ابزارها نسبت به ماه گذشته کاهش داشته است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در آبان ماه با کاهش ۷/۸۰ میلیون ریالی به ۱۹۱/۳۷ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار اینترنتی نیز با کاهش ۱۷/۹۱ میلیون ریالی نسبت به مهر ماه به ۱۵۸/۹۴ میلیون ریال به ازای هر ابزار در آبان ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی نیز با توجه به جدول ۸-۲ نزدیک به ۱۷/۷۴ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به مهر ماه ۶/۰۵ میلیون ریال کاهش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۹-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار پذیرش اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (میلیون ریال)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۴۰،۴۱۹،۰۷۳	۱۰۲،۵۳۸،۸۸۵	۲/۵۴
ابزار پذیرش موبایلی	۱۲۹،۸۸۹،۷۸۴	۸۰۹۲،۴۲۷	۰/۰۶
کارتخوان فروشگاه‌های	۱،۲۲۴،۹۷۲،۳۵۳	۱،۲۸۰،۵۳۰،۱۱۴	۱/۰۵
مجموع ابزارها	۱،۳۹۵،۲۸۱،۲۱۰	۱،۳۹۱،۱۶۱،۴۲۷	۱/۰۰

اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه‌های مهر و آبان ۱۳۹۶ در شکل ۲-۲ ترسیم شده است.

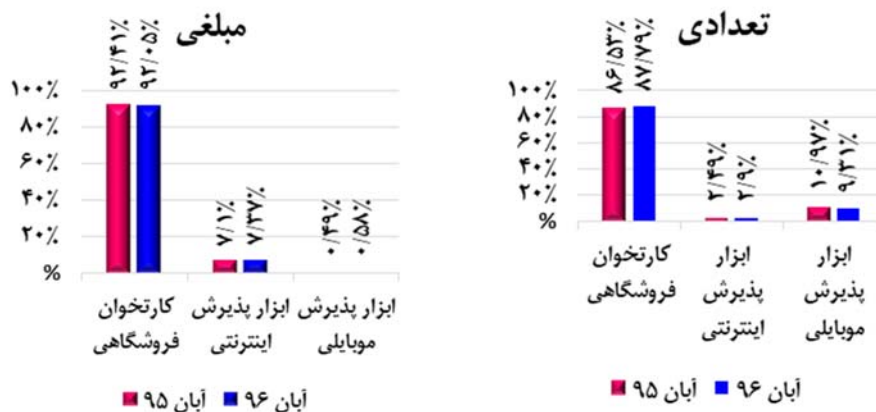

شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل ۲-۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به مهر ماه به ترتیب کاهش ۰/۰۱ و ۰/۴۱ درصدی داشته است. تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی در آبان ماه نسبت به مهر ماه کاهش ۰/۰۳ درصدی را تجربه نموده است و این در حالی است که مبلغ تراکنش‌های این ابزار نیز در مدت مشابه افزایش ۰/۰۱ درصدی داشته است. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز افزایش ۰/۰۴ درصدی در تعداد تراکنش‌ها و افزایش ۰/۴۰ درصدی در مبلغ تراکنش‌ها مشهود می‌باشد.

شکل ۳-۲ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای آبان ۱۳۹۶ و مقایسه آن با آبان ۱۳۹۵ را نشان می‌دهند.

شکل ۲-۳ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۵ و آبان ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل ۲-۳ مشاهده می‌گردد، مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه در آبان ماه ۱۳۹۶ در حالی کاهش ۰/۳۶ درصدی را نسبت به آبان ۱۳۹۵ تجربه نموده است که تعداد تراکنش‌های این ابزار نیز در مدت مشابه نرخ رشد ۱/۲۶ درصدی را تجربه نموده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی نیز در آبان ماه ۱۳۹۶ به ترتیب با افزایش ۰/۴۰ درصدی و ۰/۲۷ درصدی نسبت به آبان ماه ۱۳۹۵ همراه بوده است. ابزار پذیرش موبایلی نیز با افزایش ۰/۱۰ درصدی در مبلغ تراکنش‌ها و کاهش ۱/۶۶ درصدی در تعداد تراکنش‌ها در آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به آبان ماه ۱۳۹۵ همراه بوده است.

۲.۱.۵ عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۲-۴ و شکل ۲-۵ به ترتیب نسبت تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۲-۴ مبین آن است که در آبان ماه ۱۳۹۶، ۷۷/۶۱ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۶ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۰/۲۴

درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده‌گیری" با ۶/۰۳ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

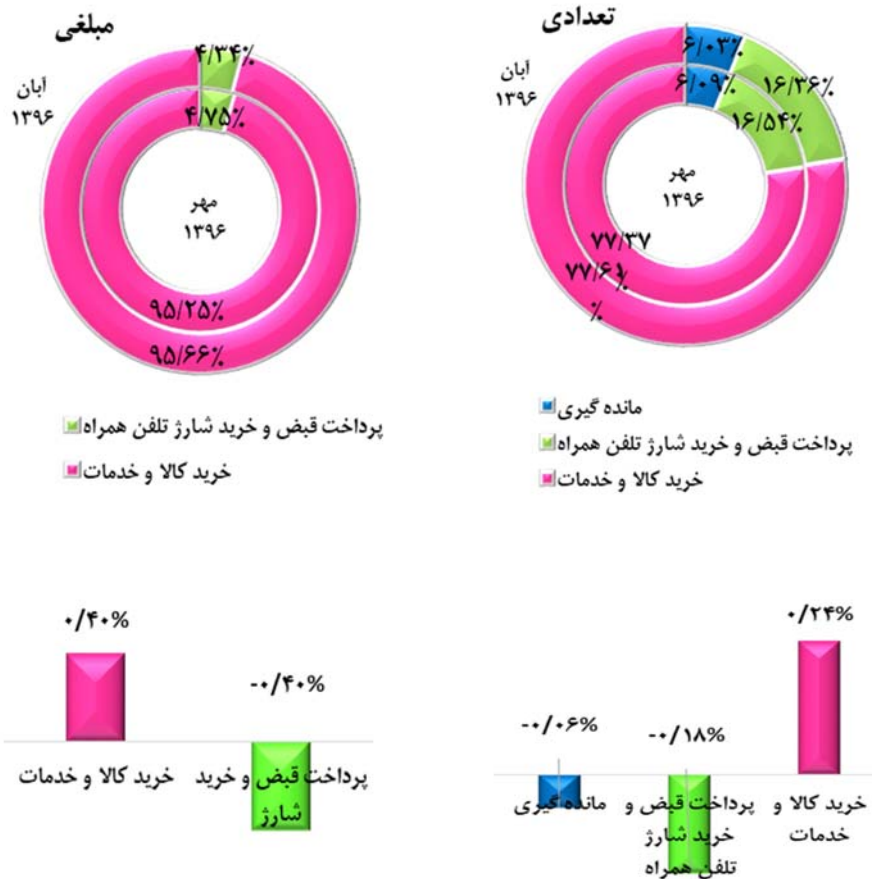
شکل ۲-۴ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - آبان ۱۳۹۶

همانگونه که مشاهده می‌گردد، شکل ۲-۵ نشان می‌دهد که ۹۵/۲۵ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه آبان ۱۳۹۶ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۵ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶

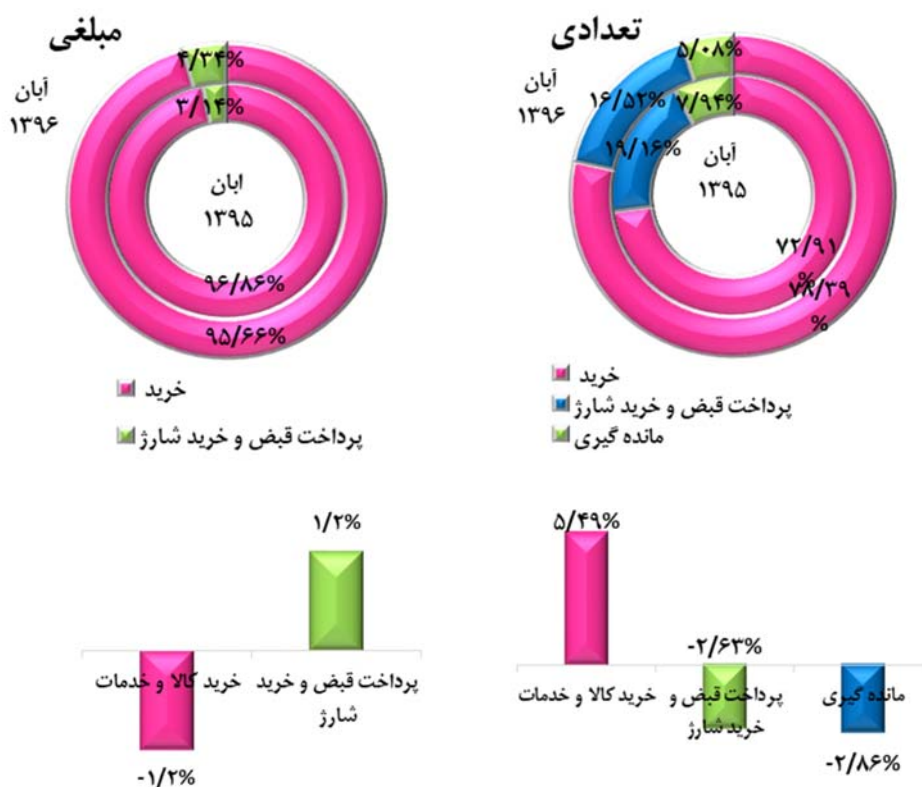
برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۶ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

شکل ۲-۶ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - مهر و آبان ۱۳۹۶

در شکل ۲-۶ ملاحظه می‌شود که نسبت به مهر ماه ۱۳۹۶، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها افزایش داشته و خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" با کاهشی بوده‌اند. سهم تعدادی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" به ترتیب ۰/۱۸ و ۰/۰۶ درصد کاهش داشته و در مقابل سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" با افزایش ۰/۲۴ درصدی مواجه بوده

است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در آبان ماه با افزایش ۰/۴۰ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است. در شکل ۷-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی آبان ماه ۱۳۹۵ بررسی شده است.

شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - آبان ۱۳۹۵ و آبان ۱۳۹۶

بر اساس شکل ۷-۲ ملاحظه می‌شود علی‌رغم رشد ۵/۴۹ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در آبان ماه ۱۳۹۶، سهم مبلغی آن میزان ۱/۲ درصد کاهش داشته است. تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" نیز در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۲/۶۳ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز کاهش ۲/۸۶ درصدی را تجربه نموده است.

۲,۲. نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲,۲,۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^{۱۱} مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۰ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در آبان ماه ۱۳۳۰/۳۴ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با تعداد ۱,۴۲/۳۳ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۷۸ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاه‌های، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

^{۱۱} آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

جدول ۱۰-۲ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - آبان ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۶۴۵,۱۵۹	۵۸,۵۷۷,۱۷۵	۱۱۰/۱۴
ابزار پذیرش موبایلی	۴۵۶,۱۱۹		۷۷/۸۷
کارتخوان فروشگاهی	۶۶۹۱,۴۵۵		۱,۱۴۲/۳۳
کل ابزارها	۷,۷۹۲,۷۳۳		۱,۳۳۰/۳۴

در آبان ماه ۱۳۹۶ بیش از ۱,۳۳۰ ابزار شاپرکی به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال کشور وجود دارد که از این تعداد ۱,۱۴۲ ابزار، ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. همچنین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز به ازای هر ۱۰ هزار نفر بالای ۱۸ سال در کشور به ترتیب ۱۱۰ و ۷۸ ابزار می‌باشد.

۲,۲,۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در آبان ماه سال جاری در جدول ۱۱-۲ ارائه گردیده است.

جدول ۱۱-۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - آبان ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۴۰,۴۱۹,۰۷۳	۵۸,۵۷۷,۱۷۵	۰/۶۹
ابزار پذیرش موبایلی	۱۲۹,۸۸۹,۷۸۴		۲/۲۲
کارتخوان فروشگاهی	۱,۲۲۴,۹۷۲,۳۵۳		۲۰/۹۱
کل ابزارها	۱,۳۹۵,۲۸۱,۲۱۰		۲۳/۸۲

همانطور که در جدول ۲-۱۱ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در آبان ماه سال جاری ۲۳/۸۲ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با ۲۰/۹۱ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲,۲,۳. تعداد و تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان

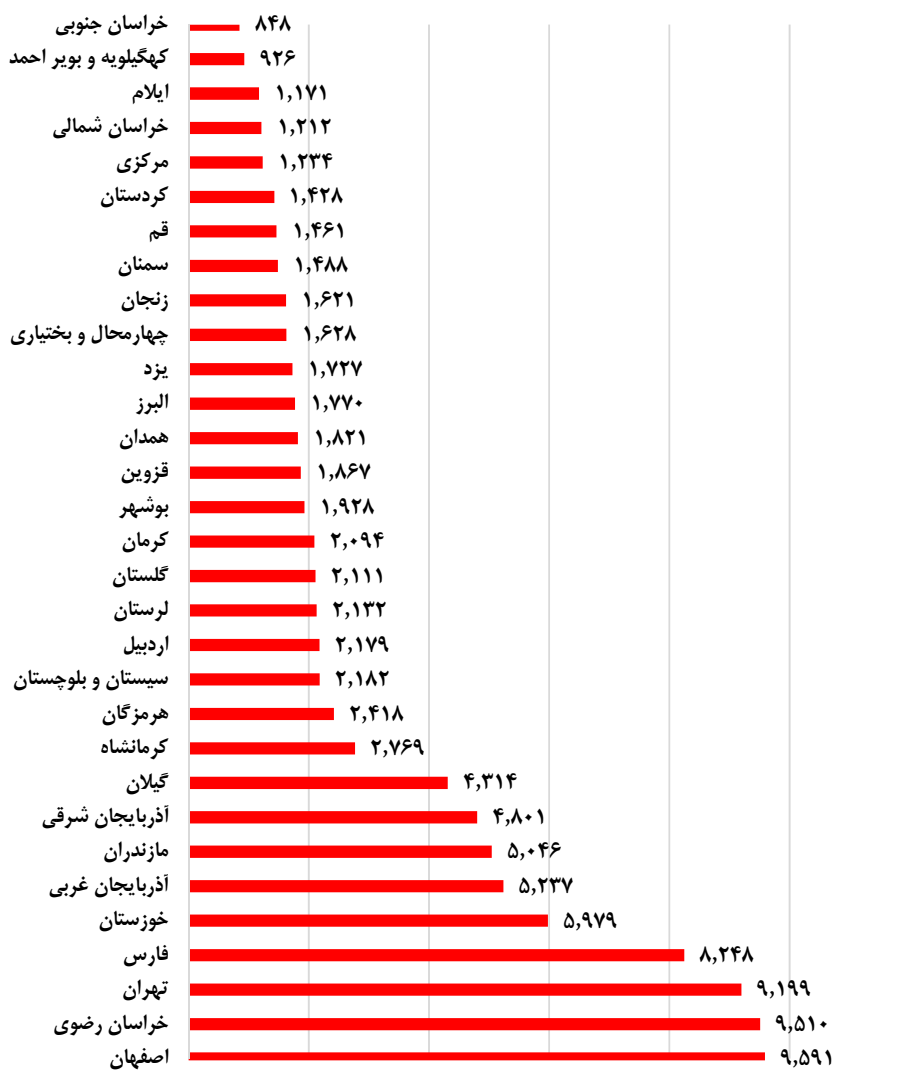
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاه‌ها، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال و تغییرات آن در آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به مهر ماه در جدول ۲-۱۲ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۳۹۶

نام استان	مهر ۱۳۹۶	آبان ۱۳۹۶	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۴۷۱,۸۴۴	۱,۴۸۱,۰۴۳	۹,۱۹۹	۰/۶۲٪
خراسان رضوی	۴۹۹,۱۸۹	۵۰۸,۶۹۹	۹,۵۱۰	۱/۹۱٪
اصفهان	۴۷۲,۵۴۹	۴۸۲,۱۴۰	۹,۵۹۱	۲/۰۳٪
فارس	۳۷۱,۴۹۸	۳۷۹,۷۴۶	۸,۲۴۸	۲/۲۲٪
خوزستان	۳۱۳,۱۴۵	۳۱۹,۱۲۴	۵,۹۷۹	۱/۹۱٪

همانگونه که در جدول ۲-۱۲ مشاهده می‌گردد، استان‌های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، فارس و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال در آبان ۱۳۹۶ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۱۲-۲، شکل ۸-۲ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به مهر ماه نشان می‌دهد.

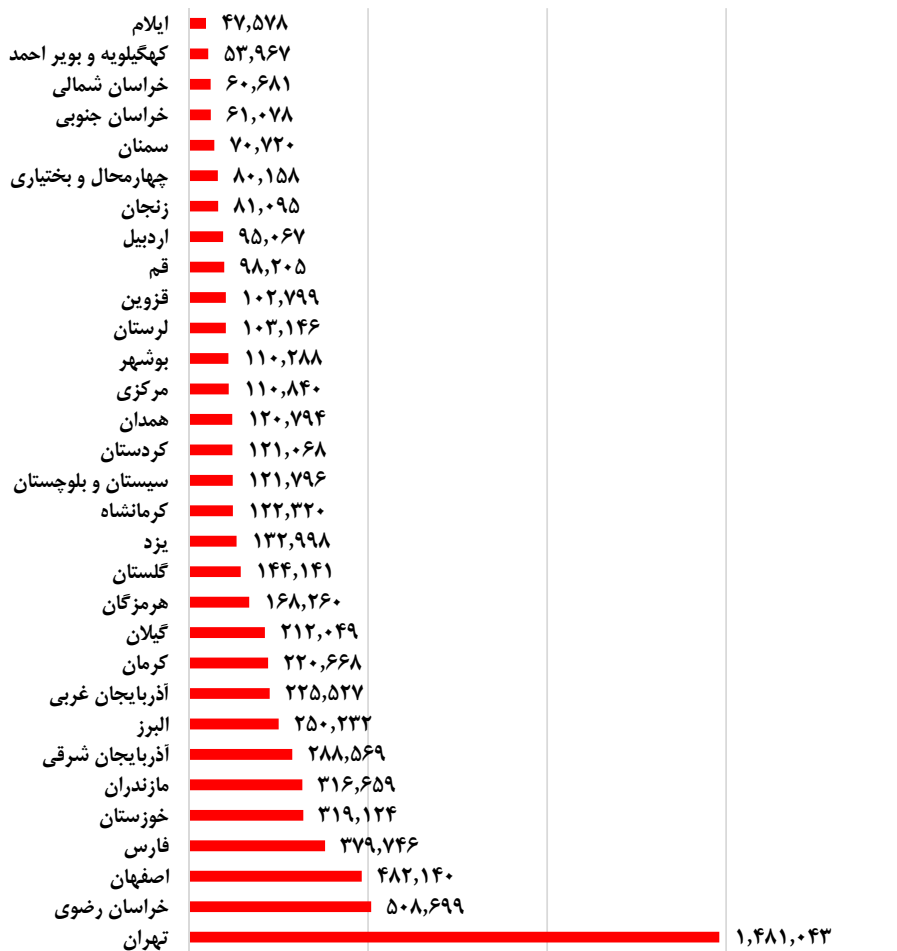
شکل ۸-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - آبان ۱۳۹۶ نسبت به مهر ۱۳۹۶

در آبان ماه ۱۳۹۶ نرخ رشد تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال نسبت به مهر ماه در تمامی استان‌ها مثبت بوده و در این بین بیشترین تعداد افزایش متعلق به استان اصفهان با افزایش ۹/۵ هزار عددی می‌باشد. استان‌های

خراسان جنوبی، کهگیلویه و بویر احمد و ایلام نیز به ترتیب با افزایش ۹۲۶،۸۴۸ و ۱،۱۷۱ پایانه کارتخوان فروشگاه‌های کمترین میزان افزایش را به خود اختصاص داده‌اند.

شکل ۲-۹ تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۲-۹ تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - آبان ۱۳۹۶

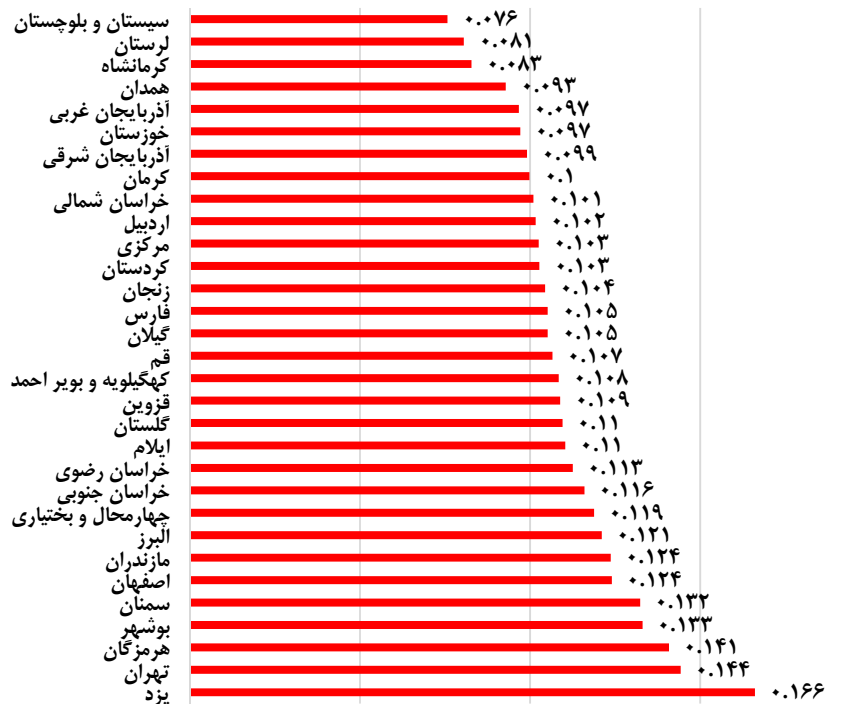
در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاه‌ها به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۳: تعداد سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مهر و آبان ۱۳۹۶

نام استان	تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		درصد تغییرات
	مهر ۱۳۹۶	آبان ۱۳۹۶	
یزد	۰/۱۶۴	۰/۱۶۶	۱/۳۲٪
تهران	۰/۱۴۳	۰/۱۴۴	-۰/۶۲٪
هرمزگان	۰/۱۳۹	۰/۱۴۱	۱/۴۶٪
بوشهر	۰/۱۳۱	۰/۱۳۳	۱/۷۸٪
سمنان	۰/۱۳۰	۰/۱۳۲	۲/۱۵٪
اصفهان	۰/۱۲۲	۰/۱۲۴	۲/۰۳٪
مازندران	۰/۱۲۲	۰/۱۲۴	۱/۶۲٪
البرز	۰/۱۲۰	۰/۱۲۱	-۰/۷۱٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۱۶	۰/۱۱۹	۲/۰۷٪
خراسان جنوبی	۰/۱۱۴	۰/۱۱۶	۱/۴۱٪
خراسان رضوی	۰/۱۱۰	۰/۱۱۳	۱/۹۱٪
ایلام	۰/۱۰۸	۰/۱۱۰	۲/۵۲٪
گلستان	۰/۱۰۸	۰/۱۱۰	۱/۴۹٪
قزوین	۰/۱۰۷	۰/۱۰۹	۱/۸۵٪
کهگیلویه و بویر احمد	۰/۱۰۷	۰/۱۰۸	۱/۷۵٪
قم	۰/۱۰۵	۰/۱۰۷	۱/۵۱٪
گیلان	۰/۱۰۳	۰/۱۰۵	۲/۰۸٪
فارس	۰/۱۰۳	۰/۱۰۵	۲/۲۲٪
زنجان	۰/۱۰۲	۰/۱۰۴	۲/۰۴٪

نام استان	تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		درصد تغییرات
	مهر ۱۳۹۶	آبان ۱۳۹۶	
کردستان	۰/۱۰۲	۰/۱۰۳	۱/۱۹٪
مرکزی	۰/۱۰۱	۰/۱۰۳	۱/۱۳٪
اردبیل	۰/۰۹۹	۰/۱۰۲	۲/۳۵٪
خراسان شمالی	۰/۰۹۹	۰/۱۰۱	۲/۰۴٪
کرمان	۰/۰۹۹	۰/۱۰۰	۰/۹۶٪
آذربایجان شرقی	۰/۰۹۷	۰/۰۹۹	۱/۶۹٪
خوزستان	۰/۰۹۵	۰/۰۹۷	۱/۹۱٪
آذربایجان غربی	۰/۰۹۴	۰/۰۹۷	۲/۳۸٪
همدان	۰/۰۹۱	۰/۰۹۳	۱/۵۳٪
کرمانشاه	۰/۰۸۱	۰/۰۸۳	۲/۳۲٪
لرستان	۰/۰۷۹	۰/۰۸۱	۲/۱۱٪
سیستان و بلوچستان	۰/۰۷۴	۰/۰۷۶	۱/۸۲٪

در شکل ۲-۱۰ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آبان ۱۳۹۶

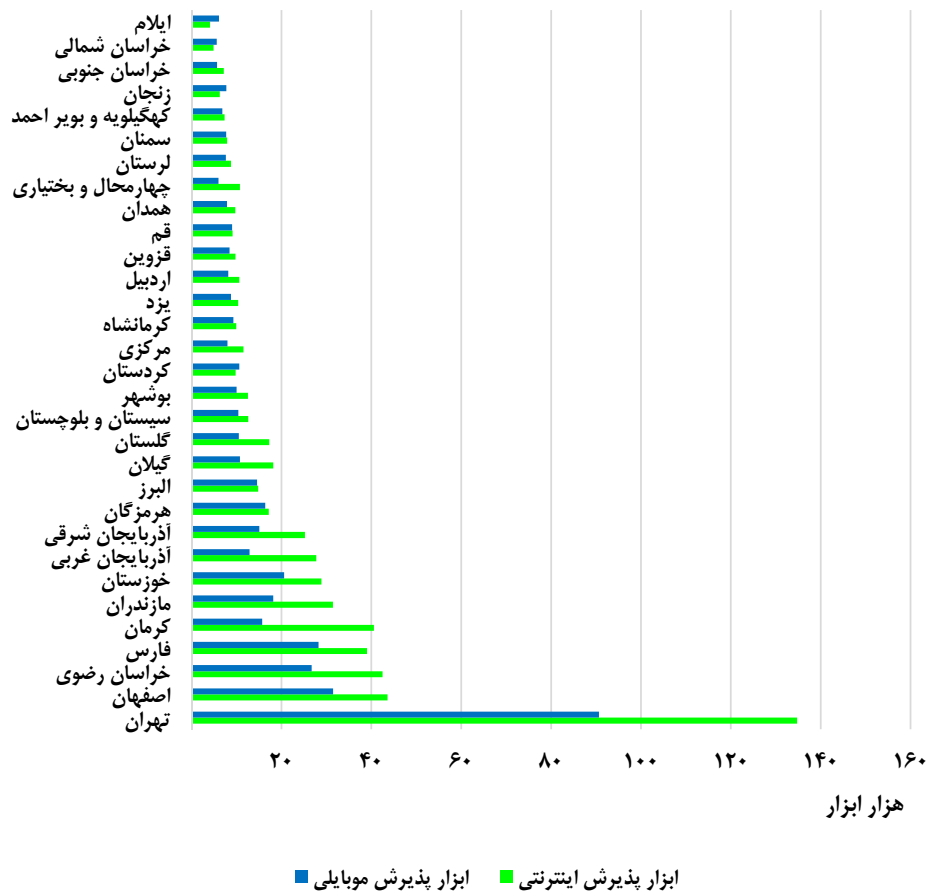
همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه‌های به ترتیب به استان‌های یزد، تهران و هرمزگان و کمترین آن به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و کرمانشاه تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در آبان ماه ۱۳۹۶، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در کل کشور ۰/۱۱۴۲ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۱۴۲ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲،۲،۴. تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش

میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سویچ شاپرک، در شکل ۲-۱۱ ترسیم شده است.

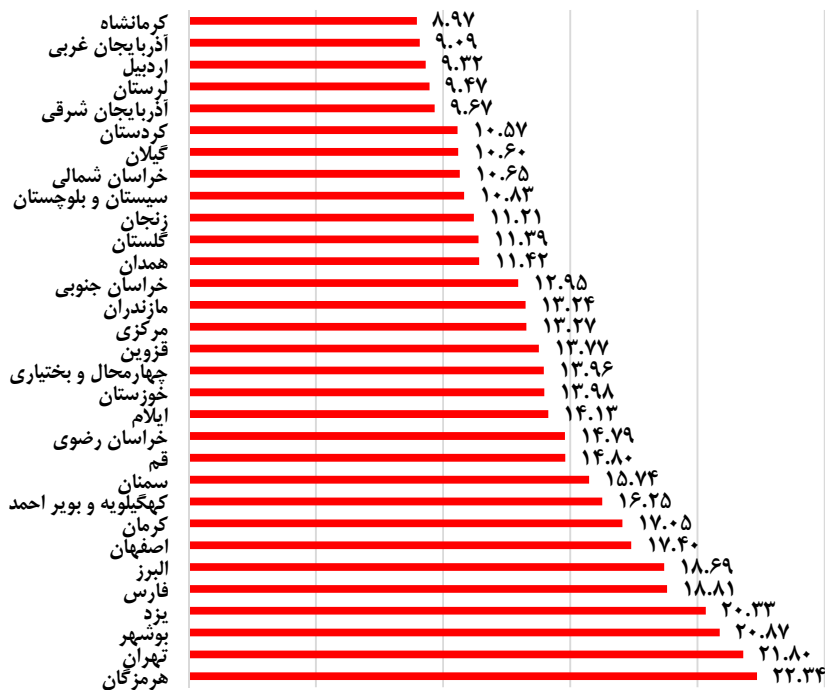

شکل ۲-۱۱ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - آبان ۱۳۹۶

شکل ۲-۱۱ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی بوده و بیشترین تعداد ابزار پذیرش موبایلی در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و فارس می‌باشد.

۲,۲,۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای آبان ماه ۱۳۹۶ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - آبان ۱۳۹۶

همانطور که در شکل ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، تهران و بوشهر در سه جایگاه نخست تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و کرمانشاه،

آذربایجان غربی و اردبیل کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در آبان‌ماه ۹۶ داشته‌اند. به نظر می‌رسد با توجه به اتمام فصل تابستان و کاهش تعداد مسافران استان اردبیل متوسط تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها در این استان با کاهش چشمگیری مواجه شده است.

۲,۳. شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه می‌شود. سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲,۳,۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

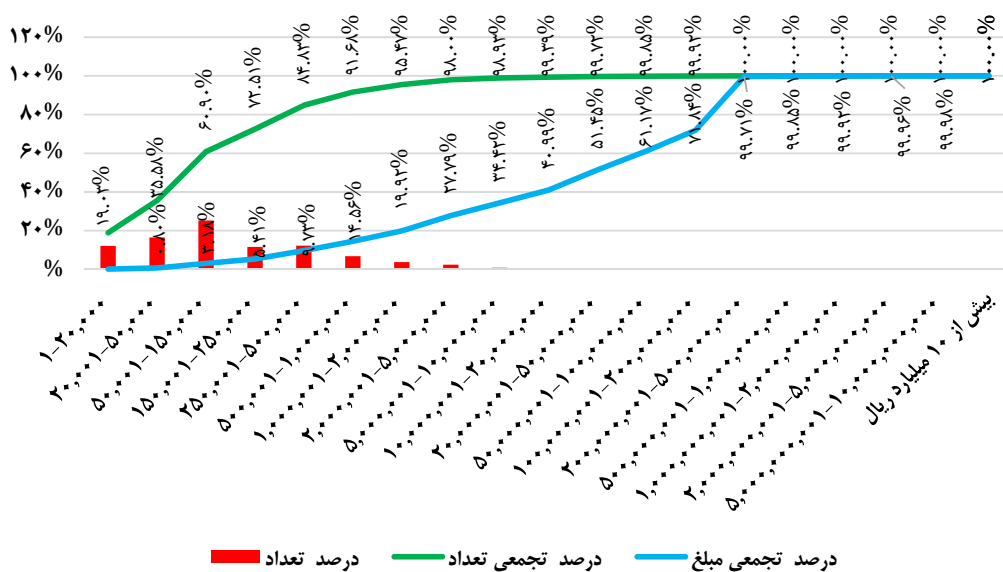
در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه‌ها"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در آبان‌ماه ۱۳۹۶ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد. بر اساس شکل ۱-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ترسیم شده است. این بازه‌ها با توجه به نحوه محاسبه کارمزد بانک پذیرنده تقسیم‌بندی شده‌اند، چراکه سهم کارمزدی بانک پذیرنده به ازای تراکنش‌های با مبالغ:

- زیر ۵۰,۰۰۰ ریال
- بین ۵۰,۰۰۱ ریال تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال
- بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال

محاسبه می‌گردد.

سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۶/۸۷ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱-۱۳ مشخص است در آبان‌ماه ۱۳۹۶:

- بیشترین تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های دارای مبلغی بین ۵۰,۰۰۱ تا ۱۵۰,۰۰۰ ریال بوده است.
- ۲۸/۷۱ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال را داشته‌اند.
- ۳۶/۹۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، در بازه مبلغی ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
- ۲۷/۴۹ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۲-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها (بر حسب ریال) - آبان ۱۳۹۶

در آبان ماه ۱۳۹۶، تعداد تراکنش‌های با مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها برابر با ۳۵۱,۶۶۷,۲۸۱ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ ریال و ۲۵۰,۰۰۰ ریال برابر با ۴۵۲,۴۴۹,۶۹۴ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۱ ریال برابر با ۳۳۶,۷۰۶,۲۳۰ عدد تراکنش می‌باشد. با توجه به نمودار دامنه مبلغی ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها می‌توان بیان نمود که بیش از ۹۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها دارای مبلغ کمتر از ۵ میلیون ریال می‌باشد.

۲,۳,۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

در این بخش شاخص نسبت دهکی^{۱۳} به منظور اندازه‌گیری نابرابری در توزیع ارزش‌هایی نظیر درآمد، ثروت و ... محاسبه می‌شود. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابری مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارت می‌باشد که روند کاهشی آن در طول زمان نشان‌دهنده حذف تراکنش‌های با مبالغ بسیار ریز و یا بسیار بزرگ تعریف می‌شود. جدول ۲-۱۲ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در آبان ۱۳۹۶ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۳۹۵ ارائه نموده است.

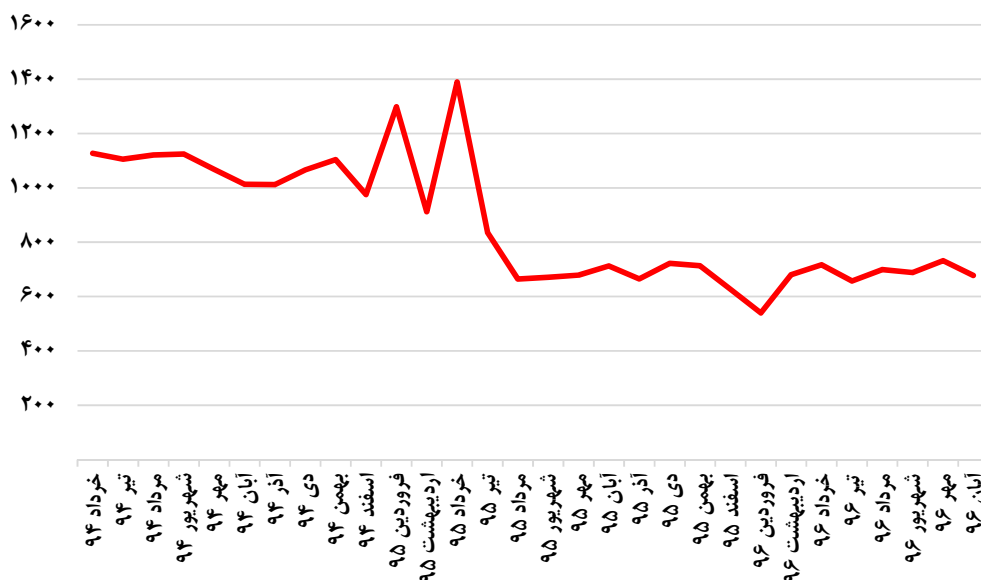
جدول ۲-۱۴ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه نقطه به نقطه		مقایسه ماهانه		محاسبه نسبت دهکی		
درصد تغییرات	آبان ۱۳۹۶	آبان ۱۳۹۵	درصد تغییرات	آبان ۱۳۹۶	مهر ۱۳۹۶	
-۱۲/۶۳٪	۹,۱۵۵,۷۸۵/۵۳	۱۰,۴۷۹,۴۴۵/۱۰	-۶/۱۱٪	۹,۱۵۵,۷۸۵/۵۳	۹,۷۵۲,۰۴۸/۹۸	میانگین مبالغ تراکنش‌های دهک دهم (ریال)
-۸/۱۴٪	۱۳,۵۱۰/۵۸	۱۴,۷۰۷/۰۵	۱/۴۱٪	۱۳,۵۱۰/۵۸	۱۳,۳۳۲/۴۳	میانگین مبالغ تراکنش‌های دهک اول (ریال)
-۴/۸۹٪	۶۷۷/۶۸	۷۱۲/۵۵	-۷/۴۲٪	۶۷۷/۶۸	۷۳۲/۰۰	نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۴/۸۹- درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۷/۴۲- درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک اول افزایش ۱/۴۱ درصدی و متوسط مبلغی دهک دهم رشد ۶/۱۱- درصدی را تجربه نموده است. افزایش متوسط مبلغی دهک اول از یک سو و کاهش متوسط مبلغی دهک دهم از سوی دیگر منجر به کاهش ۷/۴۲ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول شده است در قیاس ماهانه شده است. در قیاس نقطه به نقطه نیز با توجه به

^{۱۳} تراکنش‌های دوره مورد بررسی به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

میزان کاهش بیشتر در متوسط مبلغی دهک دهم نسبت به کاهش مشاهده شده در متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول شاهد کاهش نسبت متوسط مبلغ دهک دهم به دهک اول می‌باشیم.

شکل ۲-۱۶ روند نسبت متوسط مبلغ دهک دهم به دهک اول قیمتی

با توجه به شکل ۲-۱۶، نسبت دهکی در آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به مهر ماه روند کاهشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در آبان ۱۳۹۶ نسبت به مهر کاهش بیش از ۵۴ واحدی را تجربه نموده است.

۲,۳,۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

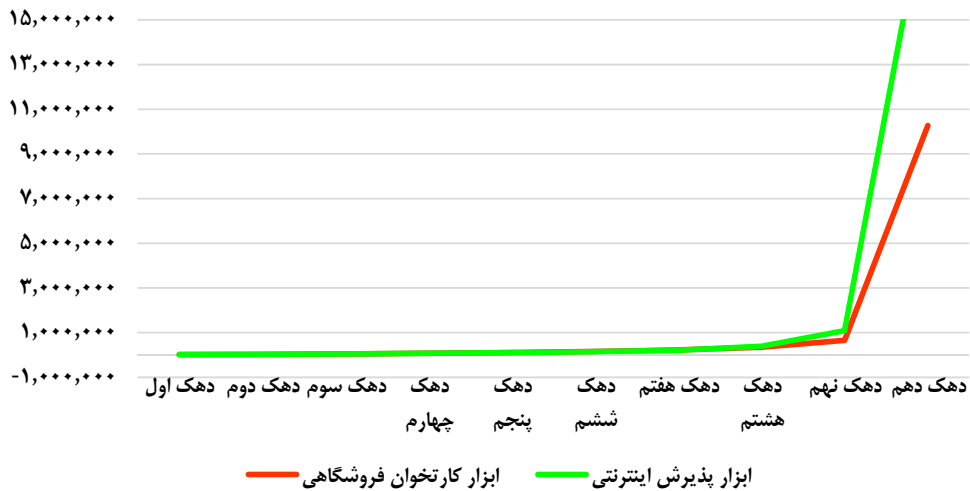
جدول ۲-۱۵ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۱۵-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاهی	
۱۲,۶۴۵/۷۶	۱۴,۴۱۸/۹۷	دهک اول
۲۹,۳۳۹/۳۱	۳۲,۳۰۳/۹۴	دهک دوم
۴۸,۶۳۸/۰۶	۵۰,۶۶۵/۱۹	دهک سوم
۷۳,۱۳۱/۱۰	۷۵,۹۹۳/۰۵	دهک چهارم
۱۰۲,۸۱۶/۸۳	۱۰۷,۲۴۸/۰۲	دهک پنجم
۱۵۳,۴۲۶/۰۵	۱۵۴,۹۵۳/۴۵	دهک ششم
۲۰۹,۶۲۲/۳۷	۲۲۳,۱۵۵/۹۸	دهک هفتم
۳۹۳,۳۶۶/۳۸	۳۴۶,۸۴۶/۹۹	دهک هشتم
۱,۰۰۸۶,۲۲۱/۳۹	۶۵۵,۲۶۱/۱۵	دهک نهم
۲۰,۸۴۵,۳۵۰/۹۴	۱۰,۲۷۲,۲۹۷/۵۳	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش موبایلی ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های خرید کالا و خدمات در دهک‌های آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی برای خرید کالا و خدمات با ارزش‌تری به کار گرفته می‌شود. در خدمت خرید کالا و خدمات اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۹۰ درصد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی (۹ دهک) مربوط به خرید کالا و خدمات با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است. اطلاعات جدول ۱۵-۲ در شکل ۲-۱۷ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۱۷-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - آبان ۱۳۹۶

در شکل ۱۷-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۲۰,۸۴۵,۳۵۱ ریال بوده است.

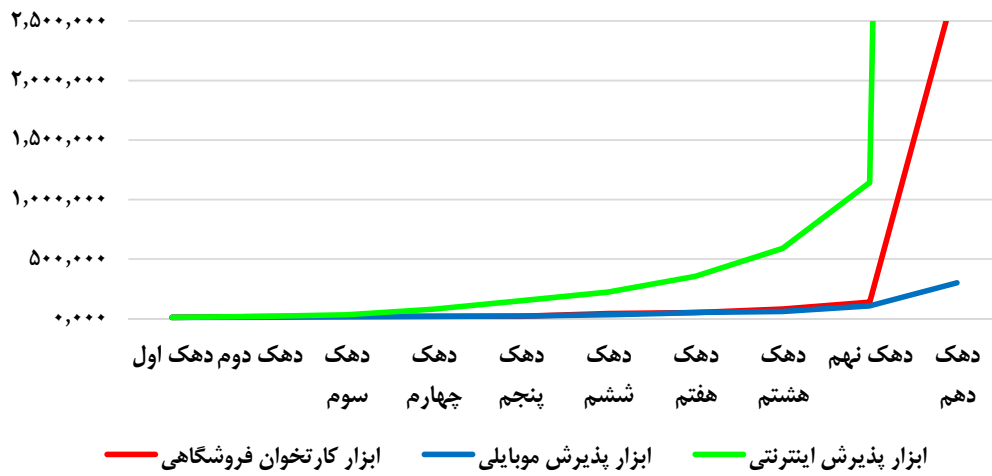
جدول ۱۶-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۱۶-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		
	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاه‌های
دهک اول	۹,۷۸۲/۴۰	۹,۲۴۰/۷۷	۹,۷۷۸/۰۵
دهک دوم	۱۸,۴۷۲/۳۹	۱۰,۴۴۰/۷۱	۱۶,۹۹۳/۷۷
دهک سوم	۳۱,۵۹۵/۲۸	۱۲,۵۰۸/۸۵	۲۰,۰۰۰/۰۰
دهک چهارم	۷۸,۷۸۷/۶۷	۲۰,۰۰۰/۰۰	۲۰,۰۰۰/۰۰
دهک پنجم	۱۴۹,۳۵۴/۴۲	۲۱,۰۶۷/۶۶	۲۰,۰۰۰/۰۰
دهک ششم	۲۲۱,۷۱۲/۰۱	۳۱,۵۶۱/۳۲	۴۲,۶۵۴/۰۹

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	
۳۵۴,۴۷۰/۱۹	۵۰,۵۵۴/۳۲	۵۰,۰۰۰/۰۰	دهک هفتم
۵۸۸,۲۳۲/۱۸	۵۹,۶۴۱/۱۰	۷۹,۵۸۳/۶۶	دهک هشتم
۱,۱۴۲,۷۶۵/۹۷	۱۰۷,۱۷۳/۹۹	۱۳۸,۸۹۳/۴۶	دهک نهم
۳۸,۲۲۷,۳۴۸/۸۳	۳۰۰,۸۱۹/۳۲	۲,۸۳۳,۵۹۸/۰۲	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۶ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاهی و نیز ابزار پذیرش موبایلی به طور عمده برای خرید کارت شارژهای تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاهی، خرید کارت شارژ ۲۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (سه دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد و ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) با مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریالی انجام گرفته است. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش موبایلی با مبلغ ۲۰,۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۴۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبلغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد. شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - آبان ۱۳۹۶

در شکل ۲-۱۸ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۳۸,۲۲۷,۳۴۹ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۲,۸۸۳,۵۹۸ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش موبایلی متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۳۰۰,۸۱۹ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف‌کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش دسترس‌پذیری حس شده خدمات و دسترس‌پذیری زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک محسوب می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳,۱. سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^{۱۴}، "خطای پذیرندگی"^{۱۵}، "خطای شاپرکی"^{۱۶}، "خطای کاربری"^{۱۷} و "خطای کسب و کار"^{۱۸} طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطادار) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۰/۸۱ درصدی تراکنش‌های موفق و ۹/۱۹ درصدی خطاهای رخ داده در آبان ماه ۱۳۹۶ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶

نوع تراکنش	تعداد	سهم از کل تراکنش‌ها
تراکنش‌های موفق	۱,۳۹۵,۲۸۱,۲۱۰	۹۱/۲۶%
تراکنش‌های ناموفق	۱۳۳,۷۰۰,۲۳۲	۸/۷۴%
تعداد کل تراکنش‌ها	۱,۵۲۸,۹۸۱,۴۴۲	۱۰۰/۰۰%

۳,۲. آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در دو ماه مهر و آبان ۱۳۹۶ در جدول ۲-۳ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^{۱۴} علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^{۱۵} علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^{۱۶} علت خطا سوئیچ شرکت شاپرک می‌باشد.

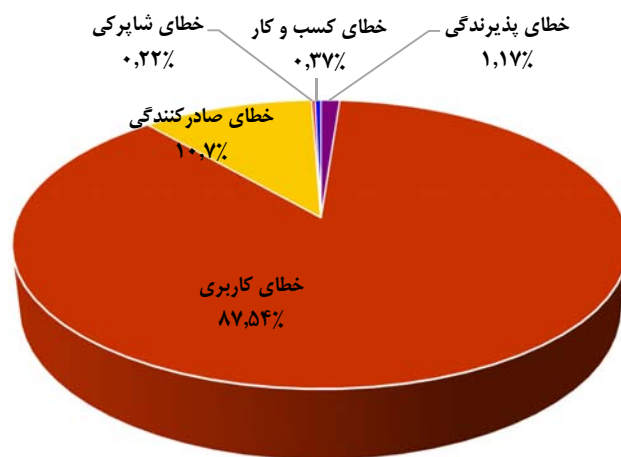
^{۱۷} علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیک (دارندگان کارت) می‌باشد.

^{۱۸} رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - مهر و آبان ۱۳۹۶

نوع تراکنش و انواع خطا	مهر ۱۳۹۶	آبان ۱۳۹۶	درصد تغییرات
خطای پذیرندگی	۱,۱۷۲,۰۲۶۸	۱,۵۶۹,۹۹۴	-۸/۷۴%
خطای کاربری	۱۱۶,۶۷۰,۲۴۲	۱۱۷,۰۴۲,۶۵۵	+۰/۳۲%
خطای صادرکنندگی	۱۷,۹۷۶,۷۰۴	۱۴,۳۱۰,۲۹۰	-۲۰/۴۰%
خطای شاپرکی	۳۹۲,۴۴۳	۲۸۷,۴۸۷	-۲۶/۷۴%
خطای کسب و کار	۹۱۸,۶۶۷	۴۸۹,۸۰۶	-۴۶/۶۸%
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۱۳۷,۶۷۸,۲۲۴	۱۳۳,۷۰۰,۲۳۲	-۲/۸۹%
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۱,۳۶۰,۰۶۵,۵۱۳	۱,۳۹۵,۲۸۱,۲۱۰	+۲/۵۹%
تعداد کل تراکنش‌ها	۱,۴۹۷,۷۴۳,۸۳۷	۱,۵۲۸,۹۸۱,۴۴۲	+۲/۰۹%

بر اساس اطلاعات جدول ۲-۳ ملاحظه می‌شود که در آبان ماه ۱۳۹۶ به غیر از خطاهای گروه کاربری مابقی خطاها با کاهش در تعداد مواجه بوده‌اند. بر همین اساس تعداد کل خطاهای آبان‌ماه نیز نسبت به مهر ماه به کاهش ۲/۸۹ درصدی همراه بوده است.

شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - آبان ۱۳۹۶

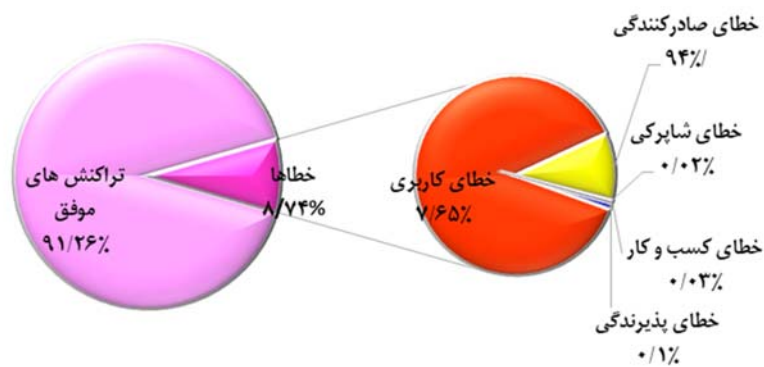
همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات جدول ۳-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری هنوز عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۷/۵۴ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا

به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - آبان ۱۳۹۶

سهم	تعداد	نوع تراکنش و انواع خطا
۹۱/۲۶%	۱,۳۹۵,۲۸۱,۲۱۰	تراکنش‌های موفق
۰/۱۰%	۱,۵۶۹,۹۹۴	خطای پذیرندگی
۷/۶۵%	۱۱۷,۰۴۲,۶۵۵	خطای کاربری
۰/۹۴%	۱۴,۳۱۰,۲۹۰	خطای صادرکنندگی
۰/۰۲%	۲۸۷,۴۸۷	خطای شاپرکی
۰/۰۳%	۴۸۹,۸۰۶	خطای کسب و کار
۱۰۰/۰۰%	۱,۵۲۸,۹۸۱,۴۴۲	تعداد کل تراکنش‌ها

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل ۲-۳ به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل ۳-۲ فوق ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۲ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۲ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در دو ماه مهر و آبان ۱۳۹۶ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - مهر و آبان ۱۳۹۶

تغییر سهم	سهم از کل تراکنش‌ها		نوع تراکنش و انواع خطا	
	آبان ۱۳۹۶	مهر ۱۳۹۶		
-۰/۰۱%	۰/۱۰%	۰/۱۱%	خطای پذیرندگی	ناموفق
-۰/۱۳%	۷/۶۵%	۷/۷۹%	خطای کاربری	
-۰/۲۶%	۰/۹۴%	۱/۲۰%	خطای صادرکنندگی	
-۰/۰۱%	۰/۰۲%	۰/۰۳%	خطای شاپرکی	
-۰/۰۳%	۰/۰۳%	۰/۰۶%	کسب و کار	
-۰/۴۵%	۸/۷۴%	۹/۱۹%	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	
-۰/۴۵%	۹۱/۲۶%	۹۰/۸۱%	تعداد کل تراکنش‌های موفق	موفق
-	%۱۰۰	%۱۰۰	تعداد کل تراکنش‌ها	

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین کاهش سهم تمام گروه‌های خطایی از کل تراکنش‌های آبان ماه ۱۳۹۶ می‌باشد. و در مقابل سهم تراکنش‌های موفق افزایش ۰/۴۵ درصدی را تجربه نموده است.

۳،۳. دسترس پذیری حس شده خدمات

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص دسترسی پذیری حس شده خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص دسترسی پذیری حس شده خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ دسترسی پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

آبان ۱۳۹۶		مهر ۱۳۹۶		آبان ۱۳۹۵		تراکنش‌های موفق
دسترس پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس پذیری حس شده	تعداد تراکنش‌ها	
۹۸/۹۱٪	۱،۵۱۲،۳۳۳،۸۶۵	۹۸/۶۰٪	۱،۴۷۶،۷۳۵،۷۵۵	۹۸/۴۱٪	۱،۱۴۷،۸۰۸،۴۷۶	تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^{۱۹}
۹۹/۹۸٪	۱،۵۲۸،۶۹۳،۹۵۵	۹۹/۹۷٪	۱،۴۹۷،۳۵۱،۳۹۴	۹۹/۹۱٪	۱،۱۶۵،۲۴۵،۰۲۰	تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرکی ^{۲۰}
-	۱،۵۲۸،۹۸۱،۴۴۲	-	۱،۴۹۷،۷۴۳،۸۳۷	-	۱،۱۶۶،۳۲۹،۲۵۰	تعداد کل تراکنش

^{۱۹} تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

^{۲۰} تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۸ درصدی خدمات شرکت شاپرک در آبان ماه سال ۱۳۹۶ می‌باشد که نسبت به آبان ماه سال ۱۳۹۵ افزایش ۰/۰۷ درصدی و نسبت به مهر ماه سال جاری افزایش ۰/۰۱ درصدی داشته است.

۳،۴. آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^{۲۱} رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - مهر و آبان ۱۳۹۶

تغییرات	آبان ۱۳۹۶	مهر ۱۳۹۶	تراکنش‌های ناتمام
۱۷۲/۸۱٪	۷۷۵،۶۶۷	۲۸۴،۳۲۴	تعداد تراکنش‌های ناتمام
۲/۵۹٪	۱،۳۹۵،۲۸۱،۲۱۰	۱،۳۶۰،۰۶۵،۵۱۳	تعداد کل تراکنش‌ها
۰/۰۳۴۷٪	۰/۰۵۶٪	۰/۰۲۱٪	نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها

*در گزارش‌های پیشین، از عنوان "تراکنش معوق" به جای "تراکنش ناتمام" استفاده شده بود

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود همزمان با رشد ۲/۵۹ درصدی تعداد تراکنش‌های موفق در آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به مهر ماه، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره افزایش نزدیک به ۳ برابری داشته است؛ که این مهم به دلیل افزایش تعداد تراکنش‌های نا تمام یکی از شرکت‌های PSP در ماه آبان می‌باشد و مرتبط با عملکرد شبکه پرداخت کشور نمی‌باشد. البته مشاهده می‌شود که نسبت تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته تغییر ۰/۰۳۴۷ درصدی را تجربه نموده است.

^{۲۱} تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده شبکه پرداخت

۴. بررسی عملکرد کلی شرکتهای ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخصهای معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکتهای PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهد که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکتهای مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آنها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخصها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکتهای ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکتهای PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکتهای در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکتهای در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

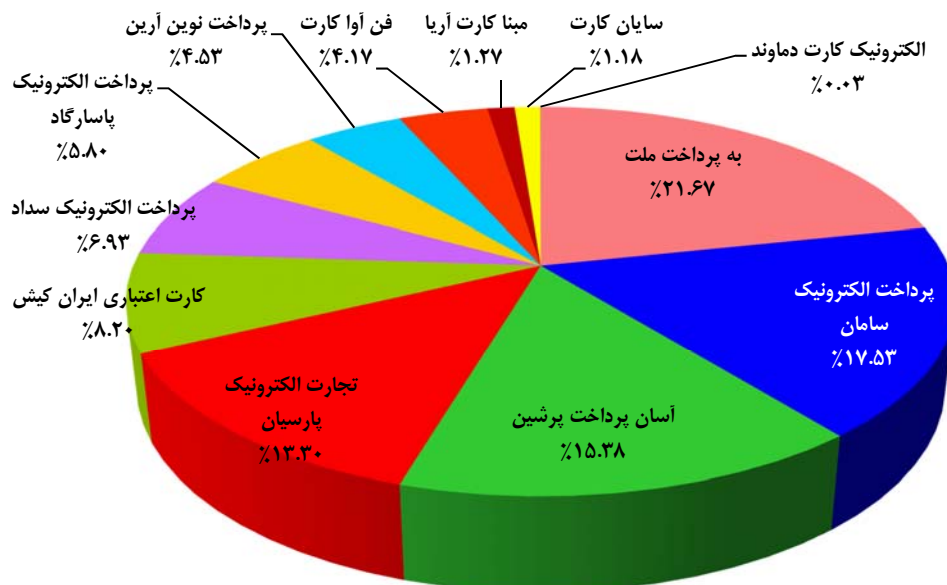
۴,۱. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به‌منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هر یک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هر یک از شرکت‌های PSP در رخدادهای تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

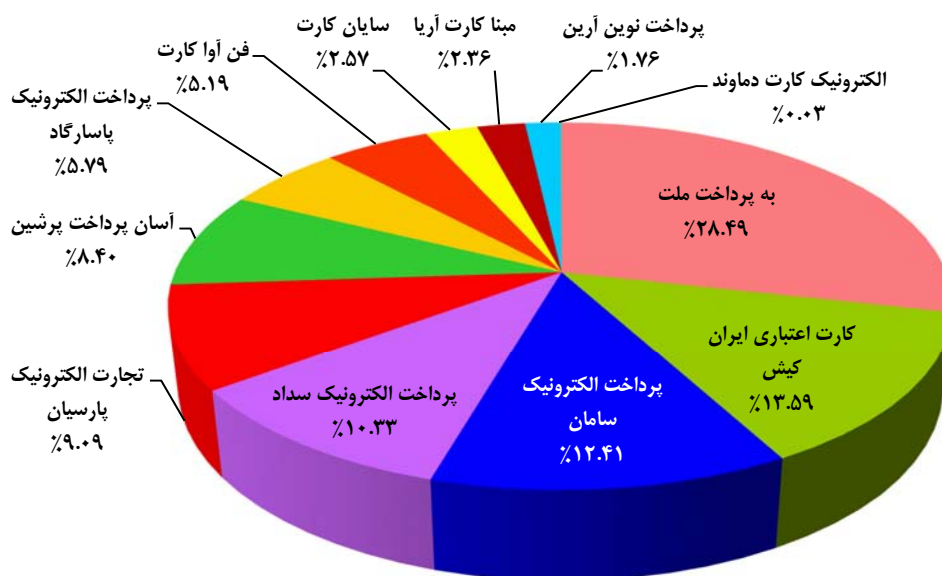
۴,۱,۱. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارت، در دو شکل ۱-۴ و شکل ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶

شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - آبان ۱۳۹۶

همانگونه که در دو شکل فوق ملاحظه می‌گردد، شرکت "به پرداخت ملت" با سهم ۲۱/۶۷ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۸/۴۹ درصدی از مبلغ آن‌ها و در استمرار وضعیت گذشته‌ی خود، همچنان بیشترین سهم از بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست هر دو سهم قرار گرفته است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش مهر ماه، حکایت از آن دارد که نوسان قابل ملاحظه‌ای نه تنها در سهم تعدادی شرکت‌ها، بلکه در سهم بازار مبلغی آن‌ها نیز صورت پذیرفته است و با وجود کاهش و افزایش اندکی در سهم بازار برخی از شرکت‌ها، در رتبه‌بندی آن‌ها نسبت به ماه گذشته تغییر خاصی مشاهده نمی‌شود. همچنین اختلاف سهم مبلغی ۱۵ درصدی بین دو شرکت نخست بازار، نقش شرکت "به پرداخت ملت" را در میزان ارزش ریالی تراکنش‌های پرداخت کارت به روشنی نمایان می‌سازد.

۴,۱,۲. سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار

می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی مهر و آبان ۹۶ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

در آبان ماه تقریباً بر میزان تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تمامی شرکت‌های PSP افزوده شده است. در این ماه همچنان شرکت "به‌پرداخت ملت" با پوشش ۲۴/۰۲ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

در حوزه تراکنش‌های اینترنتی، رفتارهای مختلفی از سوی شرکت‌ها مشاهده می‌شود. این رفتارها سبب گردیده است تا رشدی بیش از ۲ درصد در کل تراکنش‌های اینترنتی نسبت به ماه گذشته اتفاق افتد. در آبان ماه اختلاف تعداد تراکنش‌های اینترنتی در شرکت "تجارت الکترونیک پارسپان" نسبت به سایر شرکت‌ها قابل ملاحظه است. این شرکت بر حجم تراکنش‌های مذکور خود افزوده است. در ماه جاری همانند چندین ماه گذشته شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب ۳۰/۴۴ درصد از بازار تراکنش‌های اینترنتی، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است.

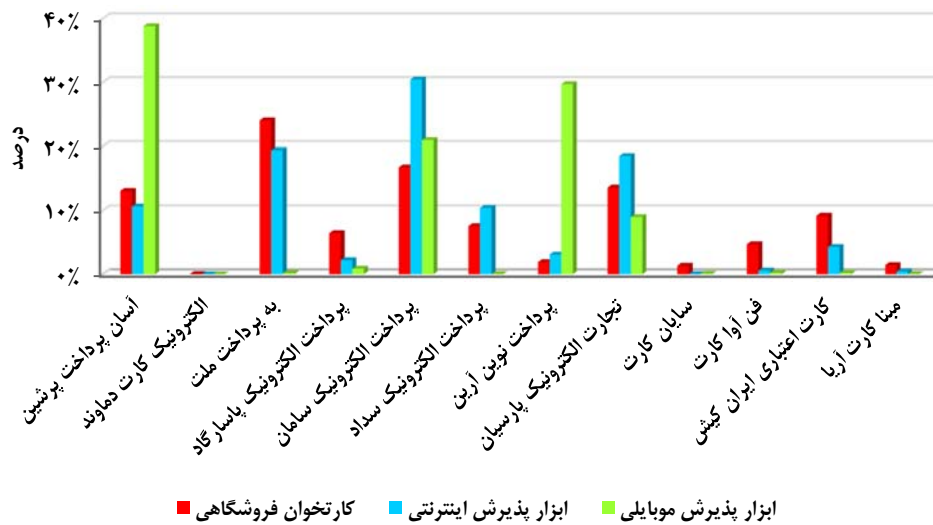
تراکنش‌های موبایلی در ماه جاری رشدی بالغ بر ۲ درصد را نشان می‌دهند. عملکرد شرکت‌ها در این خصوص متفاوت بوده است. عمده‌ترین تغییر در عملکرد شرکت‌ها، در رشد مثبت تراکنش‌های موبایلی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" مشاهده شده است. در آبان ماه همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۳۸/۷۹ درصد از سهم تعدادی تراکنش‌های مزبور، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار تراکنش‌های موبایلی محسوب می‌شود.

جدول ۱-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۳/۱۸٪	۱۳/۰۶٪	-۰/۱۲٪	۱۱/۷۴٪	۱۰/۶۲٪	-۱/۱۲٪	۳۸/۹۶٪	۳۸/۷۹٪	-۰/۱۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۴/۲۸٪	۲۴/۰۲٪	-۰/۲۵٪	۱۹/۴۸٪	۱۹/۴۱٪	-۰/۰۷٪	۰/۰۹٪	۰/۱۵٪	۰/۰۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۴۲٪	۶/۴۴٪	۰/۰۱٪	۲/۷۳٪	۲/۲۲٪	-۰/۵۲٪	۰/۸۳٪	۰/۸۸٪	۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۶/۴۴٪	۱۶/۷۵٪	۰/۳۱٪	۲۹/۳۳٪	۳۰/۴۴٪	۱/۱۱٪	۱۹/۷۱٪	۲۰/۹۵٪	۱/۲۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۶۳٪	۷/۵۵٪	-۰/۰۸٪	۱۱/۷۶٪	۱۰/۴۰٪	-۱/۳۶٪	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۱٪
پرداخت نوین آراین	۱/۹۴٪	۱/۹۰٪	-۰/۰۳٪	۳/۶۰٪	۳/۰۹٪	-۰/۵۱٪	۳۰/۰۸٪	۲۹/۶۹٪	-۰/۳۹٪
تجارت الکترونیک پارسین	۱۳/۵۵٪	۱۳/۵۹٪	۰/۰۴٪	۱۵/۳۴٪	۱۸/۵۲٪	۳/۱۸٪	۸/۷۶٪	۸/۹۷٪	۰/۲۱٪
سایان کارت	۱/۳۲٪	۱/۳۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۱۴٪	۰/۰۹٪	-۰/۰۵٪
فن آوا کارت	۴/۶۱٪	۴/۷۱٪	۰/۰۹٪	۱/۷۹٪	۰/۵۷٪	-۱/۲۲٪	۱/۱۰٪	۰/۲۳٪	-۰/۱۶٪
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۱۵٪	۹/۱۸٪	۰/۰۳٪	۴/۰۲٪	۴/۲۸٪	۰/۲۵٪	۰/۲۸٪	۰/۱۹٪	-۰/۰۸٪
مبنا کارت آریا	۱/۴۳٪	۱/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۱۷٪	۰/۴۳٪	۰/۲۶٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪

همانگونه که در جدول ۱-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های دو ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و موبایلی در ماه آبان ۹۶ نسبت به مهر ماه در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" گزارش شده است. سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در این شرکت با رقم ناچیز ۰/۳۱ درصد رشد روبه‌رو گردیده است. به طور کلی در سهم بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تغییرات چندانی مشاهده نمی‌شود. همچنین سهم تراکنش‌های موبایلی این شرکت ۱/۲۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد. در روندی همسو، سهم تراکنش‌های اینترنتی شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" با اختلاف مثبت قابل ملاحظه‌ای معادل با ۳/۱۸ درصد همراه بوده است.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه مهر و آبان ۹۶ در جدول ۲-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در آبان ماه نیز تغییری در نام شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین سهم بازار مبلغی در هریک از ابزارها نسبت به ماه گذشته رخ نداده است. در این ماه شرکت‌ها در ارزش ریالی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های خود رفتارهای مختلفی را نشان داده‌اند. شرکت "به-پرداخت ملت" علی‌رغم ثبت بیشترین کاهش، همچنان با پوشش ۲۷/۳۴ درصدی از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

در آبان ماه همچنان بیشترین سهم مبلغی تراکنش‌ها در ابزار پذیرش اینترنتی با ۴۵/۱۴ درصد در اختیار شرکت "به‌پرداخت ملت" می‌باشد. این شرکت در ماه جاری بیشترین افزایش را در ارزش ریالی تراکنش‌های مذکور نمایش می‌دهد.

در آبان ماه همانند ماه‌های گذشته همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با سهمی معادل ۴۳/۱۶ درصد بخش عظیمی از بازار مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را در اختیار دارد. بیشترین افزایش مبلغی تراکنش‌های موبایلی در شرکت "به‌پرداخت ملت" و بالاترین کاهش در شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" گزارش می‌شود.

جدول ۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۳۹۶

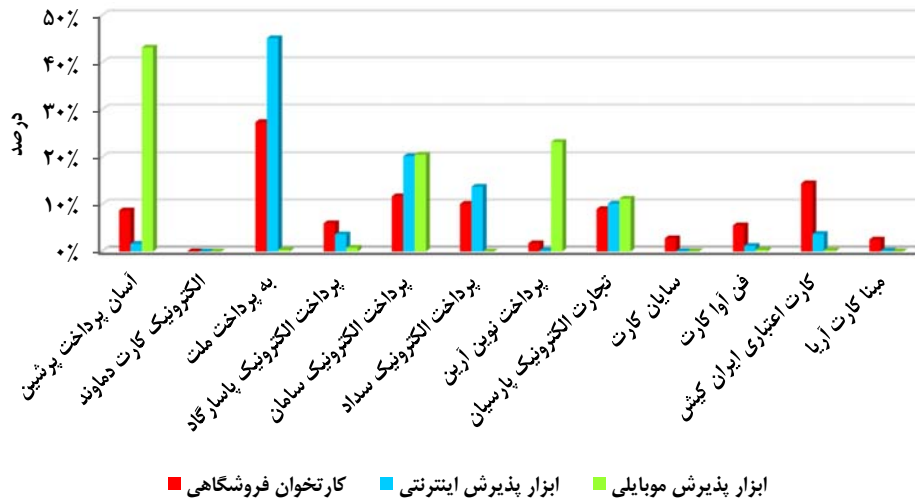
نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۸/۳۱٪	۸/۷۳٪	۰/۴۱٪	۱/۳۴٪	۱/۶۳٪	۰/۲۹٪	۴۲/۸۲٪	۴۳/۱۶٪	۰/۳۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۷/۶۳٪	۲۷/۳۴٪	-۰/۲۹٪	۴۰/۰۹٪	۴۵/۱۴٪	۵/۰۵٪	۰/۱۷٪	۰/۳۴٪	۰/۱۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۷۳٪	۵/۹۹٪	۰/۲۶٪	۲/۷۹٪	۳/۶۴٪	۰/۸۵٪	۰/۷۲٪	۰/۷۸٪	۰/۰۶٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۱۶٪	۱۱/۷۳٪	۰/۵۷٪	۲۰/۰۳٪	۲۰/۲۳٪	۰/۲۱٪	۲۰/۷۳٪	۲۰/۵۴٪	-۰/۱۹٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۲۰٪	۱۰/۱۲٪	-۰/۰۸٪	۱۶/۵۸٪	۱۳/۷۴٪	-۲/۸۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪
پرداخت نوین آراین	۱/۷۶٪	۱/۷۴٪	-۰/۰۲٪	۰/۲۵٪	۰/۲۶٪	۰/۰۱٪	۲۲/۷۶٪	۲۳/۲۵٪	۰/۴۹٪
تجارت الکترونیک پارسین	۹/۴۹٪	۸/۹۹٪	-۰/۵۰٪	۱۲/۴۱٪	۱۰/۱۷٪	-۲/۲۴٪	۱۱/۹۱٪	۱۱/۲۰٪	-۰/۷۱٪
سایان کارت	۲/۵۸٪	۲/۷۹٪	۰/۲۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۸٪	۰/۰۷٪	۰/۱۰٪	۰/۰۷٪	-۰/۰۴٪
فن آوا کارت	۶/۰۱٪	۵/۵۴٪	-۰/۴۸٪	۴/۱۲٪	۱/۲۱٪	-۲/۹۱٪	۰/۴۱٪	۰/۳۶٪	-۰/۰۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۶۸٪	۱۴/۴۷٪	-۰/۲۱٪	۲/۳۱٪	۳/۷۲٪	۱/۴۱٪	۰/۳۲٪	۰/۲۵٪	-۰/۰۷٪
مینا کارت آریا	۲/۴۱٪	۲/۵۵٪	۰/۱۴٪	۰/۰۸٪	۰/۱۷٪	۰/۰۹٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪

اطلاعات جدول فوق نشان می‌دهد، بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ماه آبان ۹۶ در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های با رقمی برابر با ۰/۵۷ درصد افزایش به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. در سهم مبلغی تراکنش‌های اینترنتی تغییرات زیادی مشاهده شده که بالاترین اختلاف نسبت به ماه گذشته با ۵/۰۵ درصد افزایش، به شرکت "به پرداخت ملت" اختصاص یافته است. این شاخص در بازار مبلغی تراکنش‌های موبایلی با نمایش منفی ۰/۷۱ درصد، در اختیار "تجارت الکترونیک پارسین" گزارش شده است.

لازم به توضیح است تغییرات سهم مبلغی تراکنش‌های شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در مقایسه با سهم تعدادی لزوماً همسو نبوده و حتی میزان آن‌ها نیز هم اندازه نیستند.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در آبان ماه ۱۳۹۶ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه ابزارهای پذیرش بسیار ناچیز است.

۴.۱.۳ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در هر یک از سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی مهر و آبان ۹۶ در جدول ۴-۱ جدول ۴-۳ ارائه شده است.

در حوزه تراکنش‌های خرید، تقریباً عملکرد تمامی شرکت‌ها نرخ رشد مثبت را نشان می‌دهد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین حجم را بر میزان تراکنش‌های خرید خود افزوده است؛ با این وجود در ماه جاری همچنان شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۴/۳۷ درصدی از بازار تراکنش‌های مزبور، بالاترین سهم را در اختیار دارد. این شرکت در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز با سهمی معادل ۲۰/۷۵ درصد، از بالاترین میزان این گونه از تراکنش‌ها پشتیبانی می‌کند.

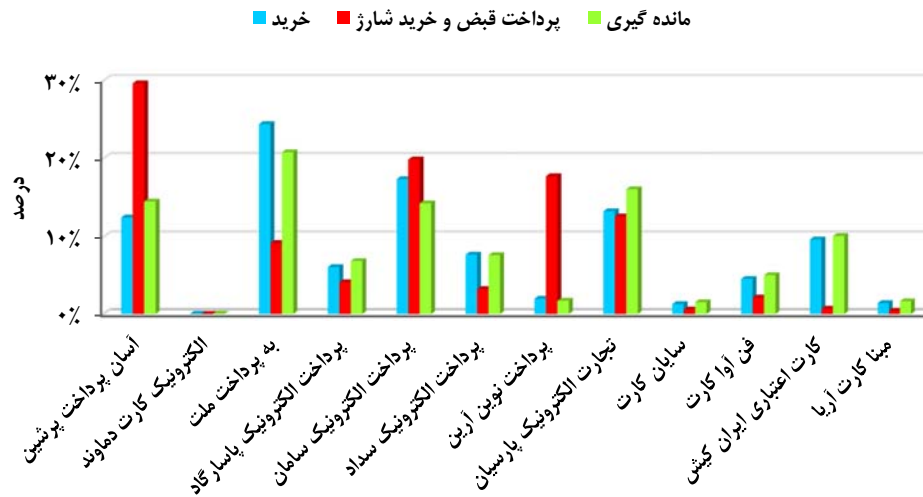
در ماه جاری شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بالاترین اختلاف مثبت را در حجم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نسبت به ماه گذشته نشان داده است. در آبان ماه همانند ماه گذشته شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۲۹/۶۱ درصد از بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است.

جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-مهر و آبان ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده گیری		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۴۴%	۱۲/۴۶%	-۰/۰۲%	۳۰/۴۶%	۲۹/۶۱%	-۰/۸۵%	۱۴/۶۱%	۱۴/۵۰%	-۰/۱۱%
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۴%	۰/۰۴%	۰/۰۰%	۰/۰۲%	۰/۰۲%	۰/۰۰%	۰/۰۶%	۰/۰۵%	-۰/۰۱%
به پرداخت ملت	۲۴/۶۹%	۲۴/۳۷%	-۰/۳۲%	۹/۰۹%	۹/۱۷%	۰/۰۹%	۲۰/۸۵%	۲۰/۷۵%	-۰/۱۱%
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۱۰%	۶/۰۷%	-۰/۰۳%	۳/۹۸%	۴/۱۰%	۰/۱۲%	۶/۸۵%	۶/۸۵%	۰/۰۰%
پرداخت الکترونیک سامان	۱۶/۹۸%	۱۷/۳۱%	-۰/۳۳%	۱۸/۸۷%	۱۹/۸۱%	۰/۹۴%	۱۴/۱۲%	۱۴/۲۷%	-۰/۱۶%
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۱%	۷/۶۶%	-۰/۱۵%	۳/۲۵%	۳/۲۱%	-۰/۰۴%	۷/۵۴%	۷/۶۰%	۰/۰۶%
پرداخت نوین آرین	۲/۰۳%	۱/۹۷%	-۰/۰۶%	۱۷/۷۸%	۱۷/۶۷%	-۰/۱۱%	۱۷/۶%	۱۷/۱%	-۰/۰۴%
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۱۱%	۱۳/۲۴%	۰/۱۴%	۱۲/۳۲%	۱۲/۵۹%	۰/۲۸%	۱۶/۰۶%	۱۶/۰۰%	-۰/۰۶%
سایان کارت	۱/۲۷%	۱/۲۸%	۰/۰۱%	۰/۵۹%	۰/۵۸%	-۰/۰۲%	۱/۵۲%	۱/۵۲%	۰/۰۰%
فن آوا کارت	۴/۵۲%	۴/۵۴%	۰/۰۲%	۲/۴۸%	۲/۱۲%	-۰/۳۵%	۴/۹۱%	۵/۰۲%	۰/۱۱%
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۶۱%	۹/۶۴%	۰/۰۳%	۰/۷۶%	۰/۶۹%	-۰/۰۷%	۱۰/۱۱%	۱۰/۰۷%	-۰/۰۳%
مبنا کارت آریا	۱/۴۱%	۱/۴۲%	۰/۰۰%	۰/۴۱%	۰/۴۲%	۰/۰۱%	۱/۶۳%	۱/۶۵%	۰/۰۳%

همانگونه که در جدول ۳-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی هر سه نوع تراکنش خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری در ماه آبان ۹۶ نسبت به مهر ماه در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" گزارش گردیده است، به‌طوری‌که بر سهم تراکنش‌های فوق در این شرکت به ترتیب ارقام ۰/۳۲ درصد، ۰/۹۴ درصد و ۰/۱۶ درصد افزوده شده است. لازم به توضیح است در سهم تراکنش‌های خرید، شرکت "به-پرداخت ملت" در روندی معکوس با شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به همان میزان ۰/۳۲ درصد از سهم تراکنش‌های خرید خود کاسته است.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آبان ۱۳۹۶

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه مهر و آبان ۹۶ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در آبان ماه تغییری در نام شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین سهم بازار مبلغی در هر یک از سرویس‌ها نسبت به ماه گذشته رخ نداده است. شرکت "به پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۹/۴۲ درصدی بازار آن‌ها، به عنوان بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های خرید محسوب می‌گردد.

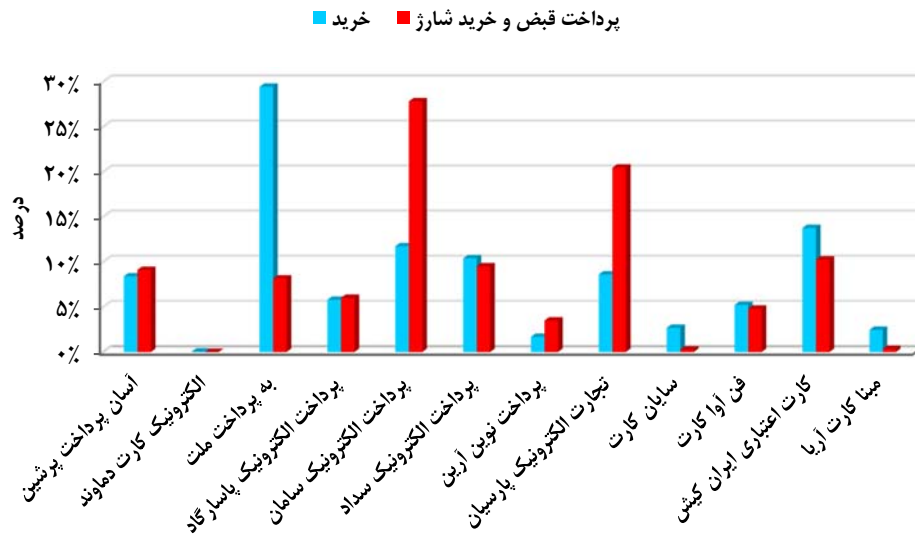
در آبان ماه همچنان بیشترین سهم مبلغی تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ با سهمی معادل ۲۷/۸۰ درصد در اختیار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" می‌باشد.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۷/۹۵٪	۸/۳۷٪	۰/۴۱٪	۸/۲۴٪	۹/۰۸٪	۰/۸۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۹/۵۱٪	۲۹/۴۲٪	-۰/۰۹٪	۷/۰۱٪	۸/۱۳٪	۱/۱۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۴۶٪	۵/۷۸٪	۰/۳۲٪	۵/۷۰٪	۵/۹۸٪	۰/۲۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۱۳٪	۱۱/۷۱٪	۰/۵۸٪	۲۷/۵۳٪	۲۷/۸۰٪	۰/۲۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۴۸٪	۱۰/۳۷٪	-۰/۱۱٪	۱۳/۶۶٪	۹/۴۸٪	-۴/۱۸٪
پرداخت نوین آراین	۱/۶۹٪	۱/۶۸٪	-۰/۰۱٪	۳/۱۰٪	۳/۴۸٪	۰/۳۸٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۲۰٪	۸/۵۸٪	-۰/۶۳٪	۲۰/۴۲٪	۲۰/۴۴٪	۰/۰۲٪
سایان کارت	۲/۴۷٪	۲/۶۷٪	۰/۲۱٪	۰/۲۴٪	۰/۲۶٪	۰/۰۳٪
فن آوا کارت	۵/۹۱٪	۵/۲۱٪	-۰/۷۰٪	۴/۳۳٪	۴/۷۸٪	۰/۴۶٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۳/۸۴٪	۱۳/۷۴٪	-۰/۱۰٪	۹/۵۲٪	۱۰/۲۴٪	۰/۷۲٪
مینا کارت آریا	۲/۳۲٪	۲/۴۵٪	۰/۱۳٪	۰/۲۶٪	۰/۳۳٪	۰/۰۷٪

اطلاعات جدول فوق نشان می‌دهد که بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در آبان ماه ۹۶ و ماه گذشته با رقمی برابر با ۰/۷۰ درصد کاهش در شرکت "فن آوا کارت" اتفاق افتاده است. سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در روندی همسو، با اختلاف منفی قابل ملاحظه‌ای معادل با ۴/۱۸ درصد، بیشترین تفاضل سهم را نشان می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در آبان ماه ۱۳۹۶ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آبان ۱۳۹۶

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت بسیار ناچیز است.

۴,۱,۴. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد و هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه می‌شود تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی مهر و آبان ۹۶ را منعکس نموده است.

جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - آبان ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	آبان	مهر	
آسان پرداخت پرشین	۰/۱۳۸٪	۰/۱۵۹٪	-۰/۰۲۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۶۸٪	۰/۱۴۹٪	-۰/۰۸۱٪
به پرداخت ملت	۰/۰۴۲٪	۰/۰۴۶٪	-۰/۰۰۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۱۱۷٪	۰/۳۰۵٪	-۰/۱۸۹٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۱۰۹٪	۰/۱۳۴٪	-۰/۰۲۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۹۵٪	۰/۱۲۰٪	-۰/۰۲۵٪
پرداخت نوین آراین	۰/۱۶۹٪	۰/۱۲۲٪	۰/۰۴۷٪
تجارت الکترونیک پارسپان	۰/۰۹۰٪	۰/۰۳۴٪	۰/۰۵۶٪
سایان کارت	۰/۰۳۵٪	۰/۰۱۴٪	۰/۰۲۱٪
فن آوا کارت	۰/۰۴۵٪	۰/۰۷۶٪	-۰/۰۳۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۲۱۱٪	۰/۲۰۸٪	۰/۰۰۴٪
مینا کارت آریا	۰/۰۱۵٪	۰/۰۱۹٪	-۰/۰۰۴٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه آبان شرکت "مینا کارت آریا" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. پس از این شرکت با سهم ۰/۰۱۵ درصدی تعداد خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها، شرکت "سایان کارت" در جایگاه بعدی کمترین میزان شاخص قرار گرفته است. بیشترین نسبت تعداد خطای پذیرندگی به کل تعداد تراکنش‌ها نیز به شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" اختصاص داشته است. در این ماه بیشتر شرکت‌ها نسبت به ماه گذشته با افت تعداد خطای پذیرندگی روبه‌رو شده‌اند. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه‌گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۳-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای آبان سال ۹۶ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶

شاخص H-H و شرکت PSP	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
آسان پرداخت پرشین	۱۳/۰۵۹۴	۱۷۰/۵۴۷۰	۱۱۲/۷۹۶۸	۱۰/۶۲۰۶	۳۸/۷۹۴۹	۱،۵۰۵/۰۴۴۳
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۳۸۷	۰/۰۰۱۵	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
به پرداخت ملت	۲۴/۰۲۳۴	۵۷۷/۱۲۴۶	۳۷۶/۷۲۰۱	۱۹/۴۰۹۳	۰/۱۴۷۲	۰/۰۲۱۷

شاخص H-H و شرکت PSP		کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
پرداخت الکترونیک پاسارگاد		۴۱/۴۱۲۴	۲/۲۱۶۴	۴/۹۱۲۳	۰/۸۷۸۲	۰/۷۷۱۲	
پرداخت الکترونیک سامان		۲۸۰/۴۶۹۲	۳۰/۴۳۸۵	۹۲۶/۵۰۲۸	۲۰/۹۴۸۰	۴۳۸/۸۱۸۵	
پرداخت الکترونیک سداد		۵۷/۰۰۲۸	۱۰/۴۰۰۳	۱۰۸/۱۶۷۰	۰/۰۲۶۶	۰/۰۰۰۷	
پرداخت نوین آراین		۳/۶۲۷۶	۳/۰۸۸۶	۹/۵۳۹۴	۲۹/۶۸۷۶	۸۸۱/۳۵۴۴	
تجارت الکترونیک پارسیان		۱۸۴/۷۰۰۷	۱۸/۵۲۴۹	۳۴۳/۱۷۱۸	۸/۹۷۴۵	۸۰/۵۴۲۵	
سایان کارت		۱/۷۸۶۹	۰/۰۱۷۸	۰/۰۰۰۳	۰/۰۸۷۱	۰/۰۰۷۶	
فن آوا کارت		۲۲/۱۴۹۵	۰/۵۷۲۳	۰/۳۲۷۵	۰/۲۳۳۳	۰/۰۵۴۴	
کارت اعتباری ایران کیش		۸۴/۲۵۳۳	۴/۲۷۸۲	۱۸/۳۰۲۹	۰/۱۹۴۸	۰/۰۳۸۰	
مبنا کارت آریا		۲/۰۴۱۷	۰/۴۳۳۰	۰/۱۸۷۵	۰/۰۲۷۷	۰/۰۰۰۸	
شاخص هرفیندال- هیرشمن		۱۰۴۲۵/۱۱۷۲	-	۱۰۹۰۰/۶۲۸۶	-	۲۰۹۰۶/۶۵۴۱	

در آبان ماه ۱۳۹۶ شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی حدود ۱،۴۲۵ به دست آمده است (بین ۱،۰۰۰ تا ۱،۸۰۰) که، نشان دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش- های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکتها توزیع شده و نمی توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت های خاصی می باشد. برای این شاخص در بازار ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب اعدادی حدود ۱،۹۰۱ و ۲،۹۰۷ حاصل شده است (بیشتر از ۱،۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارها، علی الخصوص ابزار موبایلی می باشد. به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکتها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و پس از آن دو شرکت "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش های اینترنتی و شرکت های "آسان پرداخت پرشین"، "پرداخت نوین آراین" و نیز "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش های موبایلی تاثیرگذار هستند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال- هیرشمن در ماه آبان ۹۶ نسبت به ماه گذشته ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در مهر و آبان ۹۶

HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
شاخص H-H	۱،۴۲۹/۱۱	۱،۴۲۵/۱۲	-۳/۹۹	۱،۷۹۱/۳۳	۱،۹۰۰/۶۳	۱۰۹/۳۰	۲،۸۸۹/۸۲	۲،۹۰۶/۶۵	۱۶/۸۳

در ماه آبان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی نسبت به ماه گذشته با کاهش مواجه بوده و در روندی معکوس در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی رشد مشاهده شده است. در ماه جاری بازار تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی متأثر از رفتار افزایشی شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و تا حدودی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" - دو شرکت مطرح در این بازار- قرار گرفته و بر میزان تمرکز در بازار آن افزوده شده است؛ تا جایی که بر اساس شاخص هرفیندال-هیرشمن برخلاف ماه گذشته نوع تمرکز این بازار، از تمرکز ملایم به تمرکز بالا تغییر یافته و بازار آن رقابتی محسوب می‌گردد. بالا رفتن این شاخص بیانگر رو به افزایش بودن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا در بازار تراکنش‌های اینترنتی و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. تغییرات در دو ابزار دیگر چندان قابل ملاحظه نبوده و تغییر خاصی را در میزان تمرکز بازار هریک از آن‌ها ایجاد نکرده است.

۴،۱،۶ اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۳-۱۱ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای آبان ۹۶ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۹-۴ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس آبان ۱۳۹۶

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده گیری
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین		۱۵۵/۱۳۶۴	۲۹/۶۰۷۵	۸۷۶/۶۰۱۵	۱۴/۵۰۰۹	۲۱۰/۲۷۷۵
الکترونیک کارت دماوند		۰/۰۰۱۳	۰/۰۱۶۷	۰/۰۰۰۳	۰/۰۵۰۱	۰/۰۰۲۵
به پرداخت ملت		۵۹۴/۰۰۰۶	۹/۱۷۲۶	۸۴/۱۳۶۱	۲۰/۷۴۵۷	۴۳۰/۳۸۴۴
پرداخت الکترونیک پاسارگاد		۳۶/۸۶۳۸	۴/۰۹۹۲	۱۶/۸۰۳۸	۶/۸۴۷۳	۴۶/۸۸۶۱
پرداخت الکترونیک سامان		۲۹۹/۵۸۰۴	۱۹/۸۱۲۰	۳۹۲/۵۱۳۴	۱۴/۲۷۳۵	۲۰۲/۷۳۲۱
پرداخت الکترونیک سداد		۵۸/۷۳۱۷	۳/۲۱۴۷	۱۰/۳۳۴۳	۷/۶۰۲۶	۵۷/۷۹۹۶
پرداخت نوین آراین		۳/۸۹۳۹	۱۷/۶۷۰۰	۳۱۲/۲۲۸۰	۱/۷۱۳۸	۲/۹۳۷۰
تجارت الکترونیک پارسیان		۱۷۵/۴۰۵۱	۱۲/۵۹۳۰	۱۵۸/۵۸۴۴	۱۵/۹۹۸۸	۲۵۵/۹۶۰۵
سایان کارت		۱/۶۴۶۹	۰/۵۷۶۶	۰/۳۳۲۵	۱/۵۲۳۴	۲/۳۲۰۸
فن آوا کارت		۲۰/۵۶۹۹	۲/۱۲۴۳	۴/۵۱۲۷	۵/۰۱۹۱	۲۵/۱۹۱۱
کارت اعتباری ایران کیش		۹۲/۸۸۳۹	۰/۶۹۲۳	۰/۴۷۹۳	۱۰/۰۷۳۵	۱۰۱/۴۷۶۰
مینا کارت آریا		۲/۰۱۲۹	۰/۴۲۱۱	۰/۱۷۷۳	۱/۶۵۱۳	۲/۷۲۶۸
شاخص هرفیندال-هیرشمن		۱۰۴۴۰/۷۲۶۹	-	۱۰۸۵۶/۷۰۳۷	-	۱۰۳۳۹/۶۹۴۳

در آبان ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار تراکنش‌های خرید و مانده‌گیری به ترتیب حدود ۱۰۴۴۱ و ۱۰۳۴۰ به‌دست آمده است (بین ۱۰،۰۰۰ تا ۱۰۸۰۰) که، نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزارهاست؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های خرید و همچنین مانده‌گیری در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد.

برای این شاخص در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ رقمی حدود ۱۰۸۵۷ حاصل شده است (بیشتر از ۱۰۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این نوع سرویس می‌باشد. به این معنا که تنها تعدادی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و با اختلاف دو شرکت "پرداخت نوین آراین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه آبان ۹۶ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در مهر و آبان ۹۶

اختلاف	مانده‌گیری		پرداخت قبض و خرید شارژ			خرید			HHI
	آبان	مهر	اختلاف	آبان	مهر	اختلاف	آبان	مهر	
-۳/۷۱	۱,۳۳۹/۶۹	۱,۳۴۳/۴۰	-۱۱/۰۲	۱,۸۵۶/۷۰	۱,۸۶۷/۷۲	-۲/۳۸	۱,۴۴۰/۷۳	۱,۴۴۳/۱۱	شاخص H-H

در ماه آبان شاخص هرفیندال-هیرشمن در هر سه سرویس خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری نسبت به ماه گذشته کاهش مشاهده شده است. کاهش در هر یک از انواع سرویس‌ها چندان قابل ملاحظه نبوده و تغییر خاصی را در میزان تمرکز بازار هریک از آن‌ها ایجاد نکرده است.

۴,۲. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت‌های موبایلی و اینترنتی، از چندین شماره‌ی گذشته‌ی گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتهای فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش-دار مورد بررسی قرار گرفته و پس از آن به‌طور ویژه به عملکرد آن‌ها در کارتهای فروشگاهی توجه می‌شود. این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سهام هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در ماه مهر و آبان ۱۳۹۶ در جدول ۴-۱۱ ارائه شده است.

همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "به‌پرداخت ملت" در دو ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش موبایلی طی هر دو ماه مهر و آبان، بالاترین سهم تعدادی را به خود اختصاص داده‌است. این شرکت با تعریف ابزار کارتخوان فروشگاه‌های جدید به صورت سیستمی و پوشش سهمی برابر با ۱۵/۸۳ درصد به‌عنوان دارنده‌ی بیشترین تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی محسوب می‌گردد.

در آبان ماه شرکت "به‌پرداخت ملت" با افزایش قابل ملاحظه‌ای در ابزارهای موبایلی خود، همچنان ۹۷/۵۳ درصد از سهم بازار ابزارهای موبایلی فعال سیستمی را در اختیار دارد. به‌نظر می‌رسد این افزایش به دنبال بازتعریف تعدادی از کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت مذکور به‌عنوان ابزار پذیرش موبایلی باشد. این امر با توجه به توسعه پرداخت الکترونیکی مبتنی بر فناوری NFC و تغییر رویکرد برخی شرکت‌ها به سوی آن، قابل انتظار است.

در استمرار روند چند ماه گذشته، در آبان ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" همچنان با بازتعریف برخی از کارتخوان‌های فروشگاه‌های خود به‌عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار موبایلی خود و بر بستر اینترنت نموده است. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌نمایند تا با استفاده از نرم‌افزار این شرکت بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CCV۲ انجام دهند. در ماه جاری این شرکت بالاترین تعداد ابزار اینترنتی فعال را در شبکه‌ی پرداخت تعریف نموده‌است. سهم بازار شرکت "آسان پرداخت پرشین" از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی به ۸۶/۹۲ درصد می‌رسد. پس از این شرکت با اختلاف قابل ملاحظه‌ای شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" بر تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی فعال سیستمی خود افزوده است.

لازم به توضیح است که اختلاف سهم شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین تعداد ابزار فعال سیستمی در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نسبت به سایر شرکت‌ها قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارخوان فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۸/۸۷٪	۸/۷۸٪	-۰/۰۹٪	۸۷/۲۳٪	۸۶/۹۲٪	-۰/۳۱٪	۰/۴۳٪	۰/۲۵٪	-۰/۱۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۱۲٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۵/۸۵٪	۱۵/۸۵٪	-۰/۰۲٪	۳/۳۲٪	۳/۲۹٪	-۰/۰۳٪	۹۶/۶۶٪	۹۷/۵۳٪	۰/۸۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۰/۵۴٪	۱۰/۵۴٪	۰/۰۵٪	۰/۸۷٪	۰/۸۷٪	۰/۰۰٪	۰/۲۱٪	۰/۱۶٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۹۶٪	۱۱/۹۵٪	-۰/۰۱٪	۳/۰۷٪	۳/۰۶٪	-۰/۰۱٪	۰/۱۶٪	۰/۶۶٪	-۰/۲۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۹/۸۷٪	۹/۹۶٪	۰/۰۹٪	۱/۹۰٪	۲/۲۴٪	۰/۳۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۲/۶۲٪	۲/۵۷٪	-۰/۰۵٪	۰/۲۱٪	۰/۲۱٪	۰/۰۰٪	۰/۱۱٪	۰/۰۸٪	-۰/۰۳٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴/۵۵٪	۱۴/۳۹٪	-۰/۱۶٪	۱/۶۲٪	۱/۶۰٪	-۰/۰۲٪	۱/۵۳٪	۱/۱۷٪	-۰/۳۶٪
سایان کارت	۱/۹۶٪	۱/۹۷٪	۰/۰۱٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۶/۱۳٪	۶/۳۵٪	۰/۲۳٪	۰/۱۶٪	۰/۱۵٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۶۵٪	۱۴/۶۴٪	-۰/۰۱٪	۱/۲۴٪	۱/۲۶٪	۰/۰۲٪	۰/۱۶٪	۰/۱۲٪	-۰/۰۴٪
مینا کارت آریا	۲/۸۷٪	۲/۸۴٪	-۰/۰۳٪	۰/۲۶٪	۰/۲۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪

همانگونه که جدول بالا نشان می‌دهد، دامنه‌ی تغییرات شاخص سهم ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در هر سه نوع ابزار نسبت به ماه گذشته اندک است.

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارخوان‌های فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی تراکنش-دار در ماه مهر و آبان ۱۳۹۶ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "به پرداخت ملت" در هر سه ابزار کارخوان فروشگاهی و ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی طی هر دو ماه مورد مطالعه، بالاترین سهم تعدادی را به خود اختصاص داده است.

سهم بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" رشد قابل توجهی را نشان می‌دهد. رشد کلی ابزارهای اینترنتی فعال سیستمی در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" و ایجاد تراکنش بر روی آن‌ها این افزایش سهم را توجیه‌پذیر می‌نماید. از سویی دیگر با بررسی‌های انجام شده علت کاهش سهم بازار شرکت "آسان پرداخت پرشین" در ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار، با وجود تعریف بیشترین

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی فعال سیستمی در این شرکت، ریزش پایانه‌های اینترنتی تراکنش‌دار آن گزارش می‌شود.

جدول ۱۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - مهر و آبان ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارخوان فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۹/۹۳٪	۹/۹۲٪	-۰/۰۱٪	۱۵/۱۷٪	۱۱/۳۱٪	-۳/۸۶٪	۶/۰۹٪	۶/۱۵٪	۰/۰۶٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۱٪	۰/۱۰٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۵/۰۵٪	۱۵/۰۴٪	-۰/۰۲٪	۲۷/۰۳٪	۲۶/۵۲٪	-۰/۵۰٪	۵۹/۰۱٪	۵۷/۲۲٪	-۱/۷۹٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۹/۴۷٪	۹/۴۴٪	-۰/۰۳٪	۵/۱۴٪	۵/۱۰٪	-۰/۰۴٪	۰/۳۹٪	۰/۳۵٪	-۰/۰۴٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۲/۶۳٪	۱۲/۷۲٪	۰/۰۹٪	۲۳/۳۳٪	۲۳/۴۹٪	۰/۱۶٪	۶/۲۲٪	۶/۵۵٪	۰/۳۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۴۵٪	۱۰/۵۵٪	۰/۱۰٪	۱۰/۵۱٪	۱۴/۹۲٪	۴/۴۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۲/۵۲٪	۲/۴۶٪	-۰/۰۵٪	۲/۳۸٪	۲/۱۱٪	-۰/۲۷٪	۱/۷۶٪	۱/۷۹٪	۰/۰۳٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴/۵۳٪	۱۴/۴۲٪	-۰/۱۱٪	۶/۷۸٪	۶/۸۱٪	۰/۰۳٪	۲/۱۹٪	۳۳/۱۳٪	۱/۲۵٪
سایان کارت	۲/۱۷٪	۲/۱۷٪	۰/۰۰٪	۰/۲۵٪	۰/۳۳٪	۰/۰۸٪	۰/۴۳٪	۰/۳۵٪	-۰/۰۸٪
فن آوا کارت	۶/۰۷٪	۶/۲۲٪	۰/۱۵٪	۰/۵۶٪	۰/۴۷٪	-۰/۰۹٪	۰/۰۹٪	۰/۱۳٪	۰/۰۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۶۳٪	۱۴/۵۷٪	-۰/۰۶٪	۷/۱۱٪	۷/۲۲٪	۰/۱۱٪	۳/۵۶٪	۳/۴۰٪	-۰/۱۶٪
مینا کارت آریا	۲/۴۴٪	۲/۳۹٪	-۰/۰۵٪	۱/۷۴٪	۱/۸۲٪	۰/۰۸٪	۰/۵۲٪	۰/۸۷٪	۰/۳۶٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌گردد، تغییر قابل توجهی در سهم ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار در کارخوان‌های فروشگاهی صورت نگرفته است. در ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار به ترتیب ۴/۴۱ بر سهم بازار شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" افزوده و ۱/۷۹ درصد از سهم بازار شرکت "به پرداخت ملت" کاسته شده است.

۴,۳. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌ها دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در نهایت نقش شرکت‌ها در کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی نیز در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاهی آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، هر شرکت PSP بررسی خواهد شد.

ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار می‌گیرد. در ادامه اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر شرکت PSP در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده و در پایان عملکرد هر شرکت PSP در خصوص کارتخوان فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی بررسی می‌شود.

۴,۳,۱. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های

کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور در آبان ماه ۱۳۹۶ در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در مجموع شرکت‌های

---

^{۳۴} تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در آبان ۹۶، نزدیک به ۸۸ درصد بوده که رقمی بیش از ۹۲ درصد از مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

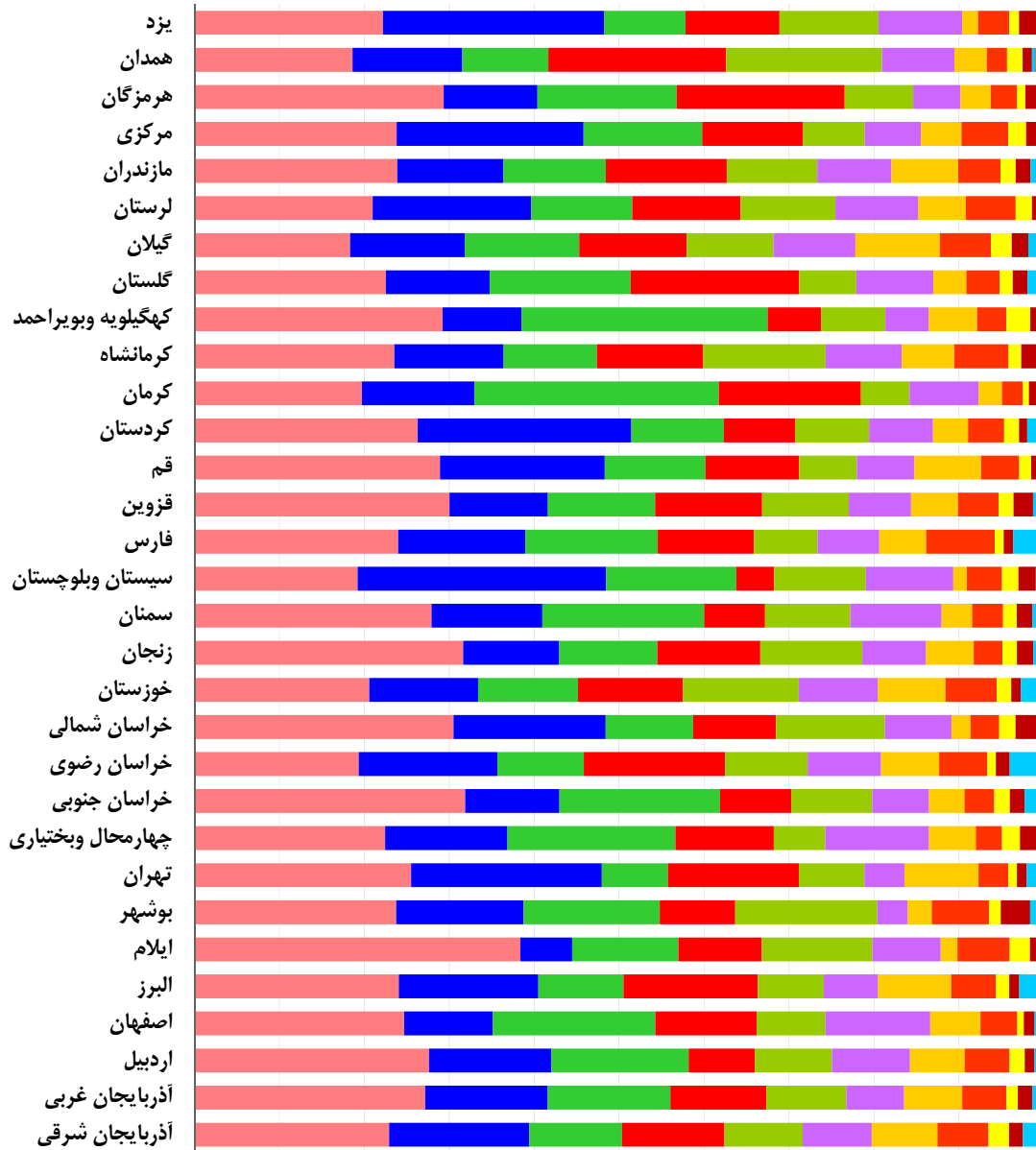
"به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "آسان پرداخت پرشین" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" تقریباً در تمام استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان - آبان ۱۳۹۶

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۱۰/۹۲٪	۰/۰۰٪	۲۲/۹۱٪	۷/۷۵٪	۱۶/۵۱٪	۸/۱۲٪	۲/۴۸٪	۱۲/۰۶٪	۲/۴۱٪	۶/۰۱٪	۹/۲۱٪	۱/۶۳٪
آذربایجان غربی	۱۴/۴۵٪	۰/۰۰٪	۲۷/۱۶٪	۶/۸۴٪	۱۴/۴۲٪	۶/۷۸٪	۱/۳۷٪	۱۱/۲۹٪	۱/۳۴٪	۵/۲۱٪	۹/۴۳٪	۱/۷۱٪
اردبیل	۱۶/۱۵٪	۰/۰۰٪	۲۷/۶۳٪	۶/۴۴٪	۱۴/۴۱٪	۹/۱۸٪	۱/۱۰٪	۷/۷۷٪	۱/۷۹٪	۵/۲۹٪	۹/۱۰٪	۱/۱۴٪
اصفهان	۱۹/۱۵٪	۰/۰۰٪	۲۴/۶۹٪	۵/۹۲٪	۱۰/۴۲٪	۱۲/۳۳٪	۱/۰۸٪	۱۱/۹۲٪	۰/۷۶٪	۴/۳۴٪	۸/۱۱٪	۱/۲۸٪
البرز	۱۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۲۴/۰۶٪	۸/۶۰٪	۱۶/۴۴٪	۶/۴۲٪	۲/۸۸٪	۱۵/۸۰٪	۱/۵۸٪	۵/۲۵٪	۷/۷۶٪	۱/۱۷٪
ایلام	۱۲/۵۱٪	۰/۰۰٪	۳۸/۳۷٪	۱/۹۷٪	۶/۰۹٪	۸/۰۵٪	۰/۸۳٪	۹/۸۳٪	۲/۳۷٪	۶/۱۷٪	۱۳/۰۱٪	۰/۸۱٪
بوشهر	۱۶/۰۲٪	۰/۰۰٪	۲۳/۷۵٪	۲/۸۲٪	۱۵/۰۱٪	۳/۵۹٪	۱/۶۱٪	۸/۸۸٪	۱/۳۶٪	۶/۷۶٪	۱۶/۷۳٪	۳/۴۶٪
تهران	۷/۷۸٪	۰/۰۶٪	۲۵/۵۱٪	۸/۷۲٪	۲۲/۴۵٪	۴/۷۰٪	۱/۹۶٪	۱۵/۴۰٪	۱/۰۱٪	۳/۵۲٪	۷/۷۴٪	۱/۱۵٪
چهارمحال و بختیاری	۱۹/۷۷٪	۰/۰۰٪	۲۲/۴۶٪	۵/۵۲٪	۱۴/۴۰٪	۱۲/۲۲٪	۰/۲۰٪	۱۱/۵۸٪	۲/۱۲٪	۳/۰۷٪	۶/۰۵٪	۲/۶۲٪
خراسان جنوبی	۱۸/۹۰٪	۰/۰۰٪	۳۱/۸۹٪	۴/۱۷٪	۱۱/۰۸٪	۶/۶۸٪	۲/۲۷٪	۸/۳۷٪	۱/۸۵٪	۳/۵۰٪	۹/۵۶٪	۱/۷۲٪
خراسان رضوی	۱۰/۱۸٪	۰/۰۶٪	۱۹/۳۴٪	۶/۸۵٪	۱۶/۳۲٪	۸/۶۵٪	۳/۹۶٪	۱۶/۶۰٪	۰/۹۸٪	۵/۶۸٪	۹/۷۳٪	۱/۶۳٪
خراسان شمالی	۱۰/۳۰٪	۰/۰۰٪	۳۰/۵۱٪	۲/۲۴٪	۱۷/۸۹٪	۷/۸۵٪	۰/۹۱٪	۹/۷۵٪	۱/۹۲٪	۳/۳۷٪	۱۲/۸۲٪	۲/۴۳٪
خوزستان	۱۱/۷۵٪	۰/۰۰٪	۲۰/۵۹٪	۷/۹۳٪	۱۲/۸۱٪	۹/۳۵٪	۲/۷۲٪	۱۲/۳۵٪	۱/۷۰٪	۶/۰۴٪	۱۳/۶۲٪	۱/۱۳٪
زنجان	۱۱/۵۵٪	۰/۰۰٪	۳۱/۶۵٪	۵/۶۲٪	۱۱/۲۹٪	۷/۵۱٪	۱/۲۵٪	۱۲/۱۲٪	۱/۷۰٪	۳/۴۰٪	۱۲/۰۰٪	۱/۹۲٪
سمنان	۱۹/۰۷٪	۰/۰۰٪	۲۷/۹۲٪	۳/۵۹٪	۱۳/۰۳٪	۱۰/۷۶٪	۱/۳۶٪	۷/۱۵٪	۱/۶۰٪	۳/۶۳٪	۱۰/۰۴٪	۱/۸۵٪
سیستان و بلوچستان	۱۵/۳۴٪	۰/۰۰٪	۱۹/۲۲٪	۱/۵۸٪	۲۹/۲۴٪	۱۰/۳۰٪	۰/۹۵٪	۴/۴۵٪	۱/۹۴٪	۴/۱۴٪	۱۰/۸۱٪	۲/۰۴٪
فارس	۱۵/۶۱٪	۰/۰۰٪	۲۳/۹۸٪	۵/۵۳٪	۱۴/۹۶٪	۷/۲۵٪	۳/۶۱٪	۱۱/۳۲٪	۱/۰۴٪	۸/۰۹٪	۷/۴۹٪	۱/۱۲٪
قزوین	۱۲/۶۲٪	۰/۰۰٪	۳۰/۰۲٪	۵/۵۱٪	۱۱/۶۰٪	۷/۳۲٪	۱/۲۸٪	۱۲/۶۰٪	۱/۷۵٪	۴/۸۰٪	۱۰/۲۱٪	۲/۳۰٪
قم	۱۱/۸۷٪	۰/۰۰٪	۲۸/۹۱٪	۷/۸۴٪	۱۹/۴۰٪	۶/۷۸٪	۰/۵۱٪	۱۱/۰۱٪	۱/۴۰٪	۴/۵۰٪	۶/۸۰٪	۰/۹۹٪
کردستان	۱۰/۸۹٪	۰/۰۰٪	۲۶/۲۹٪	۴/۱۲٪	۲۵/۱۵٪	۷/۵۴٪	۱/۹۶٪	۸/۳۷٪	۱/۷۶٪	۴/۲۴٪	۸/۷۱٪	۰/۹۶٪
کرمان	۲۸/۷۸٪	۰/۰۰٪	۱۹/۷۱٪	۲/۷۴٪	۱۳/۲۵٪	۸/۱۳٪	۰/۷۶٪	۱۶/۷۲٪	۰/۷۳٪	۲/۴۶٪	۵/۷۳٪	۱/۰۰٪
کرمانشاه	۱۰/۹۹٪	۰/۰۰٪	۲۳/۵۴٪	۶/۱۷٪	۱۲/۸۶٪	۸/۹۸٪	۰/۵۵٪	۱۲/۵۲٪	۱/۴۷٪	۶/۴۱٪	۱۴/۳۸٪	۲/۱۳٪

استان	کارت اعتباری ایران کیش	فن آوا کارت	سایان کارت	تجارت الکترونیک پارسین	پرداخت نوین آراین	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	به پرداخت ملت	الکترونیک کارت دماوند	آسان پرداخت پرشین	مبنا کارت آریا
کهگیلویه و بویراحمد	۷/۵۸٪	۳/۴۴٪	۲/۸۱٪	۶/۲۹٪	-۱/۴۰٪	۵/۱۳٪	۹/۳۱٪	۵/۶۸٪	۲۹/۳۱٪	-۱/۰۰٪	۲۸/۹۵٪	۱/۲۱٪
گلستان	۶/۷۵٪	۳/۹۳٪	۱/۵۴٪	۱۹/۸۴٪	۱/۹۲٪	۹/۰۶٪	۱۲/۲۴٪	۳/۸۸٪	۲۲/۵۴٪	-۱/۰۰٪	۱۶/۵۶٪	۱/۷۴٪
گیلان	۱۰/۲۲٪	۶/۰۵٪	۲/۴۱٪	۱۲/۶۵٪	۱/۸۴٪	۹/۶۳٪	۱۳/۵۱٪	۹/۹۴٪	۱۸/۳۲٪	-۱/۰۰٪	۱۳/۴۷٪	۱/۹۶٪
لرستان	۱۱/۱۷٪	۵/۸۶٪	۱/۹۱٪	۱۲/۷۵٪	-۰/۳۶٪	۹/۷۷٪	۱۸/۶۶٪	۵/۵۹٪	۲۰/۹۹٪	-۱/۰۰٪	۱۱/۸۹٪	۱/۰۴٪
مازندران	۱۰/۶۵٪	۴/۹۸٪	۱/۷۸٪	۱۴/۲۵٪	۱/۵۴٪	۸/۷۱٪	۱۲/۵۰٪	۷/۸۸٪	۲۳/۸۸٪	-۱/۰۳٪	۱۲/۰۵٪	۱/۷۵٪
مرکزی	۷/۲۵٪	۵/۵۱٪	۲/۱۰٪	۱۱/۸۹٪	-۰/۶۸٪	۶/۶۰٪	۲۱/۹۸٪	۴/۷۹٪	۲۳/۸۲٪	-۱/۰۰٪	۱۳/۹۷٪	۱/۴۱٪
هرمزگان	۸/۰۶٪	۳/۰۹٪	-۰/۹۸٪	۱۹/۷۷٪	-۰/۸۴٪	۵/۵۶٪	۱۱/۰۳٪	۳/۵۸٪	۲۹/۳۵٪	-۱/۰۰٪	۱۶/۳۹٪	۱/۳۵٪
همدان	۱۸/۳۵٪	۲/۴۰٪	۱/۸۲٪	۲۰/۹۲٪	-۰/۳۶٪	۸/۵۲٪	۱۲/۹۱٪	۳/۸۱٪	۱۸/۶۱٪	۱/۰۳٪	۱۰/۱۵٪	۱/۱۱٪
یزد	۱۱/۶۷٪	۳/۶۶٪	۱/۱۶٪	۱۱/۰۵٪	-۰/۶۸٪	۹/۸۶٪	۲۶/۰۱٪	۱/۸۷٪	۲۲/۲۰٪	-۱/۰۰٪	۹/۵۹٪	۲/۲۵٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌های کشور برای آبان ۱۳۹۶ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

■ به پرداخت ملت   ■ پرداخت الکترونیک سامان   ■ آسان پرداخت پرشین
■ تجارت الکترونیک پارسیان   ■ کارت اعتباری ایران کیش   ■ پرداخت الکترونیک سداد
■ پرداخت الکترونیک پاسارگاد   ■ فن آوا کارت   ■ سایان کارت
■ مبنا کارت آریا   ■ پرداخت نوین آریب   ■ الکترونیک کارت دماوند

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها - آبان ۱۳۹۶

۴,۳,۲. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای آبان ماه ۱۳۹۶ نشان می‌دهد.

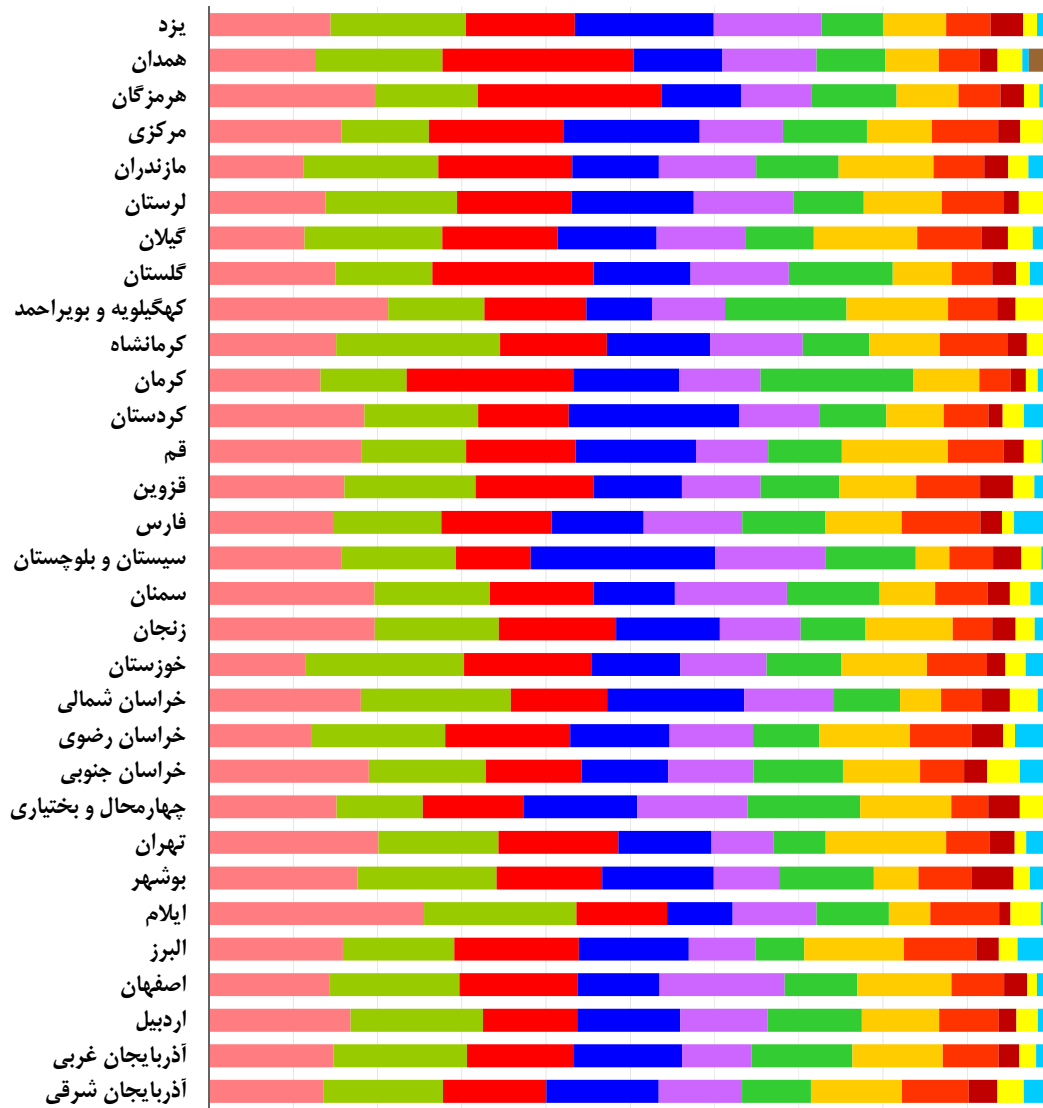
همانگونه که مشاهده می‌گردد، شرکت‌های "به‌پرداخت ملت"، "کارت اعتباری ایران کیش" و "تجارت الکترونیک پارسین" به ترتیب بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - آبان ۱۳۹۶

استان	آسان پرداخت پارسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۸/۱۷٪	۰/۰۰٪	۱۳/۵۶٪	۱۰/۸۱٪	۱۳/۳۲٪	۹/۹۱٪	۳/۳۰٪	۱۲/۲۷٪	۳/۱۲٪	۷/۹۲٪	۱۴/۲۰٪	۳/۴۲٪
آذربایجان غربی	۱۱/۹۶٪	۰/۰۰٪	۱۴/۷۵٪	۱۰/۷۲٪	۱۲/۸۳٪	۸/۲۵٪	۱/۸۲٪	۱۲/۷۱٪	۲/۰۲٪	۶/۶۴٪	۱۵/۸۶٪	۲/۴۴٪
اردبیل	۱۱/۱۷٪	۰/۰۰٪	۱۶/۸۰٪	۹/۲۰٪	۱۲/۲۴٪	۱۰/۳۵٪	۱/۶۲٪	۱۱/۱۹٪	۲/۵۶٪	۷/۰۶٪	۱۵/۷۱٪	۲/۰۹٪
اصفهان	۸/۶۲٪	۰/۰۶٪	۱۴/۲۶٪	۱۱/۱۹٪	۹/۷۰٪	۱۴/۸۴٪	۱/۶۹٪	۱۴/۰۵٪	۱/۱۸٪	۶/۲۴٪	۱۵/۴۷٪	۲/۷۱٪
البرز	۵/۷۹٪	۰/۱۹٪	۱۵/۸۸٪	۱۱/۸۴٪	۱۳/۰۵٪	۷/۹۲٪	۳/۸۳٪	۱۴/۷۹٪	۲/۲۵٪	۸/۵۹٪	۱۳/۲۳٪	۲/۶۵٪
ایلام	۸/۵۸٪	۰/۰۰٪	۲۵/۵۱٪	۴/۹۲٪	۷/۷۹٪	۹/۹۵٪	۱/۲۷٪	۱۰/۷۵٪	۳/۵۹٪	۸/۱۶٪	۱۸/۱۰٪	۱/۳۷٪
بوشهر	۱۱/۲۵٪	۰/۰۰٪	۱۷/۶۰٪	۵/۳۱٪	۱۳/۲۴٪	۷/۷۵٪	۲/۵۹٪	۱۲/۵۳٪	۱/۹۳٪	۶/۳۴٪	۱۶/۵۳٪	۴/۹۳٪
تهران	۶/۲۲٪	۰/۱۶٪	۲۰/۱۰٪	۱۴/۳۰٪	۱۱/۰۵٪	۷/۳۳٪	۲/۸۴٪	۱۴/۲۵٪	۱/۳۹٪	۵/۲۰٪	۱۴/۲۴٪	۲/۹۲٪
چهارمحال و بختیاری	۱۳/۳۹٪	۰/۰۲٪	۱۵/۱۳٪	۱۰/۷۹٪	۱۳/۴۵٪	۱۳/۰۹٪	۰/۵۸٪	۱۱/۹۹٪	۳/۱۸٪	۴/۳۹٪	۱۰/۲۴٪	۳/۷۴٪
خراسان جنوبی	۱۰/۶۱٪	۰/۰۰٪	۱۸/۹۷٪	۹/۱۵٪	۱۰/۲۶٪	۱۰/۱۵٪	۳/۷۵٪	۱۱/۳۷٪	۳/۹۳٪	۵/۲۲٪	۱۳/۸۹٪	۲/۷۱٪
خراسان رضوی	۷/۸۵٪	۰/۱۲٪	۱۲/۱۲٪	۱۰/۷۷٪	۱۱/۸۰٪	۹/۸۹٪	۴/۲۰٪	۱۴/۸۳٪	۱/۴۱٪	۷/۳۳٪	۱۵/۹۲٪	۳/۷۵٪
خراسان شمالی	۷/۸۴٪	۰/۰۰٪	۱۸/۰۱٪	۴/۸۸٪	۱۶/۲۶٪	۱۰/۶۵٪	۱/۶۵٪	۱۱/۴۵٪	۳/۲۹٪	۴/۸۶٪	۱۷/۸۰٪	۳/۳۱٪
خوزستان	۸/۸۴٪	۰/۰۰٪	۱۱/۴۰٪	۱۰/۲۱٪	۱۰/۵۶٪	۱۰/۲۳٪	۳/۰۶٪	۱۵/۱۱٪	۲/۴۲٪	۷/۱۴٪	۱۸/۸۷٪	۲/۱۸٪
زنجان	۷/۶۵٪	۰/۰۰٪	۱۹/۶۷٪	۱۰/۴۰٪	۱۲/۳۲٪	۹/۵۷٪	۲/۰۱٪	۱۳/۹۳٪	۲/۲۵٪	۴/۶۹٪	۱۴/۷۳٪	۲/۷۷٪
سمنان	۱۱/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۹/۶۳٪	۶/۵۹٪	۹/۶۷٪	۱۳/۲۹٪	۲/۵۲٪	۱۲/۲۷٪	۲/۴۳٪	۶/۲۲٪	۱۳/۷۲٪	۲/۶۵٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مینا کارت آریا
سیستان و بلوچستان	۱۰/۶۸٪	۰/۰۰٪	۱۵/۶۸٪	۳/۹۹٪	۲۱/۹۳٪	۱۳/۱۱٪	۱/۲۰٪	۸/۸۷٪	۲/۳۹٪	۵/۱۹٪	۱۳/۶۱٪	۳/۳۵٪
فارس	۹/۹۰٪	۰/۰۰٪	۱۴/۷۰٪	۹/۰۴٪	۱۰/۹۴٪	۱۱/۶۸٪	۴/۴۵٪	۱۳/۰۸٪	۱/۴۳٪	۹/۳۴٪	۱۲/۸۸٪	۲/۵۶٪
قزوین	۹/۳۴٪	۰/۰۰٪	۱۶/۰۶٪	۹/۱۲٪	۱۰/۵۱٪	۹/۳۶٪	۲/۰۴٪	۱۳/۹۹٪	۲/۵۴٪	۷/۵۸٪	۱۵/۵۷٪	۳/۸۹٪
قم	۸/۷۴٪	۰/۰۰٪	۱۸/۰۷٪	۱۲/۶۱٪	۱۴/۳۹٪	۸/۵۶٪	۱/۱۹٪	۱۲/۹۹٪	۲/۱۱٪	۶/۶۱٪	۱۲/۴۵٪	۲/۳۹٪
کردستان	۷/۸۸٪	۰/۰۰٪	۱۸/۴۵٪	۶/۸۴٪	۲۰/۳۵٪	۹/۵۶٪	۳/۲۸٪	۱۰/۷۶٪	۲/۵۱٪	۵/۲۸٪	۱۳/۴۸٪	۱/۷۱٪
کرمان	۱۸/۱۰٪	۰/۰۰٪	۱۳/۲۳٪	۷/۸۹٪	۱۲/۵۶٪	۹/۶۷٪	۱/۶۵٪	۱۹/۷۸٪	۱/۳۹٪	۳/۷۲٪	۱۰/۲۱٪	۱/۸۰٪
کرمانشاه	۷/۹۱٪	۰/۰۰٪	۱۵/۱۰٪	۸/۳۸٪	۱۲/۲۶٪	۱۰/۹۹٪	۰/۸۴٪	۱۲/۶۷٪	۲/۱۰٪	۸/۰۰٪	۱۹/۴۳٪	۲/۳۱٪
کهگیلویه و بویراحمد	۱۴/۴۳٪	۰/۰۰٪	۲۱/۲۷٪	۱۲/۰۶٪	۷/۸۰٪	۸/۶۵٪	۰/۷۲٪	۱۲/۰۹٪	۳/۵۳٪	۵/۸۴٪	۱۱/۴۱٪	۲/۱۹٪
گلستان	۱۲/۳۲٪	۰/۰۰٪	۱۵/۰۰٪	۷/۰۲٪	۱۱/۵۱٪	۱۱/۶۷٪	۲/۵۸٪	۱۹/۱۲٪	۱/۶۱٪	۴/۸۱٪	۱۱/۵۲٪	۲/۸۴٪
گیلان	۸/۰۳٪	۰/۰۰٪	۱۱/۳۳٪	۱۲/۳۹٪	۱۱/۷۳٪	۱۰/۶۰٪	۲/۲۲٪	۱۳/۷۲٪	۲/۹۶٪	۷/۶۳٪	۱۶/۳۵٪	۳/۱۴٪
لرستان	۸/۳۰٪	۰/۰۰٪	۱۳/۸۴٪	۹/۲۷٪	۱۴/۴۸٪	۱۱/۸۷٪	۰/۸۵٪	۱۳/۶۳٪	۳/۰۴٪	۷/۳۰٪	۱۵/۵۸٪	۱/۸۳٪
مازندران	۹/۷۸٪	۰/۱۹٪	۱۱/۱۸٪	۱۱/۲۶٪	۱۰/۳۰٪	۱۱/۵۴٪	۲/۵۶٪	۱۵/۸۹٪	۲/۴۰٪	۶/۰۲٪	۱۶/۰۴٪	۲/۸۶٪
مرکزی	۹/۹۷٪	۰/۰۰٪	۱۵/۷۰٪	۷/۷۲٪	۱۶/۱۱٪	۹/۸۸٪	۱/۰۵٪	۱۶/۰۴٪	۲/۶۶٪	۷/۸۶٪	۱۰/۳۸٪	۲/۶۴٪
هرمزگان	۱۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۱۹/۶۸٪	۷/۳۵٪	۹/۴۵٪	۸/۴۳٪	۱/۴۶٪	۲۱/۷۹٪	۱/۸۳٪	۴/۹۸٪	۱۲/۲۱٪	۲/۷۸٪
همدان	۸/۱۷٪	۲/۷۱٪	۱۲/۷۰٪	۶/۳۶٪	۱۰/۵۷٪	۱۱/۱۶٪	۰/۷۷٪	۲۲/۶۷٪	۲/۹۳٪	۴/۸۴٪	۱۵/۰۰٪	۲/۱۲٪
یزد	۷/۲۸٪	۰/۰۰٪	۱۴/۴۲٪	۷/۵۰٪	۱۶/۴۹٪	۱۲/۸۱٪	۱/۷۳٪	۱۲/۹۱٪	۱/۶۵٪	۵/۲۸٪	۱۶/۰۹٪	۳/۸۵٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره آبان ۱۳۹۶ را به تصویر می‌کشد.

تجارت الکترونیک پارسپان   کارت اعتباری ایران کیش   به پرداخت ملت
 آسان پرداخت پرشین   پرداخت الکترونیک سداد   پرداخت الکترونیک سامان
 مبنا کارت آریا   فن آوا کارت   پرداخت الکترونیک پاسارگاد
 سایان کارت   پرداخت نوین آرین   الکترونیک کارت دماوند

شکل ۹-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استانها - آبان ۱۳۹۶

۴,۳,۳. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشد که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^{۲۵} عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است.

بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جایابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در آبان ۱۳۹۶ محاسبه شده است.

^{۲۵} این شاخص به عبارتی همان متوسط تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - آبان ۱۳۹۶

اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی	کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		شرکت
	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های	
۱/۴۸۷	۸/۷۸٪	۱۳/۰۶٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۳۳۶	۰/۱۲٪	۰/۰۴٪	الکترونیک کارت دماوند
۱/۵۱۷	۱۵/۸۳٪	۲۴/۰۲٪	به پرداخت ملت
۰/۶۰۸	۱۰/۵۹٪	۶/۴۴٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۱/۴۰۱	۱۱/۹۵٪	۱۶/۷۵٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۷۵۸	۹/۹۶٪	۷/۵۵٪	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۷۴۲	۲/۵۷٪	۱/۹۰٪	پرداخت نوین آراین
۰/۹۴۴	۱۴/۳۹٪	۱۳/۵۹٪	تجارت الکترونیک پارسین
۰/۶۷۹	۱/۹۷٪	۱/۳۴٪	سایان کارت
۰/۷۴۱	۶/۳۵٪	۴/۷۱٪	فن آوا کارت
۰/۶۲۷	۱۴/۶۴٪	۹/۱۸٪	کارت اعتباری ایران کیش
۰/۵۰۳	۲/۸۴٪	۱/۴۳٪	مبنا کارت آریا

در آبان ماه همانند ماه‌های گذشته سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" شاخص اثربخشی بالاتر از یک داشته‌اند، که به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

در جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP برای دو ماه مهر و آبان ۱۳۹۶ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

جدول ۴-۱۶ مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - مهر و آبان ۱۳۹۶

شرکت	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱/۴۸۶	۱/۴۸۷	-۰/۰۰۱
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۰۹	۰/۳۳۶	۰/۰۲۷
به پرداخت ملت	۱/۵۳۱	۱/۵۱۷	-۰/۰۱۴
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۶۱۰	۰/۶۰۸	-۰/۰۰۲
پرداخت الکترونیک سامان	۱/۳۷۴	۱/۴۰۱	۰/۰۲۷
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۷۷۳	۰/۷۵۸	-۰/۰۱۵
پرداخت نوین آربین	۰/۷۴۱	۰/۷۴۲	-۰/۰۰۱
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۹۳۱	۰/۹۴۴	۰/۰۱۳
سایان کارت	۰/۶۷۴	۰/۶۷۹	-۰/۰۰۵
فن آوا کارت	۰/۷۵۳	۰/۷۴۱	-۰/۰۱۲
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۶۲۵	۰/۶۲۷	-۰/۰۰۲
مینا کارت آریا	۰/۴۹۷	۰/۵۰۳	-۰/۰۰۶

اعداد این شاخص برای هر یک از شرکت‌ها نسبت به ماه گذشته تغییر چندانی نکرده است. این امر با توجه به عدم تغییرات عمده در سهم ابزارهای پذیرش کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شرکت‌ها و همچنین عدم مشاهده‌ی افزایش و یا کاهش قابل توجه در سهم تعدادی تراکنش‌های کارتخوان‌های آن‌ها قابل انتظار است. از سویی دیگر با توجه به سیاست‌های شاپرک مبنی بر غیر فعال‌سازی برخی پایانه‌های فاقد تراکنش شرکت‌ها طی چند ماه اخیر، انتظار می‌رفت که میزان اثربخشی آن‌ها با افزایش قابل توجهی روبه‌رو گردد، که ظاهراً به دلیل تعریف پایانه‌های جدید و عمدتاً کم تراکنش، می‌توان چنین ادعان داشت سیاست‌گذاری‌های شرکت‌های مزبور در زمینه حذف پایانه‌های فاقد تراکنش، کم اثر بوده است. بیشترین بهبود در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در دو شرکت "الکترونیک کارت دماوند" و "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۰/۰۲۷ واحدی رخ داده است.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حایز

اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است. اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به‌منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^{۲۶} در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار باز تعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار محاسبه و ارائه می‌نماید.

---

^{۲۶} با حداقل یک تراکنش در ماه.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت - آبان ۱۳۹۶

اثر بخشی کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار	کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار		شرکت
	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های	
۱/۳۱۶	۹/۹۲٪	۱۳/۰۶٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۴۰۳	۰/۱۰٪	۰/۰۴٪	الکترونیک کارت دماوند
۱/۵۹۸	۱۵/۰۴٪	۲۴/۰۲٪	به پرداخت ملت
۰/۶۸۲	۹/۴۴٪	۶/۴۴٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۱/۳۱۶	۱۲/۷۲٪	۱۶/۷۵٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۷۱۵	۱۰/۵۵٪	۷/۵۵٪	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۷۷۴	۲/۴۶٪	۱/۹۰٪	پرداخت نوین آرین
۰/۹۴۲	۱۴/۴۲٪	۱۳/۵۹٪	تجارت الکترونیک پارس‌بان
۰/۶۱۶	۲/۱۷٪	۱/۳۴٪	سایان کارت
۰/۷۵۶	۶/۲۲٪	۴/۷۱٪	فن آوا کارت
۰/۶۳۰	۱۴/۵۷٪	۹/۱۸٪	کارت اعتباری ایران کیش
۰/۵۹۹	۲/۳۹٪	۱/۴۳٪	مینا کارت آریا

سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" نیز در این شاخص اثربخشی، عددی بالاتر از یک داشته‌اند، که به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌های تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های تراکنش‌دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. با مقایسه‌ی ارقام این شاخص بین ماه جاری و ماه گذشته، می‌توان چنین اذعان داشت که عملکرد شرکت‌ها در نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نسبت به مهر ماه تقریباً تغییر خاصی نداشته است.

در ادامه در جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP برای دو ماه مهر و آبان ۱۳۹۶ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

جدول ۱۸-۴ مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار هر شرکت - مهر و آبان ۱۳۹۶

شرکت	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱/۳۲۷	۱/۳۱۶	-۰/۰۱۱
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۹۰	۰/۴۰۳	-۰/۰۱۳
به پرداخت ملت	۱/۶۱۲	۱/۵۹۸	-۰/۰۱۵
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۶۷۹	۰/۶۸۲	-۰/۰۰۳
پرداخت الکترونیک سامان	۱/۳۰۱	۱/۳۱۶	-۰/۰۱۵
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۷۳۰	۰/۷۱۵	-۰/۰۱۵
پرداخت نوین آرین	۰/۷۷۱	۰/۷۷۴	-۰/۰۰۳
تجارت الکترونیک پارس‌پول	۰/۹۳۳	۰/۹۴۲	-۰/۰۱۰
سایان کارت	۰/۶۰۸	۰/۶۱۶	-۰/۰۰۸
فن آوا کارت	۰/۷۶۰	۰/۷۵۶	-۰/۰۰۳
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۶۲۶	۰/۶۳۰	-۰/۰۰۴
مبنا کارت آریا	۰/۵۸۵	۰/۵۹۹	-۰/۰۱۴

بیشترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی همزمان در دو شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" با کاهش ۰/۰۱۵ واحدی رخ داده است.

۴,۳,۴. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد.

عدد حاصل از شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت در هر یک از استان‌های کشور بیانگر میزان توانایی هر شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های در آن استان به نسبت

متوسط آن استان می‌باشد. در جدول ۴-۱۹ این شاخص برای هر یک از شرکت‌های PSP برای هر یک از ۳۱ استان کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

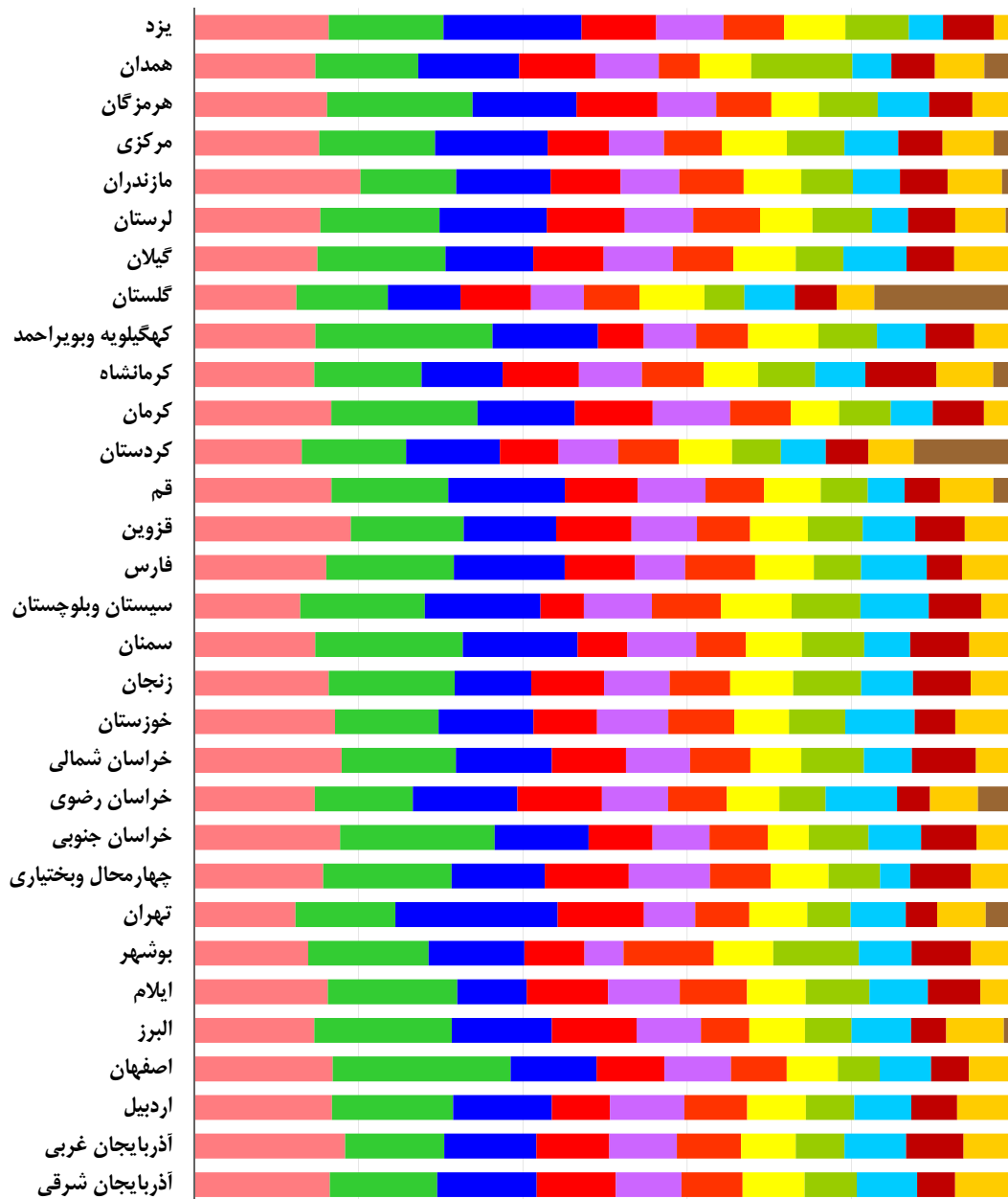
جدول ۴-۱۹ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - آبان ۱۳۹۶

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریین	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۱/۳۳۶	-/۰.۲۸	۱/۶۸۹	-/۰.۷۱۷	۱/۲۳۹	-/۰.۸۱۹	-/۰.۷۵۱	-/۰.۹۸۳	-/۰.۷۷۴	-/۰.۷۵۹	-/۰.۶۴۹	-/۰.۴۷۵
آذربایجان غربی	۱/۲۰۸	-/۰.۰۰	۱/۸۴۱	-/۰.۶۳۸	۱/۱۲۴	-/۰.۸۲۲	-/۰.۷۵۰	-/۰.۸۸۸	-/۰.۶۶۵	-/۰.۷۸۴	-/۰.۵۹۵	-/۰.۷۰۰
اردبیل	۱/۴۴۶	-	۱/۶۴۴	-/۰.۷۰۱	۱/۱۷۷	-/۰.۸۸۷	-/۰.۶۸۱	-/۰.۶۹۴	-/۰.۷۰۰	-/۰.۷۴۹	-/۰.۵۷۹	-/۰.۵۴۶
اصفهان	۲/۲۲۱	-/۰.۵۶	۱/۷۳۲	-/۰.۵۲۹	۱/۰.۷۴	-/۰.۸۳۱	-/۰.۶۴۱	-/۰.۸۴۸	-/۰.۶۴۰	-/۰.۶۹۵	-/۰.۵۲۴	-/۰.۴۷۵
البرز	۱/۷۳۲	-/۰.۱۵۰	۱/۵۱۵	-/۰.۷۲۷	۱/۲۶۰	-/۰.۸۱۱	-/۰.۷۵۲	۱/۰.۶۸	-/۰.۷۰۲	-/۰.۶۱۱	-/۰.۵۸۷	-/۰.۴۴۱
ایلام	۱/۴۵۸	-	۱/۵۰۴	-/۰.۴۰۰	-/۰.۷۸۲	-/۰.۸۰۹	-/۰.۶۵۶	-/۰.۹۱۵	-/۰.۶۵۹	-/۰.۷۵۶	-/۰.۷۱۸	-/۰.۵۹۱
بوشهر	۱/۴۲۴	-	۱/۳۴۹	-/۰.۵۳۱	۱/۱۳۳	-/۰.۴۶۴	-/۰.۶۲۴	-/۰.۷۰۹	-/۰.۷۰۲	۱/۰.۶۸	۱/۰.۱۲	-/۰.۷۰۲
تهران	۱/۲۵۱	-/۰.۳۷۷	۱/۲۶۹	-/۰.۶۱۰	۲/۰.۳۲	-/۰.۶۴۱	-/۰.۶۸۹	۱/۰.۸۱	-/۰.۷۲۵	-/۰.۶۷۸	-/۰.۵۴۳	-/۰.۳۹۳
چهارمحال و بختیاری	۱/۴۷۶	-/۰.۰۰۴	۱/۴۸۵	-/۰.۵۱۱	۱/۰.۷۱	-/۰.۹۳۳	-/۰.۳۴۷	-/۰.۹۶۶	-/۰.۶۶۶	-/۰.۶۹۹	-/۰.۵۹۱	-/۰.۷۰۰
خراسان جنوبی	۱/۷۸۲	-	۱/۶۸۱	-/۰.۴۵۶	۱/۰.۸۰	-/۰.۶۵۸	-/۰.۶۰۵	-/۰.۷۳۶	-/۰.۴۷۲	-/۰.۶۷۱	-/۰.۶۸۸	-/۰.۶۳۶
خراسان رضوی	۱/۲۹۷	-/۰.۵۰۱	۱/۵۹۶	-/۰.۶۳۶	۱/۳۸۲	-/۰.۸۷۴	-/۰.۹۴۳	۱/۱۱۹	-/۰.۶۹۷	-/۰.۷۷۶	-/۰.۶۱۱	-/۰.۴۳۵
خراسان شمالی	۱/۳۱۳	-	۱/۶۹۴	-/۰.۴۵۹	۱/۱۰۱	-/۰.۷۳۷	-/۰.۵۵۱	-/۰.۸۵۲	-/۰.۵۸۳	-/۰.۶۹۳	-/۰.۷۲۰	-/۰.۷۳۵
خوزستان	۱/۳۳۰	-	۱/۸۰۷	-/۰.۷۷۷	۱/۲۱۴	-/۰.۹۱۳	-/۰.۸۹۱	-/۰.۸۱۸	-/۰.۷۰۲	-/۰.۸۴۷	-/۰.۷۲۲	-/۰.۵۲۱
زنجان	۱/۵۰۹	-	۱/۶۰۹	-/۰.۵۴۰	-/۰.۹۱۷	-/۰.۷۸۴	-/۰.۶۱۸	-/۰.۸۷۰	-/۰.۷۵۴	-/۰.۷۲۴	-/۰.۸۱۴	-/۰.۶۹۲
سمنان	۱/۷۳۴	-	۱/۴۲۲	-/۰.۵۴۵	۱/۳۴۷	-/۰.۸۰۹	-/۰.۵۴۰	-/۰.۵۸۳	-/۰.۶۵۸	-/۰.۵۸۴	-/۰.۷۳۲	-/۰.۶۹۷
سیستان و بلوچستان	۱/۴۳۶	-	۱/۲۲۶	-/۰.۳۹۵	۱/۳۳۴	-/۰.۷۸۵	-/۰.۷۸۹	-/۰.۵۰۲	-/۰.۸۱۴	-/۰.۷۹۸	-/۰.۷۹۴	-/۰.۶۰۹
فارس	۱/۵۷۷	-/۰.۵۳	۱/۶۳۲	-/۰.۶۱۱	۱/۳۶۷	-/۰.۶۲۱	-/۰.۸۱۲	-/۰.۸۶۶	-/۰.۷۲۴	-/۰.۸۶۶	-/۰.۵۸۲	-/۰.۴۳۷
قزوین	۱/۳۵۱	-/۰.۰۰۶	۱/۸۷۰	-/۰.۶۰۵	۱/۱۰۴	-/۰.۷۸۲	-/۰.۶۲۷	-/۰.۹۰۰	-/۰.۶۹۱	-/۰.۶۳۳	-/۰.۶۵۵	-/۰.۵۹۱
قم	۱/۳۵۹	-/۰.۲۶۲	۱/۶۰۰	-/۰.۶۲۲	۱/۳۵۷	-/۰.۷۹۲	-/۰.۴۲۸	-/۰.۸۴۸	-/۰.۶۶۲	-/۰.۶۸۱	-/۰.۵۴۶	-/۰.۴۱۲
کردستان	۱/۳۸۱	۱/۳۵۰	۱/۴۲۵	-/۰.۶۰۳	۱/۲۴۲	-/۰.۷۸۸	-/۰.۵۹۷	-/۰.۷۷۸	-/۰.۷۰۳	-/۰.۸۰۴	-/۰.۶۴۶	-/۰.۵۶۲
کرمان	۱/۵۹۰	-	۱/۴۹۰	-/۰.۳۴۷	۱/۰.۵۵	-/۰.۸۴۱	-/۰.۴۵۸	-/۰.۸۴۵	-/۰.۵۲۵	-/۰.۶۶۱	-/۰.۵۶۱	-/۰.۵۵۵
کرمانشاه	۱/۳۸۹	-/۰.۲۹۳	۱/۵۵۸	-/۰.۷۳۶	۱/۰.۴۹	-/۰.۸۱۷	-/۰.۶۴۹	-/۰.۹۸۸	-/۰.۷۰۴	-/۰.۸۰۱	-/۰.۷۴۰	-/۰.۹۲۰
کهگیلویه و بویراحمد	۲/۰۰۷	-	۱/۳۷۳	-/۰.۴۷۱	۱/۱۹۴	-/۰.۵۹۳	-/۰.۵۵۰	-/۰.۵۲۰	-/۰.۷۹۵	-/۰.۵۸۹	-/۰.۶۶۴	-/۰.۵۵۲
گلستان	۱/۳۴۴	۲/۰.۷۹	۱/۵۰۳	-/۰.۵۵۳	۱/۰.۶۴	-/۰.۷۷۶	-/۰.۷۴۲	۱/۰.۳۸	-/۰.۹۵۶	-/۰.۸۱۷	-/۰.۵۸۶	-/۰.۶۱۴

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
گیلان	۱/۶۷۷	۰/۰۰۰	۱/۶۱۷	۰/۸۰۹	۱/۱۵۱	۰/۹۰۹	۰/۸۲۸	۰/۹۲۲	۰/۸۱۵	۰/۷۹۴	۰/۶۲۵	۰/۶۲۴
لرستان	۱/۴۳۱	۰/۱۲۴	۱/۵۱۶	۰/۶۰۳	۱/۲۸۸	۰/۸۲۳	۰/۴۳۱	۰/۹۳۶	۰/۶۲۹	۰/۸۰۲	۰/۷۱۷	۰/۵۶۸
مازندران	۱/۲۳۳	۰/۱۷۷	۲/۱۳۶	۰/۶۹۹	۱/۲۱۴	۰/۷۵۵	۰/۶۰۳	۰/۸۹۷	۰/۷۴۱	۰/۸۲۷	۰/۶۶۴	۰/۶۱۳
مرکزی	۱/۴۰۱	۰/۲۶۹	۱/۵۱۷	۰/۶۲۱	۱/۳۶۴	۰/۶۶۸	۰/۶۵۲	۰/۷۴۱	۰/۷۸۹	۰/۷۰۱	۰/۶۹۸	۰/۵۳۵
هرمزگان	۱/۶۳۲	-	۱/۴۹۱	۰/۴۸۸	۱/۱۶۷	۰/۶۶۰	۰/۵۷۶	۰/۹۰۷	۰/۵۳۳	۰/۶۱۹	۰/۶۶۰	۰/۴۸۵
همدان	۱/۲۴۲	۰/۳۸۰	۱/۴۶۵	۰/۶۰۰	۱/۲۲۱	۰/۷۶۴	۰/۴۷۰	۰/۹۲۳	۰/۶۲۳	۰/۴۹۵	۱/۲۲۳	۰/۵۲۵
یزد	۱/۳۱۷	-	۱/۵۴۰	۰/۲۴۹	۱/۵۷۸	۰/۷۷۰	۰/۳۹۲	۰/۸۵۶	۰/۷۰۴	۰/۶۹۴	۰/۷۲۵	۰/۵۸۴

*به علت اینکه در بسیاری از استان‌ها سهم شرکت الکترونیک کارت دماوند از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها و نیز از تعداد ابزار کارتخوان صفر بوده است، شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌ها که حاصل تقسیم این دو سهم می باشد، برای این شرکت در این موارد قابل محاسبه نبوده است (مبهم بودن تقسیم عدد صفر بر صفر) که در جدول با خط تیره نشان داده شده است.

سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در غالب استان‌ها دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر این شرکت‌ها به نسبت بیشتری از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی، تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده‌اند و این حاکی از جایابی مناسب‌تر این شرکت‌ها در توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌ها برای جذب تراکنش می باشد. همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴-۱۰ آمده است.

شکل ۴-۱۰ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - آبان ۱۳۹۶

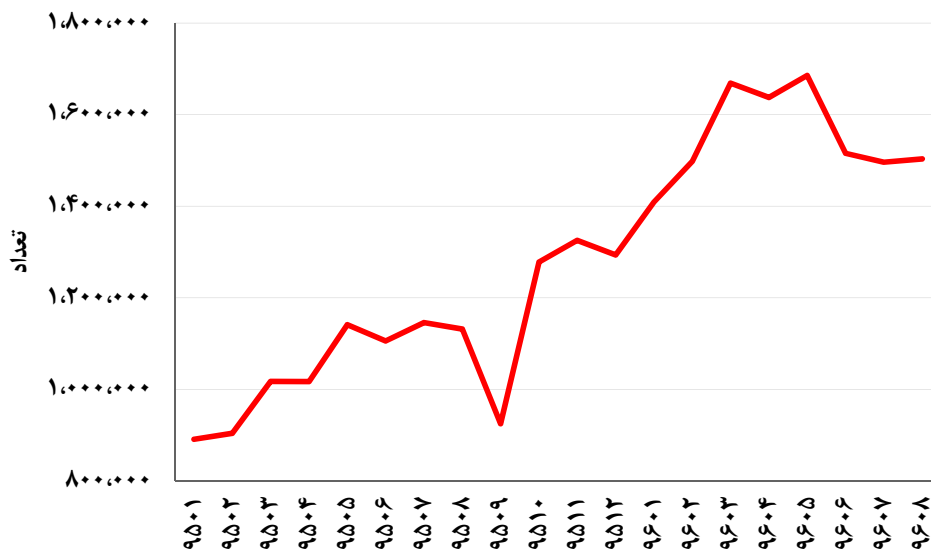
۴,۳,۵. عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های

کم‌تراکنش و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشندگان و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش به دلیل ارزش‌نمایی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاه‌های آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. کارتخوان کم‌تراکنش بنا بر تعریف کارتخوانی است که در یک بازه زمانی سه ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در سه ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی سه ماهه در تعریف ابزار کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنا بر ماهیت فعالیت آن‌ها است. برای بررسی روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۱ طی دو سال متوالی ۹۵ و ۹۶ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱۱ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی طی ماه‌های سال ۹۵ و ۹۶

همانگونه که در شکل فوق قابل ملاحظه است، به دنبال کاهش موثر در تعداد ابزارهای کم تراکنش و فاقد تراکنش در آذر ماه ۹۵ به دلیل راه‌اندازی سامانه‌ی جامع پذیرندگان، روند تعدادی این گونه از ابزارها تا آبان ماه ۹۶ با وجود نوسانات افزایشی و کاهشی، ولیکن تقریباً سیر صعودی پیموده است. متأسفانه در این ماه بر تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی افزوده شده و نرخ رشد مثبت ۰/۴۸ درصد را نشان می‌دهد. در این ماه تنها سه شرکت از تعداد پایانه‌های مذکور خود کاسته‌اند که عمده‌ترین کاهش در شرکت "تجارت الکترونیک پاریسیان" مشاهده می‌شود. بیشترین افزایش نیز در شرکت "فن‌آواکارت" صورت گرفته است.

جدول ۴-۲۰ سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد. این جدول مبین آن است که در ماه آبان ۹۶ سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۲/۴۶ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

جدول ۲۰-۴ سهم تعداد کارتهای کمی تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت از کل کارتهای فعال سیستمی آن - آبان ۱۳۹۶

سهم مجموع تعداد کارتهای کمی تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتهای فعال سیستمی هر شرکت			نام شرکت
اختلاف	آبان	مهر	
-۰/۴۱٪	۸/۲۴٪	۷/۸۳٪	آسان پرداخت پرشین
۸/۱۴٪	۴۰/۴۸٪	۳۲/۳۴٪	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۴۲٪	۱۹/۹۸٪	۲۰/۳۹٪	به پرداخت ملت
-۰/۴۲٪	۳۸/۰۲٪	۳۷/۶۰٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۰/۳۵٪	۱۷/۵۲٪	۱۷/۱۷٪	پرداخت الکترونیک سامان
-۰/۶۸٪	۲۱/۱۵٪	۲۰/۴۶٪	پرداخت الکترونیک سداد
۱/۳۵٪	۲۷/۸۴٪	۲۶/۴۹٪	پرداخت نوین آراین
-۴/۴۲٪	۲۰/۰۶٪	۲۴/۴۹٪	تجارت الکترونیک پارسین
-۰/۶۷٪	۲۲/۱۱٪	۲۱/۴۵٪	سایان کارت
۲/۵۲٪	۲۱/۷۶٪	۱۹/۲۴٪	فن آوا کارت
-۰/۴۹٪	۲۶/۸۳٪	۲۶/۳۴٪	کارت اعتباری ایران کیش
-۰/۳۱٪	۳۳/۶۴٪	۳۳/۹۶٪	مبنا کارت آریا
-۰/۲۳٪	۲۲/۴۶٪	۲۲/۷۰٪	کل

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکتها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدولها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

همانگونه که در جدول فوق مشاهده می شود، در آبان ماه عملکرد شرکت های PSP در رقم شاخص میزان تعداد کارتهای کمی تراکنش و فاقد تراکنش به پایانه های فعال سیستمی خود عمدتاً افزایشی بوده است. در این ماه همانند چندین ماه گذشته کارتهای کمی تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب سهمی معادل ۸/۲۴ درصد از کل کارتهای فعال سیستمی آن، کمترین سهم به شمار می رود. در ماه جاری عملکرد شرکت "الکترونیک کارت دماوند" به گونه ای بوده است که با عددی معادل ۴۰/۴۸ درصد، بالاترین رقم شاخص مذکور را در بین شرکت های PSP در اختیار دارد. این شرکت بالاترین افزایش را در رقم این شاخص نشان می دهد. از سویی دیگر بیشترین میزان کاهش در شاخص فوق در شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" مشاهده می شود. علت این امر ریزش حجم قابل توجهی از تعداد کارتهای کمی تراکنش و فاقد تراکنش کارتهای فعال سیستمی در شرکت مذکور ارزیابی می شود.

بررسی وضعیت بانک های صادر کننده و پذیرنده

۵. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^{۲۷} پذیرنده^{۲۸} و صادرکننده^{۲۹} در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌های پرداخت می‌شود.

۵.۱. سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارت‌های شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و سهم هر بانک از بازار تراکنش‌ها به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

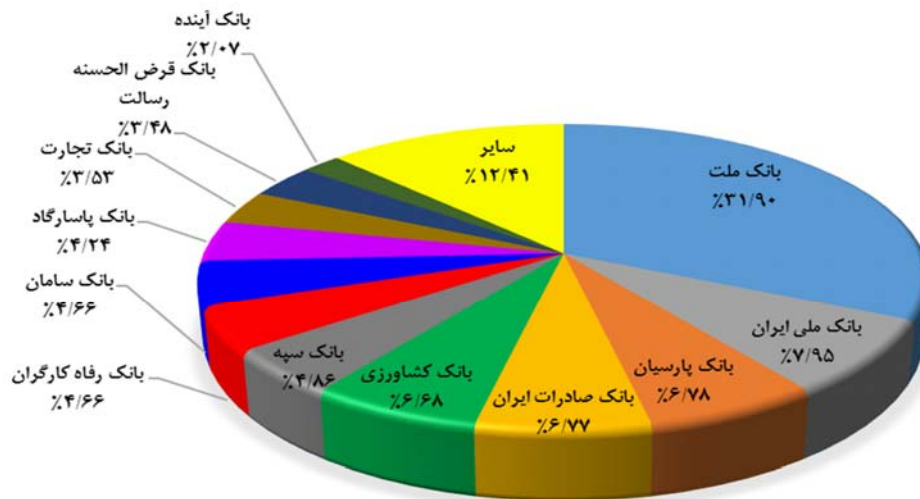
---

^{۲۷} در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.
^{۲۸} بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.
^{۲۹} بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

۵,۱,۱. سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

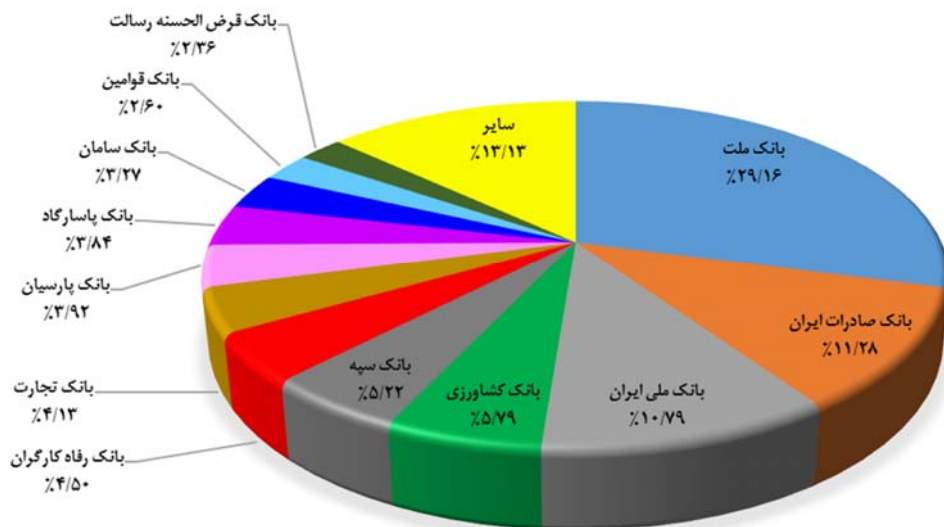
این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۱ سهم تعدادی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت در آبان ۹۶ را نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودارهای مربوطه تنها بانک‌های با سهم تعدادی و مبلغی بالاتر از ۲ درصد از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - آبان ۱۳۹۶

همچنین شکل ۵-۲ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در آبان ۹۶ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - آبان ۱۳۹۶

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" با سهم ۳۱/۹۰ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۹/۱۶ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، همچنان با اختلاف زیاد، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵،۱،۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است

که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^{۳۰} نیز در نظر گرفته می‌شود.

سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای آبان ماه ۹۶ در جدول ۱-۵ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در آبان ماه:

- بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌ها در ابزارهای پذیرش به شرح زیر متعلق به "بانک ملت" بوده است.

- ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۲۷/۵۷ درصد

- ابزار پذیرش اینترنتی، ۲۸/۴۷ درصد

- ابزار پذیرش موبایلی، ۷۳/۷۷ درصد

- بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌ها در ابزارهای پذیرش به شرح زیر متعلق به "بانک ملت" بوده است.

- ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۲۷/۶۲ درصد

- ابزار پذیرش اینترنتی، ۴۶/۲۰ درصد

- ابزار پذیرش موبایلی، ۵۶/۴۵ درصد

همانگونه که مشاهده می‌گردد این بانک همچنان هم از جنبه تعدادی و هم از جنبه مبلغی در هر سه ابزار پذیرش جایگاه نخست را از آن خود کرده است و همچنان گوی سبقت را با فاصله زیاد از دیگر بانک‌ها ربوده است.

^{۳۰} منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۳۹۶

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتهخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	موبایلی	کارتهخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۶۴٪	۴/۳۵٪	۲/۷۴٪	۱/۴۷٪	-/۶۹٪	۱۳/۳۳٪
۲	بانک انصار	۲/۱۵٪	-/۷۵٪	-/۰۲٪	۱/۹۳٪	-/۵۰٪	-/۱۰٪
۳	بانک ایران زمین	-/۶۶٪	-/۰۱٪	-/۰۵٪	-/۷۳٪	-/۰۰٪	-/۱۸٪
۴	بانک آینده	-/۶۶٪	۱/۹۴٪	۱۵/۳۹٪	۱/۵۷٪	۱/۰۷٪	۱۱/۰۲٪
۵	بانک پارسیان	۶/۸۱٪	۱۴/۰۸٪	۴/۲۵٪	۳/۴۹٪	۹/۰۳٪	۷/۱۶٪
۶	بانک پاسارگاد	۴/۷۴٪	۲/۵۵٪	-/۰۷٪	۳/۸۸٪	۳/۶۶٪	-/۱۷٪
۷	بانک تجارت	۳/۹۴٪	۱/۹۵٪	-/۲۰٪	۴/۲۵٪	۲/۸۷٪	-/۲۰٪
۸	بانک توسعه تعاون	-/۶۸٪	-/۳۱٪	-/۰۰٪	-/۷۴٪	-/۲۸٪	-/۰۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	-/۰۱٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪	-/۰۳٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	-/۳۱٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪	-/۲۲٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪
۱۱	بانک خاورمیانه	-/۰۴٪	۹/۴۳٪	-/۱۵٪	-/۱۰٪	-/۶۷٪	-/۲۷٪
۱۲	بانک دی	-/۳۰٪	-/۷۷٪	-/۰۵٪	-/۳۸٪	-/۳۳٪	-/۳۳٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۱۹٪	۳/۱۵٪	-/۱۱٪	۴/۴۸٪	۵/۰۲٪	۱/۱۰٪
۱۴	بانک سامان	۴/۸۲٪	۱۰/۴۹٪	۱/۳۰٪	۳/۰۴٪	۵/۹۶٪	۵/۵۶٪
۱۵	بانک سپه	۵/۵۱٪	-/۶۱٪	-/۰۲٪	۵/۶۳٪	-/۵۳٪	-/۰۵٪
۱۶	بانک سرمایه	-/۲۰٪	-/۱۰٪	-/۰۰٪	-/۴۰٪	-/۰۱٪	-/۰۰٪
۱۷	بانک سینا	-/۸۸٪	-/۸۷٪	-/۰۳٪	-/۹۸٪	۱/۱۸٪	-/۰۵٪
۱۸	بانک شهر	-/۸۹٪	-/۴۵٪	-/۴۲٪	-/۹۸٪	۲/۸۱٪	۱/۷۶٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۷/۵۵٪	۲/۰۴٪	-/۸۷٪	۱۱/۹۶٪	۳/۶۳٪	-/۷۹٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	-/۰۱٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪	-/۰۲٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۳/۹۶٪	-/۲۶٪	-/۰۰٪	۲/۵۶٪	-/۰۳٪	-/۰۱٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	-/۸۶٪	-/۰۳٪	-/۰۰٪	-/۷۵٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۲۸٪	-/۱۳٪	-/۰۹٪	۲/۷۸٪	-/۵۷٪	-/۰۶٪
۲۴	بانک کارآفرین	-/۱۶٪	-/۰۱٪	-/۰۰٪	-/۲۵٪	-/۰۰٪	-/۰۳٪
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۴۸٪	۳/۴۳٪	-/۱۶٪	۶/۲۱٪	-/۹۷٪	-/۷۶٪
۲۶	بانک گردشگری	-/۴۲٪	-/۳۲٪	-/۰۱٪	-/۴۸٪	-/۱۸٪	-/۰۱٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	-/۰۰٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪	-/۰۳٪	-/۰۰٪	-/۰۰٪
۲۸	بانک مسکن	-/۹۳٪	-/۱۵٪	-/۰۸٪	۱/۲۳٪	-/۰۲٪	-/۰۶٪
۲۹	بانک ملت	۲۷/۵۷٪	۲۸/۴۷٪	۷۳/۷۷٪	۲۷/۶۳٪	۴۶/۲۰٪	۵۶/۴۵٪
۳۰	بانک ملی ایران	۸/۶۶٪	۱۱/۲۸٪	-/۲۰٪	۱۰/۶۳٪	۱۳/۶۸٪	-/۵۷٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کار تخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کار تخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۰/۷۱٪	۲/۰۵٪	۰/۱۴٪	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۴۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۶٪	۰/۰۰٪	
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۳۸٪	۰/۰۰٪	
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪	

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص بعد از بانک "ملت" به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "کشاورزی"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "پارسیان"، "ملی ایران" و "سامان"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "آینده"، "پارسیان" و "اقتصاد نوین"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بانک‌های "صادرات"، "ملی ایران" و "کشاورزی"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "ملی ایران"، "پارسیان" و "سامان"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "اقتصاد نوین"، "آینده" و "پارسیان"

تعلق گرفته و این بانک‌ها بعد از بانک "ملت" به ترتیب در مکان‌های دوم تا چهارم جای گرفته‌اند.

۵,۱,۳ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است که این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را با هر سهمی که بانک از کل شبکه پرداخت کارتی در کشور دارد فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی برای آن بانک پذیرنده را ایجاد نماید.

جدول ۲-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۲-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - آبان ۱۳۹۶

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۷۸/۰۰٪	۷/۲۹٪	۱۴/۷۰٪	۹۰/۷۰٪	۳/۵۸٪	۵/۷۳٪
۲	بانک انصار	۹۸/۴۴٪	۱/۱۶٪	۰/۴۰٪	۹۷/۸۸٪	۲/۱۰٪	-/۰۳٪
۳	بانک ایران زمین	۹۹/۷۳٪	-/۲۴٪	-/۰۳٪	۹۹/۸۹٪	-/۱۱٪	-/۰۰٪
۴	بانک آینده	۴۸/۰۲٪	۴/۰۷٪	۴۷/۹۱٪	۹۳/۵۶٪	۴/۷۶٪	۱/۶۸٪
۵	بانک پارسیان	۸۹/۲۵٪	۴/۸۰٪	۵/۹۵٪	۷۹/۵۲٪	۱۹/۴۲٪	۱/۰۶٪
۶	بانک پاسارگاد	۹۸/۰۷٪	۱/۷۶٪	-/۱۷٪	۹۴/۰۱٪	۵/۹۶٪	-/۰۳٪
۷	بانک تجارت	۹۶/۹۱٪	۲/۳۶٪	-/۷۳٪	۹۳/۴۰٪	۶/۵۷٪	-/۰۴٪
۸	بانک توسعه تعاون	۹۸/۴۸٪	۱/۵۰٪	-/۰۲٪	۹۷/۰۱٪	۲/۹۹٪	-/۰۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۰۸٪	-/۹۳٪	-/۰۰٪	۹۶/۰۹٪	۳/۹۱٪	-/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۹۹/۹۱٪	-/۰۵٪	-/۰۵٪	۹۹/۹۴٪	-/۰۴٪	-/۰۲٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۱۱/۲۷٪	۸۳/۷۳٪	۴/۹۹٪	۶۶/۷۲٪	۳۲/۰۵٪	۱/۲۳٪
۱۲	بانک دی	۹۱/۳۱٪	۷/۰۸٪	۱/۶۱٪	۹۳/۴۵٪	۶/۰۷٪	-/۴۸٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۹۷/۸۷٪	۱/۹۳٪	-/۲۰٪	۹۲/۲۳٪	۷/۶۲٪	-/۱۴٪
۱۴	بانک سامان	۸۹/۸۱٪	۷/۰۵٪	۳/۱۵٪	۸۴/۹۶٪	۱۳/۶۰٪	۱/۴۴٪
۱۵	بانک سپه	۹۹/۶۳٪	-/۳۳٪	-/۰۴٪	۹۹/۱۵٪	-/۸۴٪	-/۰۰٪
۱۶	بانک سرمایه	۹۸/۱۷٪	۱/۸۳٪	-/۰۰٪	۹۹/۶۶٪	-/۳۴٪	-/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش			سهام مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کار تخوان	ابزار پذیرش	ابزار پذیرش	کار تخوان	ابزار پذیرش	ابزار پذیرش
		فروشگاهی	اینترنتی	موبایلی	فروشگاهی	اینترنتی	موبایلی
۱۷	بانک سینا	۹۴/۳۳٪	۵/۲۷٪	۰/۴۱٪	۸۳/۰۶٪	۱۶/۹۲٪	۰/۰۲٪
۱۸	بانک شهر	۴۹/۹۹٪	۰/۹۰٪	۴۹/۱۲٪	۸۲/۴۲٪	۱۴/۲۰٪	۳/۳۸٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۹۷/۹۶٪	۰/۸۹٪	۱/۱۵٪	۹۷/۴۳٪	۲/۵۳٪	۰/۰۴٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۹۹/۹۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۹۹/۳۷٪	۰/۶۳٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۹۹/۵۶٪	۰/۴۳٪	۰/۰۱٪	۹۹/۸۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۹/۸۶٪	۰/۱۱٪	۰/۰۴٪	۹۹/۹۶٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک قوامین	۹۸/۴۳٪	۰/۴۴٪	۱/۱۳٪	۹۸/۳۶٪	۱/۶۱٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک کارآفرین	۹۹/۵۰٪	۰/۲۴٪	۰/۲۶٪	۹۹/۸۸٪	۰/۰۵٪	۰/۰۷٪
۲۵	بانک کشاورزی	۹۸/۷۰٪	۱/۰۹٪	۰/۲۲٪	۹۸/۸۲٪	۱/۱۱٪	۰/۰۷٪
۲۶	بانک گردشگری	۹۷/۶۴٪	۲/۲۰٪	۰/۱۶٪	۹۶/۴۶٪	۳/۵۳٪	۰/۰۱٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۹۷/۳۹٪	۲/۶۱٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۲۸	بانک مسکن	۹۸/۵۷٪	۰/۵۷٪	۰/۸۶٪	۹۹/۸۶٪	۰/۱۳٪	۰/۰۱٪
۲۹	بانک ملت	۷۵/۸۳٪	۲/۶۴٪	۲۱/۵۳٪	۸۷/۹۶٪	۱۰/۹۶٪	۱/۰۸٪
۳۰	بانک ملی ایران	۹۵/۲۰٪	۴/۶۷٪	۰/۱۳٪	۸۸/۲۹٪	۱۱/۷۱٪	۰/۰۱٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۹۰/۹۲٪	۹/۰۸٪	۰/۰۰٪	۹۷/۲۹٪	۲/۷۱٪	۰/۰۰٪
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۹۹/۸۴٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۹۹/۸۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۵	موسسه اعتباری نور	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در آبان ماه ۹۶ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به بانک "آینده" و پس از آن بانک "ملت" تعلق گرفته است و بانک "شهر" که ماه گذشته مقام اول را در این لیست به دست آورده بود در آبان ماه در مقام "پنجم" جای گرفته است.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در آبان ماه ۹۶ در تراکنش‌های بانک‌های کشور نیز همانند ماه‌های گذشته، با اختلاف خیلی زیاد با دیگر بانک‌های کشور به بانک "خاورمیانه" تعلق گرفته است.

این درحالیست که طی بررسی‌های انجام شده مشخص می‌گردد که در آبان ماه بانک‌های "آینده"، "ملت" و "خاورمیانه" در کل به ترتیب ۲/۰۷ و ۳۱/۹۰ و ۰/۳۲ درصد تعداد تراکنش‌های کارت‌های شبکه پرداخت کشور را در دست داشته‌اند که همانگونه که مشاهده می‌گردد، ارقام متعلق به بانک‌های "آینده" و "خاورمیانه" در مقابل کل تعداد تراکنش‌های کارت‌های شبکه پرداخت سهم بسیار ناچیزی بوده است. کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و طی بررسی اعداد جدول ۵-۲ مشخص می‌گردد که بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵،۱،۴ اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

همانند آنچه در بخش ۴-۱-۴ معرفی شد، با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۳-۵ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۳-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - آبان ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۶۳۸۴	۲/۶۸۴۴	۴/۳۵۴۱	۱۸/۹۵۷۹	۲/۷۴۳۰	۷/۵۲۳۹
۲	بانک انصار	۲/۱۵۲۶	۴/۶۳۳۹	۰/۷۴۶۵	۰/۵۵۷۲	۰/۰۳۰۷	۰/۰۰۰۹
۳	بانک ایران زمین	۰/۶۵۶۶	۰/۴۳۱۱	۰/۰۰۷۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۵۳۷	۰/۰۰۲۹
۴	بانک آینده	۰/۶۶۱۵	۰/۴۳۷۶	۱/۹۴۱۴	۳/۷۶۹۲	۱۵/۳۸۹۴	۲۳۶/۸۳۲۴
۵	بانک پارسیان	۶/۸۱۰۳	۴۶/۳۷۹۶	۱۴/۰۷۸۷	۱۹۸/۲۱۱۱	۴/۲۴۶۵	۱۸/۰۳۲۷
۶	بانک پاسارگاد	۴/۷۴۰۶	۲۲/۴۷۳۴	۲/۵۴۷۵	۶/۴۸۹۷	۰/۰۶۸۷	۰/۰۰۴۷
۷	بانک تجارت	۳/۹۴۱۰	۱۵/۵۳۱۴	۱/۹۵۲۶	۳/۸۱۲۸	۰/۱۹۷۵	۰/۰۳۹۰
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۶۷۶۶	۰/۴۵۷۸	۰/۳۱۳۰	۰/۰۹۸۰	۰/۰۰۱۷	۰/۰۰۰۰
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰۶۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۱۴	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۳۰۷۸	۰/۰۹۴۷	۰/۰۰۴۶	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۰
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۳۸۰	۰/۰۰۱۴	۹/۴۳۲۵	۸۸/۹۷۱۱	۰/۱۴۹۶	۰/۰۲۲۴
۱۲	بانک دی	۰/۳۰۴۲	۰/۰۹۲۶	۰/۷۶۶۲	۰/۵۸۷۱	۰/۰۵۲۳	۰/۰۰۲۷
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۱۹۰۸	۲۶/۹۴۴۵	۳/۱۴۸۵	۹/۹۱۳۳	۰/۱۱۴۶	۰/۰۱۳۱
۱۴	بانک سامان	۴/۸۲۱۳	۲۳/۲۴۵۲	۱۰/۴۸۸۹	۱۱۰/۰۱۷۵	۱/۲۹۵۲	۱/۶۷۷۶
۱۵	بانک سپه	۵/۵۰۸۶	۳۰/۳۴۵۰	۰/۶۱۱۴	۰/۳۷۳۸	۰/۰۲۴۹	۰/۰۰۰۶
۱۶	بانک سرمایه	۰/۱۹۹۷	۰/۰۳۹۹	۰/۱۰۳۴	۰/۰۱۰۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کار تخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S _i ⁺	S _i	S _i ⁺	S _i	S _i ⁺	S _i
۱۷	بانک سینا	۰/۷۷۳۲	۰/۸۷۹۳	۰/۸۷۳۷	۰/۷۶۱۵	۰/۲۸۱	۰/۰۰۰۸
۱۸	بانک شهر	۰/۷۹۶۶	۰/۸۹۲۵	۰/۴۵۴۵	۰/۲۰۶۶	۰/۴۱۶۸	۰/۱۷۳۸
۱۹	بانک صادرات ایران	۵۷/۰۵۱۰	۷/۵۵۳۲	۲/۰۳۷۵	۴/۱۵۱۶	۰/۸۶۵۶	۰/۷۴۹۳
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۶۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۱۵/۶۷۵۶	۳/۹۵۹۲	۰/۲۵۶۳	۰/۰۶۵۷	۰/۰۰۴۷	۰/۰۰۰۰
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۷۴۷۱	۰/۸۶۴۳	۰/۰۳۳۷	۰/۰۰۱۱	۰/۰۰۲۲	۰/۰۰۰۰
۲۳	بانک قوامین	۱/۶۳۲۱	۱/۲۷۷۵	۰/۱۲۷۲	۰/۰۱۶۲	۰/۰۸۶۵	۰/۰۰۷۵
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۲۴۶	۰/۱۵۶۸	۰/۰۱۳۸	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۳۹	۰/۰۰۰۰
۲۵	بانک کشاورزی	۵۵/۹۶۰۱	۷/۴۸۰۷	۳/۴۳۲۲	۱۱/۷۷۹۸	۰/۱۶۳۷	۰/۰۲۶۵
۲۶	بانک گردشگری	۰/۱۷۹۰	۰/۴۲۳۱	۰/۳۲۲۷	۰/۱۰۴۱	۰/۰۰۹۲	۰/۰۰۰۱
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۲۶	۰/۰۰۱۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۲۸	بانک مسکن	۰/۸۴۳۶	۰/۹۱۸۵	۰/۱۴۵۹	۰/۰۲۱۳	۰/۰۸۲۹	۰/۰۰۶۹
۲۹	بانک ملت	۷۶/۰۱۰۰	۲۷/۵۶۹۹	۲۸/۴۶۹۴	۸۱/۵۰۷۴	۷۳/۷۷۳۳	۵۰۴۴۲/۵۰۰۸
۳۰	بانک ملی ایران	۷۵/۰۷۷۷	۸/۶۶۴۷	۱۱/۲۸۳۷	۱۲۷/۳۲۱۸	۰/۱۹۵۷	۰/۰۳۸۳
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۰/۴۹۷۲	۰/۷۰۵۱	۲/۰۴۷۹	۴/۱۹۴۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰۱۶	۰/۰۳۹۵	۰/۰۰۲۵	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۲۱۳۰	۰/۴۶۱۵	۰/۰۰۰۳	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۱۸۷۴	۰/۴۳۲۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰۳۳	۰/۰۵۷۳	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
	شاخص هر فیندال - هیرشمن	۱۰۱۴۳/۵۵۵۳	-	-	۱۰۴۰۰/۹۰۰۹	-	۵۰۷۰۷/۶۵۶۹

ملاحظه می‌شود که در آبان ماه ۱۳۹۶، شاخص هر فیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ابزار پذیرش موبایلی عدد ۵۷۰۷/۶۵۶۹ به دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۴-۴ و سهم هر بانک پذیرنده از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش، نشان‌دهنده تمرکز بسیار بالا در بازار ابزار پذیرش موبایلی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش موبایلی تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. برای این شاخص در بازار ابزار کار تخوان فروشگاهی

و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب اعداد ۱۱۴۳/۵۵۵۳ و ۱۴۰۰/۹۰۰۹ حاصل شده است (بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این ارقام مبین وجود تمرکز ملایم در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. لذا سایر بانک‌های پذیرنده در بازار این دو ابزار نسبت به بازار ابزار پذیرش موبایلی سهم بالاتر و قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند.

در جدول ۴-۵ میزان نرخ رشد شاخص هر فیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در آبان ماه نسبت به مهر ماه ۹۶ محاسبه شده و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هر فیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- مهر و آبان ۹۶

HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر ۹۶	آبان ۹۶	نرخ رشد	مهر ۹۶	آبان ۹۶	نرخ رشد	مهر ۹۶	آبان ۹۶	نرخ رشد
شاخص H-H	۱,۱۶۸/۸۱۳۳	۱,۱۴۳/۵۵۵۳	-۲/۱۶%	۱,۴۲۵/۹۸۸۶	۱,۴۰۰/۹۰۰۹	-۱/۷۶%	۵,۷۴۸/۳۱۲۵	۵,۷۰۷/۶۵۶۹	-۰/۷۱%

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هر فیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در حوزه هر سه ابزار "کارتخوان فروشگاهی"، "ابزار پذیرش اینترنتی" و "ابزار پذیرش موبایلی" در آبان ماه نسبت به مهر ماه دارای رشد منفی بوده است؛ لازم به ذکر است که این تغییرات در شاخص هر فیندال-هیرشمن، به مقداری نبوده است که سبب تغییر وضعیت و طبقه تمرکز در بازار پذیرندگی هر کدام از ابزارها شود و می‌توان دلیل افت نرخ رشد این شاخص در کلیه ابزارهای تراکنش را عبور از ماه پرتراکنش مهر دانست.

۵,۲. سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^{۳۱} ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵,۲,۱. تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سویچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^{۳۲}، کارت اعتباری^{۳۳} و کارت پیش‌پرداخته^{۳۴} یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در آبان ماه ۱۳۹۶، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سویچ شاپرک مجموعاً ۸۱۸۸۸۴۵۶ عدد بوده است که بیشترین تعداد آن با ۷۹۰۱۰۶۱۳ عدد و سهم تعدادی ۹۶/۴۹ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۷۷۷۲۸ عدد و سهم ۰/۰۹ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در

جدول ۵-۵ ارائه شده است.

۳۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سویچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

Debit card^{۳۲}

Credit card^{۳۳}

Prepaid^{۳۴}

جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مهر و آبان ۱۳۹۶

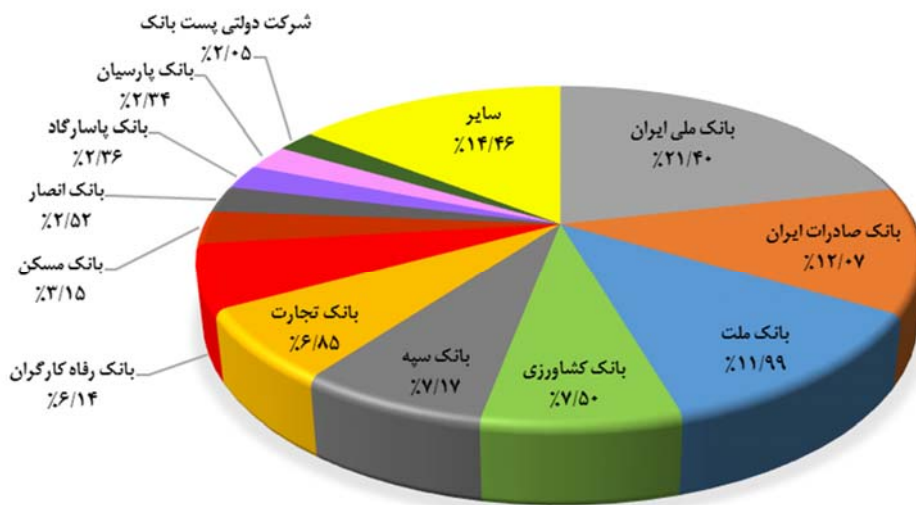
ماه	شاخص	تعداد		
		تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت
مهر ۱۳۹۶	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۳،۱۶۰،۰۷۴	۷۳،۷۰۶	۷۷،۹۹۲،۸۲۹
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۸۹%	-/۰۹%	۹۶/۰۲%
آبان ۱۳۹۶	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۲،۸۰۰،۱۱۵	۷۷،۷۲۸	۷۹،۰۱۰،۶۱۳
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۴۲%	-/۰۹%	۹۶/۴۹%
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار در آبان ماه نسبت به مهر ماه				
		-۱۱/۳۹%	۵/۴۶%	۱/۳۰%
				۰/۸۱%

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ماه ۹۶ نسبت به مهر ماه، نرخ رشد مثبت معادل ۰/۸۱ درصد داشته و در همین راستا همانگونه که در

جدول ۵-۵ مشخص است، نرخ رشد در دسته‌های کارت‌های تراکنش‌دار "کارت برداشت" و کارت‌های "اعتباری" مثبت، اما در دسته "کارت هدیه و بن کارت" منفی بوده است.

۵,۲,۲ سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش دار

طی آبان ماه ۱۳۹۶ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۶ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۳-۵ ترسیم شده است.

شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - آبان ۱۳۹۶

ملاحظه می‌شود که در آبان ماه ۱۳۹۶ همچنان بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "ملت" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک بوده‌اند که همانند ماه گذشته بانک "صادرات ایران" در جایگاه دوم و بانک "ملت" در رتبه سوم جای گرفته‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها بانک‌های با سهم تعدادی بالاتر از ۲ درصد از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵,۲,۳. سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای آبان ماه سال ۱۳۹۶ در جدول ۵-۶ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در آبان ماه ۹۶ همانند ماه گذشته بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، "ملت" و "صادرات ایران"؛ بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "ملت"، "سپه" و "ملی ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "صادرات ایران"، "پارسیان" و "ملی ایران" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار – آبان ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۷٪	۴/۳۵٪	۱/۸۴٪
۲	بانک انصار	۲/۵۷٪	۰/۳۹٪	۱/۰۸٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۴۴٪	۰/۰۱٪	۰/۳۴٪
۴	بانک آینده	۱/۱۴٪	۰/۱۴٪	۴/۸۷٪
۵	بانک پارسیان	۱/۸۱٪	۰/۴۳٪	۱۷/۳۰٪
۶	بانک پاسارگاد	۲/۳۲٪	۲/۵۹٪	۳/۶۳٪
۷	بانک تجارت	۶/۹۵٪	۰/۸۲٪	۴/۱۰٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۷۷٪	۰/۱۸٪	۰/۵۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۳۸٪	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۲٪	۰/۲۳٪	۰/۰۲٪
۱۲	بانک دی	۰/۴۸٪	۰/۰۲٪	۰/۲۹٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۶/۲۸٪	۰/۰۵٪	۲/۳۷٪
۱۴	بانک سامان	۰/۹۵٪	۰/۶۰٪	۴/۶۹٪
۱۵	بانک سپه	۷/۲۶٪	۲۵/۶۳٪	۴/۱۹٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۹٪	۰/۰۱٪	۰/۵۰٪
۱۷	بانک سینا	۰/۷۲٪	۳/۳۷٪	۰/۷۴٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱۸	بانک شهر	۱/۵۴٪	۲/۰۶٪	۵/۶۹٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۱۱/۷۷٪	۱/۶۹٪	۲۰/۸۳٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۷٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۵۴٪	۰/۰۰٪	۰/۴۹٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۴۸٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۸۷٪	۰/۰۰٪	۱/۰۷٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۴۹٪
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۵۸٪	۴/۱۱٪	۵/۳۰٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۲۲٪	۰/۷۴٪	۰/۱۸٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۶٪
۲۸	بانک مسکن	۳/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۸۷٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۱۲/۱۷٪	۴۰/۶۲٪	۶/۱۰٪
۳۱	بانک ملی ایران	۲۱/۷۹٪	۱۱/۷۲٪	۱۰/۶۴٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۲/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۱۶٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۸۶٪	۰/۲۴٪	۰/۷۳٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۲۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از نوع کارت برداشت با ۲۱/۷۹ درصد (۰/۰۱ درصد بیشتر از ماه گذشته) متعلق به "بانک ملی ایران"، از نوع کارت اعتباری با ۴۰/۶۲ درصد (۱۱/۸۷ درصد بیشتر از ماه گذشته) متعلق به "بانک ملت" و از نوع کارت هدیه و بن کارت با ۲۱/۹۷ درصد (۱/۱۴ درصد کمتر از ماه گذشته) متعلق به "بانک صادرات ایران" بوده است.

۵,۲,۴ سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای آبان ماه ۹۶ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - آبان ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۴/۴۰٪	۰/۳۴٪	۵/۲۵٪
۲	بانک انصار	۹۸/۵۱٪	۰/۰۱٪	۱/۴۷٪
۳	بانک ایران زمین	۹۷/۳۶٪	۰/۰۰٪	۲/۶۴٪
۴	بانک آینده	۸۶/۸۴٪	۰/۰۱٪	۱۳/۱۵٪
۵	بانک پارسیان	۷۴/۷۲٪	۰/۰۲٪	۲۵/۲۶٪
۶	بانک پاسارگاد	۹۴/۶۴٪	۰/۱۰٪	۵/۲۵٪
۷	بانک تجارت	۹۷/۹۴٪	۰/۰۱٪	۲/۰۵٪
۸	بانک توسعه تعاون	۹۷/۷۴٪	۰/۰۲٪	۲/۲۴٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۹۵/۷۰٪	۰/۰۰٪	۴/۳۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۹۷/۵۸٪	۰/۰۰٪	۲/۴۲٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۹۴/۱۰٪	۱/۲۹٪	۴/۶۱٪
۱۲	بانک دی	۹۷/۸۷٪	۰/۰۰٪	۲/۱۳٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۹۸/۶۸٪	۰/۰۰٪	۱/۳۲٪
۱۴	بانک سامان	۸۵/۰۰٪	۰/۰۵٪	۱۴/۹۵٪
۱۵	بانک سپه	۹۷/۶۶٪	۰/۳۴٪	۲/۰۰٪
۱۶	بانک سرمایه	۹۴/۳۴٪	۰/۰۰٪	۵/۶۶٪
۱۷	بانک سینا	۹۶/۰۴٪	۰/۴۴٪	۳/۵۱٪
۱۸	بانک شهر	۸۸/۲۹٪	۰/۱۲٪	۱۱/۶۰٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۹۴/۰۸٪	۰/۰۱٪	۵/۹۰٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۹۲/۳۳٪	۰/۰۰٪	۷/۶۷٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۹۸/۸۸٪	۰/۰۰٪	۱/۱۲٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۸/۳۸٪	۰/۰۰٪	۱/۶۲٪
۲۳	بانک قوامین	۹۸/۰۱٪	۰/۰۰٪	۱/۹۹٪
۲۴	بانک کارآفرین	۸۷/۹۰٪	۰/۰۰٪	۱۲/۱۰٪
۲۵	بانک کشاورزی	۹۷/۵۳٪	۰/۰۵٪	۲/۴۲٪
۲۶	بانک گردشگری	۹۶/۸۳٪	۰/۳۲٪	۲/۸۵٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۷۱/۳۵٪	۰/۰۰٪	۲۸/۶۵٪
۲۸	بانک مسکن	۹۹/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۹۴٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزونلا	۷۷/۴۲٪	۰/۰۰٪	۲۲/۵۸٪
۳۰	بانک ملت	۹۷/۹۴٪	۰/۳۲٪	۱/۷۴٪
۳۱	بانک ملی ایران	۹۸/۲۵٪	۰/۰۵٪	۱/۷۰٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۷۴٪	۰/۰۰٪	۰/۲۶٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۹۸/۲۱٪	۰/۰۰٪	۱/۷۹٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۹۷/۰۴٪	۰/۰۳٪	۲/۹۳٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۸۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۰٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۹۹/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۶۸٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم (در بیشتر بانک ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

۵,۲,۵ اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هر فیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۸-۵ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۸-۵ محاسبه شاخص هر فیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آبان ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت برداشت		کارت اعتباری		کارت هدیه و بن کارت	
		Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۷۴۱	۱/۳۷۸۶	۴/۳۴۷۲	۱۸/۸۹۸۲	۱/۸۴۳۴	۳/۳۹۸۱
۲	بانک انصار	۲/۵۷۳۱	۶/۶۲۰۷	۰/۳۸۸۵	۰/۱۵۱۰	۱/۰۸۴۵	۱/۱۷۶۰
۳	بانک ایران زمین	۰/۴۴۳۴	۰/۱۹۶۶	۰/۰۰۷۷	۰/۰۰۰۱	۰/۳۳۹۱	۰/۱۱۵۰
۴	بانک آینده	۱/۱۴۱۰	۱/۳۰۱۹	۰/۱۳۵۱	۰/۰۱۸۲	۴/۸۷۴۱	۲۳/۷۵۷۱
۵	بانک پارسیان	۱/۸۱۳۰	۳/۲۸۶۹	۰/۴۳۴۸	۰/۱۸۹۱	۱۷/۲۹۶۳	۲۹۹/۱۶۰۴
۶	بانک پاسارگاد	۲/۳۱۵۰	۵/۳۵۹۳	۲/۵۹۲۴	۶/۷۲۰۴	۳/۶۲۶۸	۱۳/۱۵۳۵
۷	بانک تجارت	۶/۹۵۲۲	۴۸/۳۳۳۷	۰/۸۱۹۵	۰/۶۷۱۶	۴/۱۰۴۴	۱۶/۸۴۶۱
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۷۷۰۲	۰/۵۹۳۱	۰/۱۷۸۸	۰/۰۳۲۰	۰/۴۹۷۹	۰/۲۴۷۹
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰۹۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۱۱۵	۰/۰۰۰۱
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۳۸۱۹	۰/۱۴۵۹	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۲۶۶۹	۰/۰۷۱۲
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۱۶۶	۰/۰۰۰۳	۰/۲۳۰۳	۰/۰۵۳۰	۰/۰۲۲۹	۰/۰۰۰۵
۱۲	بانک دی	۰/۴۷۶۷	۰/۲۲۷۲	۰/۰۲۰۶	۰/۰۰۰۴	۰/۲۹۲۲	۰/۰۸۵۴
۱۳	بانک رفاه کارگران	۶/۲۷۶۳	۳۹/۳۹۲۴	۰/۰۴۸۹	۰/۰۰۲۴	۲/۳۷۲۴	۵/۶۲۸۳
۱۴	بانک سامان	۰/۹۴۶۰	۰/۸۹۴۹	۰/۵۹۸۲	۰/۳۵۷۹	۴/۶۹۳۵	۲۲/۰۲۸۵
۱۵	بانک سپه	۷/۲۶۰۰	۵۲/۷۰۸۳	۲۵/۶۲۷۸	۶۵۶/۷۸۵۷	۴/۱۸۷۴	۱۷/۵۳۴۳
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۹۳۹	۰/۰۸۶۴	۰/۰۰۷۷	۰/۰۰۰۱	۰/۴۹۷۳	۰/۲۴۷۳

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت برداشت		کارت اعتباری		کارت هدیه و بن کارت	
		Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si
۱۷	بانک سینا	-/۷۱۹۸	-/۵۱۸۱	۳/۳۷۳۳	۱۱/۳۷۹۲	-/۷۴۳۰	-/۵۵۲۱
۱۸	بانک شهر	۱/۵۳۵۷	۲/۳۵۸۵	۲/۰۶۴۹	۴/۲۶۳۸	۵/۶۹۲۸	۳۲/۴۰۸۴
۱۹	بانک صادرات ایران	۱۱/۷۶۸۱	۱۳۸/۴۸۸۰	۱/۶۸۶۷	۲/۸۴۴۸	۲۰/۸۳۳۱	۴۳۴/۰۱۸۴
۲۰	بانک صنعت و معدن	-/۰۲۹۳	-/۰۰۰۹	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۶۸۶	-/۰۰۴۷
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۵۴۲۰	۲/۳۷۷۷	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۴۹۱۷	-/۲۴۱۸
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۲۴۸	۱/۰۵۰۲	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۴۷۷۱	-/۲۲۷۶
۲۳	بانک قوامین	۱/۸۶۷۸	۳/۴۸۸۷	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	۱/۰۶۹۱	۱/۱۴۳۰
۲۴	بانک کارآفرین	-/۱۲۶۶	-/۰۱۶۰	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۴۹۲۱	-/۲۴۲۱
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۵۷۷۰	۵۷/۴۱۱۷	۴/۱۱۳۱	۱۶/۹۱۷۳	۵/۲۹۸۰	۲۸/۰۶۹۱
۲۶	بانک گردشگری	-/۲۱۸۹	-/۰۴۷۹	-/۷۴۴۹	-/۵۵۴۹	-/۱۸۱۶	-/۰۳۳۰
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	-/۰۰۵۶	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۶۳۴	-/۰۰۴۰
۲۸	بانک مسکن	۳/۲۳۰۹	۱۰/۴۳۸۷	-/۰۰۳۹	-/۰۰۰۰	-/۸۶۷۳	-/۷۵۲۱
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	-/۰۰۰۱	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۰۱۰	-/۰۰۰۰
۳۰	بانک ملت	۱۲/۱۷۰۸	۱۴۸/۱۲۷۴	۴۰/۶۱۶۰	۱۶۴۹/۶۵۹۰	۶/۱۰۳۲	۳۷/۲۴۹۲
۳۱	بانک ملی ایران	۲۱/۷۹۵۰	۴۷۵/۰۲۰۴	۱۱/۷۱۵۲	۱۳۷/۲۴۶۲	۱۰/۶۳۷۷	۱۱۳/۱۶۱۵
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۲/۱۲۳۳	۴/۵۰۸۲	-/۰۰۳۹	-/۰۰۰۰	-/۱۵۷۳	-/۰۲۴۷
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	-/۰۲۴۱	-/۰۰۰۶	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۱۲۴	-/۰۰۰۲
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	-/۸۵۷۶	-/۷۳۵۶	-/۲۴۰۶	-/۰۵۷۹	-/۷۳۱۳	-/۵۳۴۸
۳۵	موسسه اعتباری ملل	-/۲۶۱۹	-/۰۶۸۶	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۱۴۶	-/۰۰۰۲
۳۶	موسسه اعتباری نور	-/۲۷۸۱	-/۰۷۷۴	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۵۳۹	-/۰۰۲۹
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۱,۰۰۵/۲۶۰۸	-	۲,۵۰۶/۸۰۳۱	-	۱,۰۰۵۲/۱۲۰۰

ملاحظه می‌شود که در آبان ۹۶، شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در هر سه دسته "کارت برداشت"، "کارت هدیه و بن کارت" و "کارت اعتباری"، با رشد مثبت مواجه بوده است. کارت‌های "برداشت" برخلاف ماه‌های گذشته که در طبقه "رقابتی" قرار می‌گرفت، در آبان ماه در طبقه "تمرکز ملایم" قرار گرفته است که این موضوع نشان دهنده آنست که با وجود اختلاف خیلی کم با طبقه "رقابتی" به معنای فاصله

گرفتن از بازار استاندارد این نوع کارت در بین بانک‌های کشور می‌باشد. بودن در طبقه "رقابتی" بدان معناست که تا قبل از این سهم بازار بانک‌های صادر کننده در بازار صدور "کارت برداشت" پراکندگی متناسبی داشته است، اما در آبان ماه جهش کارت برداشت به طبقه "تمرکز ملایم" باعث فاصله هر چند اندک از این وضعیت شده و این نشان دهنده رفتن برخی از بانک‌های صادر کننده به سمت صدور بیشتر و فاصله گرفتن از وضعیت استاندارد و رقابتی می‌باشد که به نظر می‌رسد تحلیل بیشتر در این زمینه با بررسی این شاخص در ماه‌های آینده میسر خواهد بود.

همانگونه که در جدول ۵-۹ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای "کارت برداشت" با نرخ رشد مثبت ۰/۶۰ درصد این ماه در طبقه "تمرکز ملایم"، برای "کارت اعتباری" با نرخ رشد مثبت ۱۳/۹۵ درصد همچنان در طبقه "تمرکز بالا" و برای "کارت هدیه و بن کارت" با نرخ رشد منفی ۰/۳۰ درصد همچنان در طبقه "تمرکز ملایم" قرار دارد.

میزان این شاخص برای دسته کارت‌های "اعتباری" همچنان مبین تمرکز بالا در بازار این نوع کارت می‌باشد، به این معنا که این دسته از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، همچنان تعداد کمی از بانک‌ها سهم بزرگ و قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند که بالاترین سهم در آبان ماه ۹۶ برای کارت اعتباری به بانک "ملت" و پس از آن به بانک "سپه" تعلق گرفته است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادر کننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ماه نسبت به مهر ماه ۹۶ در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادر کننده- مهر و آبان ۹۶

HHI	کارت برداشت			کارت اعتباری			کارت هدیه و بن کارت		
	مهر ۹۶	آبان ۹۶	نرخ رشد	مهر ۹۶	آبان ۹۶	نرخ رشد	مهر ۹۶	آبان ۹۶	نرخ رشد
شاخص HHI	۹۹۹/۲۵۰۸۶	۱۰۰۰۵/۲۶۰۸	۰/۶۰٪	۲۱۹۹/۹۷۸۴	۲۵۰۶/۸۰۳۱	۱۳/۹۵٪	۱۰۴۹/۰۰۴۳	۱۰۵۲/۱۲	۰/۳۰٪

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹ ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های صادر کننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در آبان ماه به مقداری بوده است که سبب تغییر وضعیت و طبقه تمرکز در بازار صدور کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در دسته "کارت برداشت" بوده و در دو دسته دیگر وضعیت تغییری نکرده است.

۵,۳. سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. جدول ۵-۱۰ سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

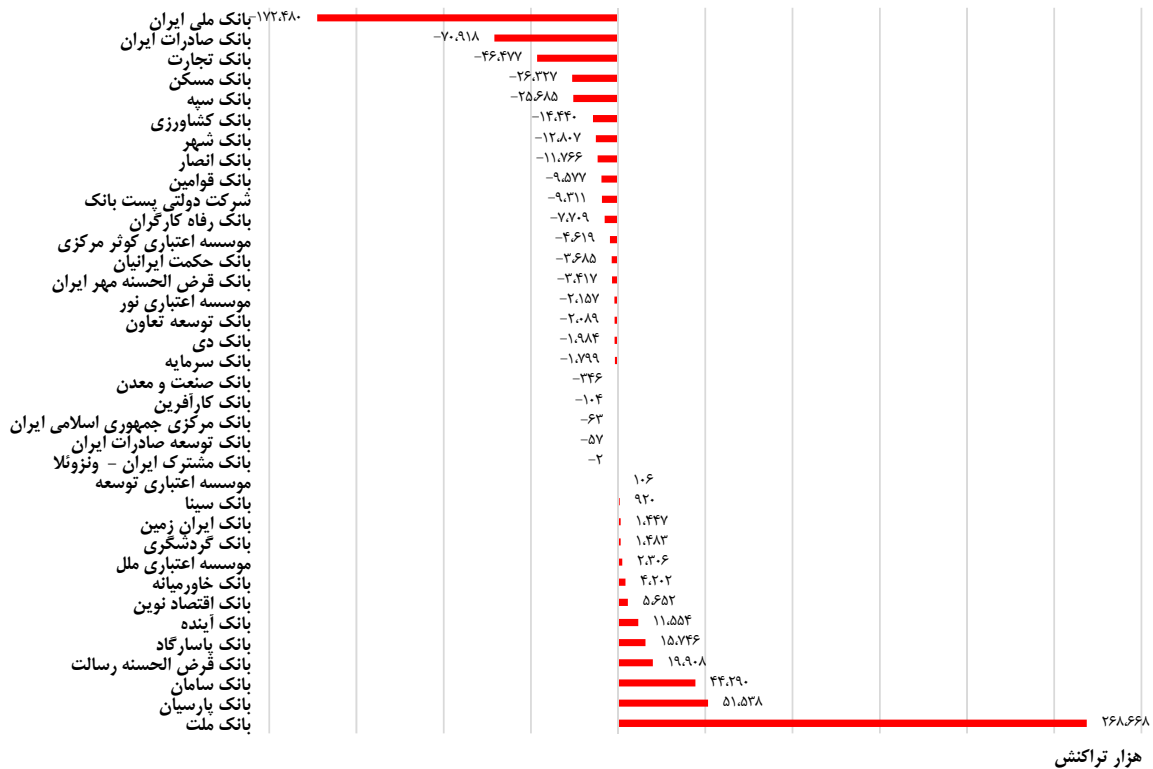
جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - آبان ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۴۱٪	۱/۸۲٪	۱/۶۶٪	۱/۴۸٪
۲	بانک انصار	۲/۷۶٪	۱/۹۱٪	۲/۲۲٪	۱/۸۲٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۴۸٪	۰/۵۸٪	۰/۷۳٪	۰/۶۷٪
۴	بانک آینده	۱/۲۴٪	۲/۰۷٪	۲/۵۲٪	۱/۵۹٪
۵	بانک پارسیان	۳/۰۹٪	۶/۷۸٪	۲/۸۸٪	۳/۹۲٪
۶	بانک پاسارگاد	۳/۱۱٪	۴/۲۴٪	۳/۰۵٪	۳/۸۴٪
۷	بانک تجارت	۶/۸۷٪	۳/۵۳٪	۵/۱۸٪	۴/۱۳٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۷۵٪	۰/۶۰٪	۰/۷۱٪	۰/۷۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۵۳٪	۰/۲۷٪	۰/۲۹٪	۰/۲۰٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۳٪	۰/۳۲٪	۰/۰۳٪	۰/۱۴٪

ردیف	نام بانک	سهیم تعدادی تراکنش‌ها		سهیم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهیم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱۲	بانک دی	۰/۴۴٪	۰/۲۹٪	۰/۵۴٪	۰/۳۸٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۲۱٪	۴/۶۶٪	۴/۶۰٪	۴/۵۰٪
۱۴	بانک سامان	۱/۴۸٪	۴/۶۶٪	۱/۷۶٪	۳/۲۷٪
۱۵	بانک سپه	۶/۷۰٪	۴/۸۶٪	۶/۰۵٪	۵/۲۲٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۳۱٪	۰/۱۸٪	۰/۴۵٪	۰/۳۷٪
۱۷	بانک سینا	۰/۷۳٪	۰/۸۰٪	۰/۷۳٪	۰/۹۹٪
۱۸	بانک شهر	۱/۷۵٪	۰/۸۴٪	۱/۸۵٪	۱/۱۲٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۱۱/۸۵٪	۶/۷۷٪	۱۱/۹۰٪	۱۱/۲۸٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۰۶٪	۳/۴۸٪	۲/۲۷٪	۲/۳۶٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۰٪	۰/۷۶٪	۱/۱۳٪	۰/۶۹٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۸۲٪	۱/۱۳٪	۲/۱۹٪	۲/۶۰٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۵٪	۰/۱۴٪	۰/۲۳٪	۰/۲۳٪
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۷۲٪	۶/۶۸٪	۶/۵۹٪	۵/۷۹٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۲۸٪	۰/۳۸٪	۰/۴۷٪	۰/۴۶٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪
۲۸	بانک مسکن	۲/۷۱٪	۰/۸۲٪	۲/۶۴٪	۱/۱۳٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۱۲/۶۴٪	۳۱/۹۰٪	۱۸/۱۹٪	۲۹/۱۶٪
۳۱	بانک ملی ایران	۲۰/۳۱٪	۷/۹۵٪	۱۶/۶۱٪	۱۰/۷۹٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۱/۳۵٪	۰/۶۸٪	۰/۷۰٪	۰/۴۰٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۷۴٪	۰/۴۱٪	۰/۵۷٪	۰/۲۴٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۲۱٪	۰/۳۸٪	۰/۳۸٪	۰/۳۵٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۲۰٪	۰/۰۵٪	۰/۸۲٪	۰/۰۷٪

اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به سه بانک "ملی ایران"، "ملت" و "صادرات ایران"، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "پارسیان"، بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" و بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به سه بانک "ملت"، "صادرات ایران" و "ملی ایران" اختصاص یافته است.

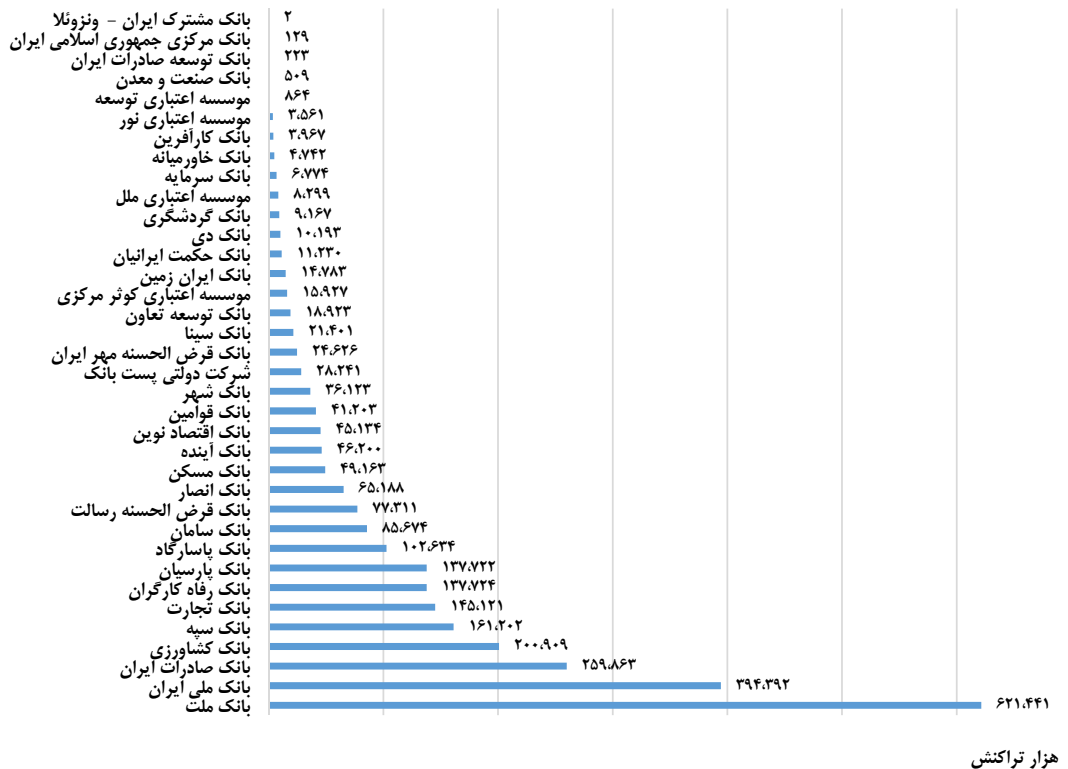
در ادامه شکل ۵-۴ نشان دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در شکل نمایش داده شده است.

شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۳۹۶

بر اساس این شکل، سه بانک "ملت"، "پارسیان" و "سامان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر این موضوع برعکس است. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سویی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادرشده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از کل تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور به دست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک به دست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و سه بانک "بانک مشترک ایران-ونزوئلا"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "توسعه صادرات ایران" کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در آبان ماه ۱۳۹۶ در اختیار داشته‌اند.

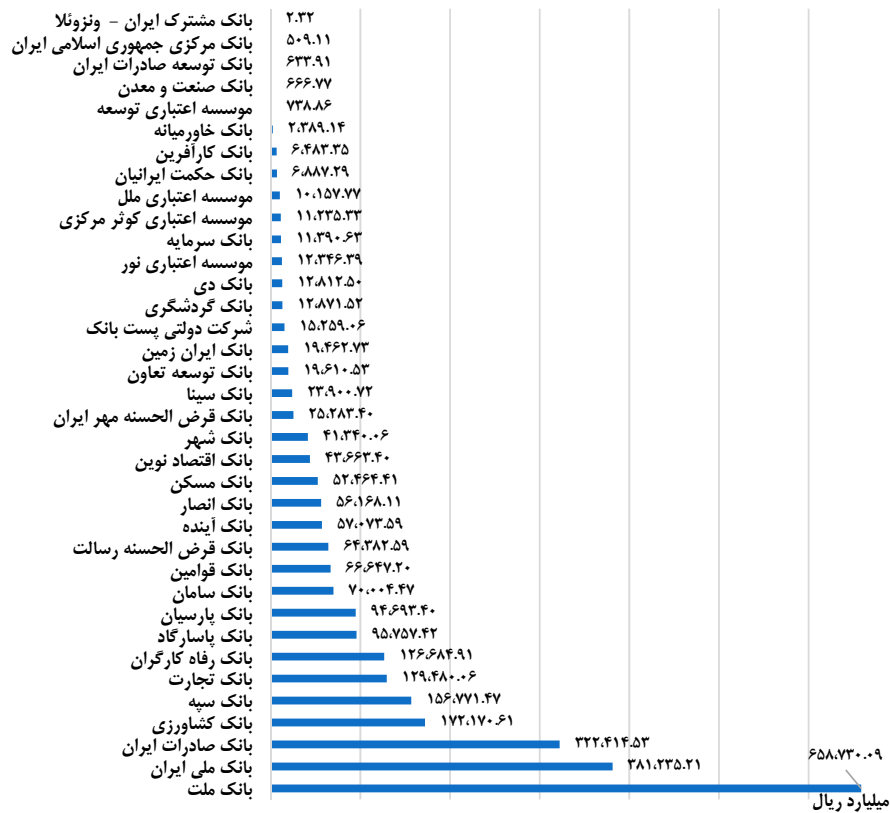
همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^{۳۵} ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در شکل ۵-۶ نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^{۳۶} و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^{۳۷} آمده است.

---

^{۳۵} Turnover

^{۳۶} در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).

^{۳۷} در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است).

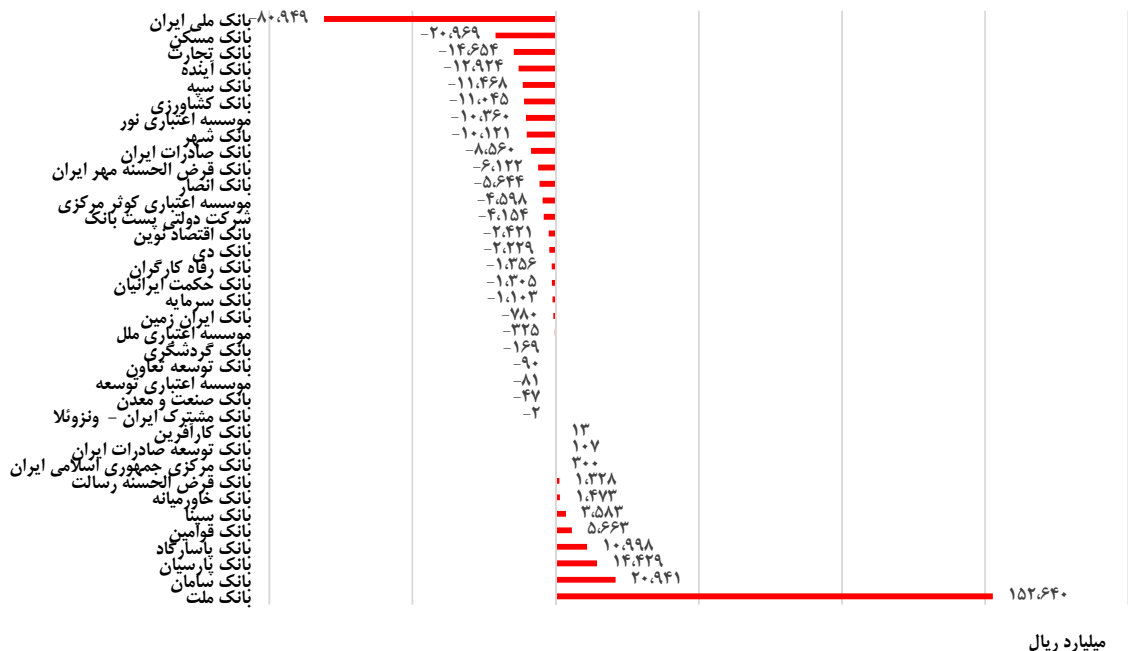

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - آبان ۱۳۹۶

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی آبان ماه ۹۶ در بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بوده است.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌ها در بانک در کدام جهت بوده است و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب

بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۳۹۶

بر اساس این شکل، سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" (تغییر جایگاه دو بانک "سامان" و "پارسیان" نسبت به ماه گذشته) بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "تجارت" (در ماه گذشته "مؤسسه اعتباری نور" در مکان دوم و بانک "تجارت" در جایگاه پنجم و بانک "مسکن" در جایگاه سوم در بیشترین اختلاف منفی قرار داشتند)، بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "تجارت" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان" و "پارسیان" در حال انتقال است.

۵,۴. کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال تراکنش

با توجه به پرداخت بخش عمده کارمزدهای شبکه پرداخت توسط بانکهای پذیرنده و صادرکننده، یکی از مهمترین چالشهای بانکها، حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهای تراکنشها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت است. به جهت کمک به بانکها در جهت تنظیم سیاستهای ارتباطی با مشتریان و شرکتهای PSP، لازم است تا این بانکها استنباطی از وضعیت کلی صنعت و میزان کارمزدهای پرداختی در مقایسه با صنعت را داشته باشند.

در ادامه کارمزد پرداخت شده توسط بانکهای پذیرنده و صادرکننده محاسبه می‌شود. شایان ذکر است که کارمزد تراکنشهای خرید به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده، کارمزد تراکنشهای قبض و شارژ به طور مستقیم توسط بانک صادرکننده و کارمزد تراکنشهای مانده گیری توسط دارنده کارت پرداخت می‌گردد.

به منظور دقیق تر بودن محاسبه، در این بخش با تاکید بر روی تراکنشهای خرید و تراکنشهای پرداخت قبض و خرید شارژ که کارمزد آن به طور مستقیم به ترتیب توسط بانک پذیرنده و بانک صادرکننده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است و از محاسبه کارمزدهای پرداخت شده توسط دارنده کارت نظیر کارمزد مانده گیری، چشم پوشی شده است.

۵,۴,۱. کارمزد پرداختی بانکهای پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید

از آنجا که برای تراکنشهای خرید، کارمزد توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌گردد، شاخص انتخاب شده به منظور ارائه این اطلاعات، شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش پذیرش شده" می‌باشد. در این بخش به منظور دقیق تر بودن محاسبه، با تاکید بر روی تراکنشهای خرید که کارمزد آن به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است.

در جدول ۵-۱۱ تنها میزان کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ تراکنش خرید محاسبه و ارائه گردیده است. همانطور که در این جدول مشاهده می‌گردد، به طور متوسط در آبان ماه ۱۳۹۶، بانکهای پذیرنده با ۵/۴۸ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته (مهر ماه) میزان ۱۱۸/۹۱ ریال از هر صد هزار ریال مبلغ

جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "توسعه صادرات ایران" با ۲/۴۰ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته کمترین متوسط یعنی مبلغ ۳۳/۴۵ ریال از هر صد هزار ریال مبالغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده است و بانک "خاورمیانه" با ۶/۸۸ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته با مبلغ ۲۸۳/۱۷ ریال بیشترین کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده است.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های خرید، هم تعداد تراکنش‌ها و هم بازه مبلغی تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتری کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده‌اند یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از پذیرندگان خود دریافت کرده‌اند.

جدول ۵-۱۱ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید - مهر و آبان ۱۳۹۶

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (مهر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (آبان ۹۶)	نرخ رشد آبان ماه نسبت به مهر ماه ۹۶
۱	بانک توسعه صادرات ایران	۳۴/۲۷	۳۳/۴۵	-۲/۴۰٪
۲	بانک صنعت و معدن	۴۴/۳۳	۴۰/۷۶	-۸/۰۵٪
۳	بانک قوامین	۵۵/۳۷	۵۴/۷۹	-۱/۰۵٪
۴	بانک آینده	۶۱/۹۰	۶۱/۱۳	-۱/۲۴٪
۵	بانک سرمایه	۶۸/۵۱	۷۱/۳۵	۴/۱۶٪
۶	بانک صادرات ایران	۷۸/۲۹	۸۳/۳۷	۶/۴۹٪
۷	موسسه اعتباری نور	۷۶/۹۷	۹۰/۰۳	۱۶/۹۶٪
۸	بانک کارآفرین	۹۲/۵۶	۹۲/۲۳	-۰/۳۶٪
۹	بانک مسکن	۸۹/۴۳	۹۲/۵۰	۳/۴۳٪
۱۰	بانک ملی ایران	۹۴/۸۷	۹۹/۴۷	۴/۸۵٪
۱۱	بانک ملت	۱۰۳/۹۳	۱۰۸/۲۰	۴/۱۱٪
۱۲	بانک دی	۱۰۲/۲۱	۱۰۹/۶۳	۷/۲۶٪
۱۳	بانک تجارت	۱۰۷/۵۸	۱۱۲/۸۵	۴/۹۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به تراکنش خرید (مهر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به تراکنش خرید (آبان ۹۶)	نرخ رشد آبان ماه نسبت به مهر ماه ۹۶
۱۴	بانک سینا	۵۴/۴۶	۱۱۴/۹۷	۱۱۱/۰۹٪
۱۵	بانک ایران زمین	۱۱۱/۰۲	۱۱۶/۶۱	۵/۰۳٪
۱۶	بانک گردشگری	۱۱۴/۲۴	۱۱۷/۴۳	۲/۷۹٪
۱۷	بانک سپه	۱۱۴/۱۳	۱۱۹/۸۰	۴/۹۷٪
۱۸	بانک توسعه تعاون	۱۲۱/۶۴	۱۲۰/۵۰	-۰/۹۴٪
۱۹	موسسه اعتباری ملل	۱۱۲/۱۲	۱۲۷/۴۳	۱۳/۶۵٪
۲۰	بانک شهر	۱۴۱/۶۵	۱۳۱/۸۶	-۶/۹۱٪
۲۱	بانک انصار	۱۲۹/۳۱	۱۳۳/۰۸	۲/۹۱٪
۲۲	بانک اقتصاد نوین	۱۳۲/۳۵	۱۳۷/۲۸	۳/۷۲٪
۲۳	بانک پاسارگاد	۱۴۵/۷۵	۱۴۲/۲۵	-۲/۴۰٪
۲۴	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۴۰/۴۳	۱۴۵/۱۳	۳/۳۴٪
۲۵	بانک کشاورزی	۱۴۴/۹۴	۱۴۷/۲۸	۱/۶۲٪
۲۶	بانک رفاه کارگران	۱۴۱/۵۸	۱۴۷/۲۸	۴/۰۲٪
۲۷	بانک حکمت ایرانیان	۱۵۷/۸۸	۱۶۲/۱۹	۲/۷۳٪
۲۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱۸۰/۵۸	۱۸۶/۴۷	۳/۲۷٪
۲۹	موسسه اعتباری توسعه	۱۹۹/۳۶	۱۹۷/۹۳	-۰/۷۲٪
۳۰	شرکت دولتی پست بانک	۱۹۸/۴۸	۲۰۱/۹۴	۱/۷۴٪
۳۱	بانک سامان	۱۹۹/۸۹	۲۰۳/۸۶	۱/۹۸٪
۳۲	بانک پارسیان	۱۶۷/۵۰	۲۰۹/۴۳	۲۵/۰۳٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۲۱۲/۴۶	۲۱۸/۷۹	۲/۹۸٪
۳۴	بانک خاورمیانه	۲۶۴/۹۵	۲۸۳/۱۷	۶/۸۸٪
	کارمزد پرداختی کل بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید	۱۱۲/۷۳	۱۱۸/۹۱	۵/۴۸٪

به استناد جدول فوق، اختلاف متوسط کارمزد پرداختی بین بانک با کمترین و بیشترین متوسط، ۸/۴۷ برابر است. یعنی بانک "خاورمیانه" به نسبت هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید جذب شده ۸/۴۷ برابر بانک "توسعه صادرات ایران" کارمزد پرداخت کرده است. بنابراین بانک‌هایی مثل "توسعه صادرات ایران"، "صنعت و معدن" یا "قوامین" در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار برای صاحبان حساب، در آبان ماه اثربخش‌تر عمل نموده‌اند. شایان ذکر است که بانک "سینا" که در مهرماه در مکان سوم کمترین متوسط این شاخص قرار داشت با افزایش مبلغ کارمزد خود در آبان ماه در رتبه چهاردهم جای گرفته است.

۵,۴,۱,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها

لازم به ذکر است که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای هر نصب ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید و این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت می‌باشد. به طور مثال ابزارهای GPRS هزینه اجاره بالاتری داشته و یا اینکه بسته به توافق شرکت‌ها و بانک پذیرنده مورد نظر، این مبلغ متفاوت است. اما در این بخش به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و در جدول جداگانه‌ای ارائه شده است.

حال با توجه به بررسی میزان کارمزد پرداختی هر بانک پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده، در این بخش عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به این میزان اضافه می‌گردد. جدول ۵-۱۲، میزان هزینه پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده را نشان می‌دهد. این هزینه شامل جمع مبلغ کارمزد پرداخت شده به اضافه مبلغ اجاره پرداختی به ازای هر کارتخوان می‌باشد. به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق میزان اجاره پرداختی هر بانک به شرکت‌ها، این مبلغ اجاره با توجه به اطلاعات دریافتی به طور متوسط برای کل صنعت مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال ماهانه در نظر گرفته شده است. به این معنی که تعداد ابزارهای

نصب شده تراکنش دار در هر ماه به ازای هر بانک ضرب در سیصد هزار ریال به اضافه کل مبلغ کارمزد پرداخت شده، تقسیم بر کل مبالغ پذیرش شده بانک در واحد صد هزار ریال شده است.

جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاهی با احتساب هزینه اجاره بها - آبان ۱۳۹۶

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به	نسبت کارمزد پرداختی به	نرخ رشد آبان ماه نسبت به مهر ماه ۹۶
		ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (آبان ۹۶)	ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (مهر ۹۶)	
۱	بانک توسعه صادرات ایران	۹۶/۴۶	۹۹/۷۰	-۳/۲۶%
۲	بانک قوامین	۱۵۷/۰۰	۱۶۲/۳۶	-۳/۳۰%
۳	بانک صنعت و معدن	۱۷۴/۴۱	۱۸۲/۷۰	-۴/۵۳%
۴	بانک آینده	۱۷۶/۸۵	۱۸۰/۷۶	-۲/۱۶%
۵	بانک سرمایه	۱۹۸/۴۶	۱۹۲/۶۲	۳/۰۳%
۶	بانک ملت	۲۲۲/۸۴	۲۱۴/۷۱	۳/۷۹%
۷	بانک کارآفرین	۲۲۳/۳۰	۲۲۷/۹۳	-۲/۰۳%
۸	بانک ملی ایران	۲۳۳/۴۵	۲۲۲/۶۰	۴/۸۸%
۹	بانک صادرات ایران	۲۳۶/۳۸	۲۲۵/۷۷	۴/۷۰%
۱۰	بانک سینا	۲۴۹/۵۳	۱۲۴/۱۰	۱۰۱/۰۷%
۱۱	بانک مسکن	۲۴۹/۸۵	۲۳۶/۱۵	۵/۸۰%
۱۲	بانک توسعه تعاون	۲۵۷/۷۱	۲۶۴/۷۲	-۲/۶۵%
۱۳	موسسه اعتباری نور	۲۷۲/۵۲	۲۳۱/۴۸	۱۷/۷۳%
۱۴	بانک گردشگری	۲۷۳/۸۵	۲۷۳/۲۷	۰/۲۱%
۱۵	بانک سپه	۲۷۳/۹۸	۲۶۶/۲۰	۲/۹۲%
۱۶	بانک رفاه کارگران	۲۹۱/۷۳	۲۸۴/۳۸	۲/۵۹%
۱۷	بانک تجارت	۳۱۲/۴۳	۳۰۱/۶۴	۳/۵۸%
۱۸	بانک ایران زمین	۳۱۳/۵۴	۳۰۸/۳۷	۱/۶۸%
۱۹	بانک دی	۳۲۰/۴۴	۳۰۳/۵۸	۵/۵۵%

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (مهر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (آبان ۹۶)	نرخ رشد آبان ماه نسبت به مهر ماه ۹۶
۲۰	بانک خاورمیانه	۳۰۸/۶۱	۳۲۳/۵۶	۴/۸۴٪
۲۱	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۳۳۴/۵۲	۳۳۸/۴۹	۱/۱۹٪
۲۲	بانک سامان	۳۴۷/۲۵	۳۴۷/۰۲	-۰/۰۷٪
۲۳	موسسه اعتباری ملل	۳۲۰/۵۰	۳۵۵/۵۳	۱۰/۹۳٪
۲۴	بانک شهر	۳۹۲/۲۵	۳۵۷/۲۳	-۸/۹۳٪
۲۵	بانک انصار	۳۵۴/۴۶	۳۶۲/۸۹	۲/۳۸٪
۲۶	بانک قرض الحسنه رسالت	۳۶۸/۷۱	۳۷۵/۶۲	۱/۸۷٪
۲۷	بانک کشاورزی	۳۸۹/۹۵	۳۹۰/۰۸	۰/۰۳٪
۲۸	بانک پاسارگاد	۴۲۲/۲۵	۴۰۳/۵۸	-۴/۴۲٪
۲۹	بانک اقتصاد نوین	۴۲۲/۷۹	۴۲۶/۶۲	۰/۹۱٪
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۴۶۳/۱۵	۴۵۵/۵۵	-۱/۶۴٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۵۱۵/۴۳	۵۱۸/۶۳	۰/۶۲٪
۳۲	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۵۴۶/۰۱	۵۵۵/۶۴	۱/۷۶٪
۳۳	بانک پارسیان	۵۷۲/۹۶	۷۰۱/۱۸	۲۲/۳۸٪
۳۴	بانک حکمت ایرانیان	۷۶۹/۱۹	۷۳۹/۰۵	-۳/۹۲٪
	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزار در کل شبکه	۲۷۴/۲۲	۲۸۵/۵۸	۴/۱۴٪

ملاحظه می‌گردد که احتساب میزان اجاره بهای هر ابزار کارتخوان فروشگاهی منجر با افزایش میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها گردیده است. به طور متوسط کل بانک‌ها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد پرداختی ۲۸۵/۵۸ ریال را در آبان ماه به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده پرداخت کرده‌اند و نسبت به ماه گذشته ۴/۱۴

درصد افزایش نرخ رشد داشته‌اند. همانگونه که در جدول ۵-۱۲ مشاهده می‌گردد در آبان ماه ۹۶ بانک "توسعه صادرات ایران" با پرداخت ۹۶/۴۶ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن بانک "قوامین" با پرداخت ۱۵۷/۰۰ ریال هزینه (کارمزد + اجاره)، کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و بانک "حکمت ایرانیان" با ۷۳۹/۰۵ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن بانک "پارسیان" با ۷۰۱/۱۸ ریال بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده‌اند. (لازم به ذکر است که در این شاخص نیز بانک "سینا" که ماه گذشته رتبه دوم کمترین هزینه به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده را داشت در این ماه در این شاخص در جایگاه دهم جای گرفته است.

تحلیل اولیه‌ای که در این بخش ارائه می‌شود، حاکی از اهمیت مبلغ اجاره ابزار کارتخوان در اقتصادی بودن صنعت پرداخت برای بانک‌هاست، جمع این هزینه باید نسبت به رسوبی که بانک از موجودی پذیرندگان به دست می‌آورد توجیه پذیر باشد. در صورتی که بانک موفق به جذب رسوبی بیشتر از این مبلغ به ازای هر صد هزار ریال نشود، کاربرد ابزار کارتخوان فروشگاهی برای بانک مقرون به صرفه نخواهد بود. همچنین جدا از مبلغ اجاره، نحوه بازاریابی بانک‌ها و شرکت‌های PSP اهمیت دو چندانی می‌یابد. انتخاب پذیرندگان اثربخش، به معنی انتخاب پذیرندگانی که از گردش کافی موجودی به جهت تامین رسوب مورد نظر بانک برخوردار هستند به عاملی مهم جهت سودپذیر بودن ابزار پرداخت برای بانک تبدیل می‌گردد.

به نظر می‌رسد بهتر است بانک‌ها بخشی از هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان خود را از پذیرندگانی که گردش موجودی کافی به جهت تامین هزینه‌های بانک ندارند دریافت کرده و امتیاز تقبل هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان را فقط برای پذیرندگانی که از گردش موجودی کافی برخوردارند در نظر گیرند.

۵,۴,۲ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، تنها کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های kartی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است. در این بخش از گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای آبان ماه ۹۶ محاسبه می‌گردد. در ادامه جدول ۵-۱۳ میزان کارمزد پرداختی هر بانک صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - آبان ۱۳۹۶

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (مهر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (آبان ۹۶)	نرخ رشد آبان ماه نسبت به مهرماه ۹۶
۱	بانک صنعت و معدن	۴۴/۸۷	۳۵/۷۵	-۲۰/۳۲٪
۲	بانک مشترک ایران - ونزوتلا	۱۵۰/۴۵	۸۸/۱۰	-۴۱/۴۴٪
۳	موسسه اعتباری نور	۱۱۵/۰۱	۱۳۰/۶۹	۱۳/۶۳٪
۴	بانک خاورمیانه	۱۰۷/۱۶	۱۳۶/۶۵	۲۷/۵۲٪
۵	بانک آینده	۱۹۵/۹۹	۱۷۸/۰۱	-۹/۱۷٪
۶	بانک پارسیان	۱۴۴/۸۰	۱۹۰/۷۰	۳۱/۷۰٪
۷	بانک کارآفرین	۲۱۵/۷۲	۲۱۷/۶۸	۰/۹۱٪
۸	موسسه اعتباری ملل	۲۸۲/۸۸	۳۳۸/۱۴	۱۹/۵۳٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۳۶۲/۳۵	۳۴۳/۴۵	-۵/۲۲٪
۱۰	بانک ملت	۲۹۳/۲۴	۳۴۵/۲۱	۱۷/۷۲٪
۱۱	بانک گردشگری	۳۰۶/۵۲	۳۵۹/۳۷	۱۷/۲۴٪
۱۲	بانک سرمایه	۳۸۴/۱۰	۳۷۹/۶۱	-۱/۱۷٪

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (مهر ۹۶)		نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (آبان ۹۶)	نرخ رشد آبان ماه نسبت به مهرماه ۹۶
		نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (مهر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (آبان ۹۶)		
۱۳	بانک پاسارگاد	۳۴۸/۷۱	۳۸۶/۶۳	۱۰/۸۷٪	
۱۴	بانک دی	۳۶۲/۴۶	۴۲۶/۰۰	۱۷/۵۳٪	
۱۵	بانک رفاه کارگران	۴۰۸/۶۲	۴۴۴/۲۵	۸/۷۳٪	
۱۶	بانک شهر	۴۴۱/۲۲	۴۸۳/۱۷	۹/۵۱٪	
۱۷	بانک سپه	۴۴۴/۱۷	۴۹۹/۳۸	۱۲/۴۳٪	
۱۸	بانک ایران زمین	۴۳۰/۱۶	۵۰۷/۱۶	۱۷/۹۰٪	
۱۹	بانک صادرات ایران	۴۶۳/۰۰	۵۰۷/۹۱	۹/۷۰٪	
۲۰	بانک سامان	۴۲۶/۸۱	۵۰۹/۰۶	۱۹/۲۷٪	
۲۱	بانک اقتصاد نوین	۵۲۵/۲۲	۵۴۴/۴۸	۳/۶۷٪	
۲۲	بانک قوامین	۶۱۶/۴۷	۵۸۹/۵۵	-۴/۳۷٪	
۲۳	بانک قرض الحسنه رسالت	۶۴۱/۷۲	۶۷۵/۶۰	۵/۲۸٪	
۲۴	بانک سینا	۶۳۵/۱۵	۶۸۲/۰۲	۷/۳۸٪	
۲۵	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۷۶۰/۹۸	۷۵۳/۴۱	-۰/۹۹٪	
۲۶	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۷۴۶/۶۱	۷۶۱/۵۴	۲/۰۰٪	
۲۷	موسسه اعتباری توسعه	۶۱۱/۸۷	۷۶۴/۰۷	۲۴/۸۷٪	
۲۸	بانک مسکن	۷۵۷/۷۱	۷۶۶/۷۴	۱/۱۹٪	
۲۹	بانک توسعه تعاون	۷۹۹/۰۰	۸۶۳/۵۴	۸/۰۸٪	
۳۰	بانک ملی ایران	۸۱۶/۰۶	۹۳۶/۲۳	۱۴/۷۳٪	
۳۱	بانک انصار	۹۲۷/۸۶	۹۶۵/۶۲	۴/۰۷٪	
۳۲	بانک تجارت	۸۳۶/۳۰	۹۹۲/۱۳	۱۸/۶۳٪	
۳۳	بانک کشاورزی	۱،۲۸۱/۹۴	۱،۲۹۰/۸۲	-۰/۶۹٪	
۳۴	شرکت دولتی پست بانک	۱،۲۵۵/۱۰	۱،۳۶۵/۹۶	۸/۸۳٪	
۳۵	بانک حکمت ایرانیان	۱،۵۶۰/۰۲	۱،۵۸۲/۳۱	۱/۴۳٪	
	کارمزد پرداختی کلی بانک صادرکننده به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ	۵۱۴/۸۶	۵۸۸/۴۱	۱۴/۲۹٪	

با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در آبان ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۵۸۸/۴۱ ریال (۱۴/۲۹ درصد رشد مثبت نسبت به مهر ماه) کارمزد پرداخت نموده‌اند که در این بین، در آبان ۹۶، بانک "صنعت و معدن" با ۳۵/۷۵ ریال (۲۰/۳۲ درصد کاهش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "حکمت ایرانیان" با مبلغ ۱۵۸۲/۳۱ ریال (با ۱/۴۳ درصد افزایش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) و پس از آن "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۱۳۶۵/۹۶ ریال دومین بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، تنها تعداد تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتری کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش را داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از دارندگان کارت‌های صادر شده توسط بانکشان دریافت کرده‌اند.

۶. جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی آبان ماه ۱۳۹۶ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی بر خلاف شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که

مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با در نظر گیری دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به ماه شهریور ماه ۱۳۹۶ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان زمستان ۱۳۹۵ بوده و تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی آبان ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های آبان ماه ۱۳۹۶ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۱،۳۹۵ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۱،۳۹۱ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۲/۵۹ و ۲/۸۸- درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در آبان ماه ۱۳۹۶ با افزایش ۲/۹۸ درصدی به بیش از ۷،۷۹۲ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۸۵/۸۷ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاهی، ۸/۲۸ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و

۵/۸۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های آبان ماه ۱۳۹۶ با ۸۷/۷۹ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات ۷۷/۶۱ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۶۳ هر ابزار پذیرش موبایلی ۲۸۵ متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های ۱۸۳ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۰۶ و ۲/۵۴ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های ۱/۰۵ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۳۳۰/۳۴ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌های با ۱،۴۲۲/۳۳ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۲۳/۸۲ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول آبان ماه ۱۳۹۶ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌های با ۲۰/۹۱ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آبان ماه به ترتیب در اختیار استان‌های یزد، تهران و هرمزگان می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۲۲/۳۴ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می‌باشد.

شاخص دهکی آبان ماه ۱۳۹۶ در قیاس با مهر ماه ۱۳۹۶، ۷/۴۲ درصد کاهش داشته است و در قیاس نقطه به نقطه ۴/۸۹ درصد کاهش در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان کاهش شاخص دهکی آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به مهر ۱۳۹۶ به سبب کاهش متوسط مبلغی هر تراکنش در دهک دهم و افزایش متوسط مبلغی هر تراکنش دهک اول می‌باشد. بیشترین فراوانی تراکنشی در دامنه مبلغی هر سه ابزار پذیرش متعلق به بازه مبلغی ۵۰،۰۰۰ ریال تا ۱۵۰،۰۰۰ ریال می‌باشد.

۲۸/۷۱ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های معادل ۳۵۱۶۶۷،۲۸۱ تراکنش در بازه مبلغی ۱ تا ۲۵۰،۰۰۰ ریال، ۳۶/۹۴ درصد تراکنش‌ها معادل ۴۵۲،۴۴۹،۶۹۴ تراکنش در بازه مبلغی ۵۰،۰۰۱ تا ۲۵۰،۰۰۰ ریال و ۲۷/۴۹ درصد معادل ۳۳۶،۷۰۶،۲۳۰ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۵۰،۰۰۱ ریال می‌باشند.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، دسترس پذیری حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطاهای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

در آبان ماه ۱۳۹۶ تعداد کل تراکنش‌های ناموفق نسبت به مهر ماه با رشد ۲/۸۹- درصدی مواجه بوده است. تعداد خطاهای پذیرندگی، کاربری، کسب‌وکار، شاپرکی و صادر کنندگی به ترتیب با افزایش ۸/۷۴-، ۰/۳۲، ۴۶/۶۸-، ۲۶/۷۴-، ۲۰/۴۰- درصدی همراه بوده است.

میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده آبان ماه ۱۳۹۶ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۸ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته ۰/۰۱ درصد افزایش داشته است. همچنین میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در آبان ماه ۱۳۹۶، ۹۸/۹۱ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در مهر ماه ۱۳۹۶ افزایش ۰/۳۱ درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه افزایش ۰/۵ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در آبان ماه نیز چون گذشته شرکت "به‌پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی از بازار را به خود اختصاص داده و همچنان در جایگاه نخست قرار گرفته است. سهم بازار مبلغی این شرکت بیش از دو برابر سهم بازار دومین شرکت دارنده‌ی بازار مزبور، یعنی "کارت اعتباری ایران کیش" می‌باشد. از سویی دیگر نوسان قابل ملاحظه‌ای نه تنها در سهم تعدادی شرکت‌ها، بلکه در سهم بازار مبلغی آن‌ها نیز صورت پذیرفته است و با وجود کاهش و افزایش اندکی در سهم بازار برخی از شرکت‌ها، در رتبه‌بندی آن‌ها نسبت به ماه گذشته تغییر خاصی مشاهده نمی‌شود.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "به‌پرداخت ملت" و بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق داشته است. در این ماه

همچنان شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های اینترنتی همچنان چون گذشته، در اختیار شرکت "به پرداخت ملت" است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. این شرکت، بالاترین سهم تراکنش‌های مانده‌گیری را نیز به خود اختصاص داده است. در آبان ماه همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده و بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور همچنان چون ماه گذشته، در اختیار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" است.

در ماه آبان شرکت "مینا کارت آریا" با سهم ۰/۰۱۵ درصدی جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. بیشترین نسبت تعداد خطای پذیرندگی به کل تعداد تراکنش‌ها نیز به شرکت‌های "کارت اعتباری ایران کیش" اختصاص داشته است. در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" رخ داده و بیشترین تغییرات مثبت این شاخص به شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" تعلق داشته است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های نشان‌دهنده تمرکز ملایم است. این شاخص همچنین از وجود تمرکز بالا در دو بازار ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی حکایت دارد. به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و پس از آن دو شرکت "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین"، "پرداخت نوین آریا" و نیز "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP نسبت به مهر ماه در بازار این دو ابزار افزایش نشان می‌دهد. روند صعودی این شاخص در ابزار پذیرش اینترنتی بگونه‌ای بوده است که میزان تمرکز بازار آن از تمرکز ملایم مجدداً به تمرکز بالا تغییر یافته است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرfindال - هیرشمن تنها در بازار سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و با اختلاف دو شرکت "پرداخت نوین آرین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار سرویس‌های خرید و مانده‌گیری حکایت دارد.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در آبان ماه، شرکت "به‌پرداخت ملت" در دو ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش موبایلی، به ترتیب با ۱۵/۸۵ درصد و ۹۷/۵۳ درصد بالاترین سهم را به خود اختصاص داده‌است. بازتعریف برخی از کارتخوان‌های فروشگاه‌های به عنوان ابزار پذیرش موبایلی در ماه‌های گذشته در این شرکت سبب گردیده بود تا اختلاف سهم قابل ملاحظه‌ای بین ابزارهای فوق در شرکت "به‌پرداخت ملت" نسبت به سایر شرکت‌ها مشاهده شود. در این ماه نیز مجدداً این شرکت تعداد قابل توجهی از ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های خود را به صورت ابزار پذیرش موبایلی بازتعریف نموده است. این امر با توجه به توسعه پرداخت الکترونیکی مبتنی بر فناوری NFC و تغییر رویکرد برخی شرکت‌ها به سوی آن، قابل انتظار است. همچنین در این ماه نیز تعداد ابزار اینترنتی شرکت "آسان پرداخت پرشین" به علت استمرار رفتار آن در بازتعریف برخی از ابزارهای کارتخوان آن به عنوان ابزار اینترنتی با رقمی معادل با ۸۶/۹۲ درصد، بیشترین سهم بازار را نشان می‌دهد.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار، در آبان ماه شرکت "به‌پرداخت ملت" در هر سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی، بالاترین سهم را به خود اختصاص داده‌است. در ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار به ترتیب ۴/۴۱ بر سهم بازار شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" افزوده و ۱/۷۹ درصد از سهم بازار شرکت "به‌پرداخت ملت" کاسته شده است. تغییرات سهم بازار شرکت‌ها در پشتیبانی از ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار چندان قابل ملاحظه نمی‌باشد.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که شرکت‌های "به‌پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" همانند ماه‌های گذشته شاخص اثربخشی بالاتر از یک داشتند. این شرکت‌ها نه تنها در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های

فعال سیستمی عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند، بلکه در اثربخشی ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش-دار، نیز به رقمی بالاتر از یک دست یافته‌اند. این بدان معناست که این شرکت‌ها هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند. بیشترین بهبود در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در دو شرکت "الکترونیک کارت دماوند" و "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۰/۰۲۷ واحدی رخ داده است. در بعد استانی همانند ماه‌های گذشته تنها سه شرکت "به‌پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بیشتر استان‌ها با شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاتر از یک مواجه بوده‌اند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "به‌پرداخت ملت" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و نیز در تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته‌است.

در آبان ماه تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی با افزایش ۰/۴۸ درصدی مواجه شده است. در این ماه تنها سه شرکت از تعداد پایانه‌های مذکور خود کاسته‌اند که عمده‌ترین کاهش در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" مشاهده می‌شود. در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه نیز کمترین رقم این شاخص با رقمی معادل ۸/۲۴ درصد به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. بالغ بر ۴۰ درصد از کارتخوان‌های فعال سیستمی این شرکت، کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش گزارش شده‌اند.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده نشان دهنده آن است که همچنان "بانک ملت" بیشترین سهم از بازار را چه به لحاظ تعدادی و چه به لحاظ مبلغی به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. همچنین از بازار کل تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز به تفکیک هر بانک همچنان "بانک ملت" در جایگاه نخست قرار دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های موبایلی همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار این ابزار است. مقدار این شاخص در بازار کارتخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش اینترنتی مبین وجود تمرکز ملایم در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ماه ۹۶ نسبت به مهرماه رشد مثبت ۰/۸۱ درصد داشته است. در این ماه نسبت به ماه گذشته، نرخ رشد در دسته‌های کارت‌های تراکنش‌دار "کارت برداشت" و کارت‌های "اعتباری" مثبت، اما در دسته "کارت هدیه و بن کارت" منفی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ماه ۱۳۹۶، نتایج حاکی از آن بوده که بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملی ایران"، بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک "صادرات ایران" و بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملت" بوده است. در بین کارت‌های تراکنش‌دار در آبان ماه، همانند ماه‌های گذشته بیشترین تعداد متعلق به کارت برداشت، سپس کارت هدیه و بن کارت بوده و کارت اعتباری کمترین تعداد را داشته است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم (در بیشتر بانک‌ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن به منظور بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صدور انواع کارت‌های بانکی نیز مورد بررسی قرار گرفت که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شد. شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در هر سه دسته "کارت برداشت"، "کارت هدیه و بن کارت" و "کارت اعتباری"، با رشد مثبت مواجه بوده است. کارت‌های "برداشت" برخلاف ماه‌های گذشته که در طبقه "رقابتی" قرار می‌گرفت، در آبان ماه در طبقه

"تمرکز ملایم" قرار گرفته است که این موضوع نشان دهنده آنست که با وجود اختلاف خیلی کم با طبقه "رقابتی" به معنای فاصله گرفتن از بازار استاندارد این نوع کارت در بین بانک‌های کشور می‌باشد. بودن در طبقه "رقابتی" بدان معناست که تا قبل از این سهم بازار بانک‌های صادر کننده در بازار صدور "کارت برداشت" پراکندگی متناسبی داشته است، اما در آبان ماه جهش کارت برداشت به طبقه "تمرکز ملایم" باعث فاصله هر چند اندک از این وضعیت شده و این نشان دهنده رفتن برخی از بانک‌های صادر کننده به سمت صدور بیشتر و فاصله گرفتن از وضعیت استاندارد و رقابتی می‌باشد که به نظر می‌رسد تحلیل بیشتر در این زمینه با بررسی این شاخص در ماه‌های آینده میسر خواهد بود.

همچنین در این بخش مقایسه ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک صورت گرفته است. بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به سه بانک "ملی ایران"، "ملت" و "صادرات ایران"، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "پارسیان"، بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" و بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به سه بانک "ملت"، "صادرات ایران" و "ملی ایران" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که سه بانک "ملت"، "پارسیان" و "سامان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های

شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" تعلق گرفته است.

از منظر مبلغی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" (تغییر جایگاه دو بانک "سامان" و "پارسیان" نسبت به ماه گذشته) بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "تجارت" (در ماه گذشته "موسسه اعتباری نور" در مکان دوم و بانک "تجارت" در جایگاه پنجم و بانک "مسکن" در جایگاه سوم در بیشترین اختلاف منفی قرار داشتند)، بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "تجارت" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان" و "پارسیان" در حال انتقال است.

در بخش آخر از بررسی بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ترسیم وضعیت کلی صنعت و محاسبه برآوردی از میزان کارمزدهای پرداختی بانک‌های پذیرنده و حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهای تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت، همانند ماه‌های گذشته به محاسبه "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید پذیرش شده" برای بانک‌های پذیرنده پرداخته شده است. به طور متوسط در آبان ۱۳۹۶، بانک‌های پذیرنده با ۵/۴۸ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته (مهر ماه) میزان ۱۱۸/۹۱ ریال از هر صد هزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "توسعه صادرات ایران" با ۲/۴۰ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته کمترین متوسط یعنی مبلغ ۳۳/۴۵ ریال از هر صد هزار ریال مبالغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده است و بانک "خاورمیانه" با ۶/۸۸ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته با مبلغ ۲۸۳/۱۷ ریال بیشترین کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده است.

از آنجایی که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای نصب هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید. این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت است. به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها اضافه گردیده و شاخص جدید "کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب هزینه اجاره بها" تعریف شده و به این ترتیب بالاترین نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید در آبان ۱۳۹۶ با احتساب اجاره ابزارهای کارتخوان به بانک "خاورمیانه" و کمترین آن به بانک "توسعه صادرات ایران" تعلق گرفته است.

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، تنها کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارتی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است که در بخش آخر گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای آبان ماه ۹۶ محاسبه گردیده و با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در آبان ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۵۸۸/۴۱ ریال (۱۴/۲۹ درصد رشد مثبت نسبت به مهر ماه) کارمزد پرداخت نموده‌اند که در این بین، در آبان ۹۶، بانک "صنعت و معدن" با ۳۵/۷۵ ریال (۲۰/۳۲ درصد کاهش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "حکمت ایرانیان" با مبلغ ۱۵۸۲/۳۱ ریال (با ۱/۴۳ درصد افزایش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) و پس از آن "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۱۳۶۵/۹۶ ریال دومین بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

۰.۷. واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارتی بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت یا شاپرک، شبکه‌ای است که به منظور ساماندهی نظام پرداخت الکترونیک کشور ایجاد شده و کلیه تراکنش‌های حاصل از «ابزار پذیرش» توسط این شبکه نظارت و کنترل می‌شود و به طور کلی نظارت بر عملکرد فنی و اجرایی و انجام عملیات تسویه را بر عهده دارد.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۷}؛ شخصیت حقوقی است که در جمهوری اسلامی ایران در قالب شرکت سهامی به ثبت رسیده و بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. و شاپرک دریافت می‌نماید و بر طبق مقررات ناظر بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت، و الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی شاپرک فعالیت می‌نمایند. در حال حاضر ۱۲ شرکت ارائه‌دهنده خدمت پرداخت از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند که در فصل مربوطه از این گزارش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

بانک صادرکننده^{۳۸}

بانکی است که انواع کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید. این بانک‌ها همه انواع کارت پرداخت را با مجوز بانک مرکزی صادر می‌نمایند.

بانک پذیرنده^{۳۹}

بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبانه"^{۴۰} پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۱} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه تبدیل شده‌اند.

^{۴۱} Service Type

^{۳۷} Payment Service Provider

^{۳۸} Issuer Bank

^{۳۹} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۰} IBAN: International Bank Account Number

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاه، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاه^{۴۸}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۴۹} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

^{۴۹} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۸} EFTPOS

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربر یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۸}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۴۹} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

^{۴۸} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی سه ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در سه ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش دار)

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۰}، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق تلفن همراه و درگاه پرداخت موبایلی^{۵۱}، فراهم می‌آورد. ابزار موبایل قابلیت‌های فراوانی در صنعت پرداخت داشته و می‌تواند هم به عنوان کارت و هم به عنوان ترمینال ایفای نقش کند. کانال‌های مختلف پرداخت بر روی موبایل قابل تعریف هستند، از جمله کانال پرداخت‌های داخل فروشگاه‌های^{۵۲} نظیر NFC، پرداخت‌های برخط از طریق USSD، پرداخت‌های از طریق وب از روی موبایل^{۵۳} و همچنین پرداخت‌های از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی^{۵۴}. اما آنچه در حال حاضر در شبکه پرداخت کشور مجوز فعالیت دارد، کانال USSD فقط برای تراکنش‌های خرید شارژ و پرداخت قبض و همچنین کاربرد NFC از طریق گوشی‌های تلفن همراه است.

^{۵۴} In-App Purchase

^{۵۰} Internet Payment Gateway

^{۵۱} Mobile Payment Gateway

^{۵۲} In-Store

^{۵۳} Web-Mobile

انواع کارت‌های رایج در شبکه ۵۵

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی) ۵۶

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام) ۵۷

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند. کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ کارت‌های بر خط^{۵۸} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد و کارتهای برون خط^{۵۹} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول

نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری ۶۰

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت به عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

^{۵۸} online

^{۵۹} offline

^{۶۰} Credit card

^{۵۵} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

^{۵۶} Debit card

^{۵۷} prepaid

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده-ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه است.

تراکنش اصلاحیه

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۱}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارتخوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارتخوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

^{۶۱} Reconciliation Account (RA)

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$۱۰۰ * \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} =$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۲} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۳} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه‌پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$۱۰۰ * \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} =$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۴}

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

^{۶۴} Nominal Value

^{۶۲} Quasi money

^{۶۳} Demand deposits

سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه $\bar{I}$

شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه $\bar{I}$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش ها

برای تعیین دهکها، تراکنش ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می نماییم که یک دهم از تراکنش های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می شود.

$$\text{متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها} = \frac{\text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها}}$$

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام ها و تباری بخش های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه ها در صنعت یا بازار استفاده می شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می دهد. شاخص هرفیندال- هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به

3

The quality of card e-payment services

Quality of services		
The ratio of successful transactions to total	% 91/26	▲
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	% 99/98	▲
The share of each types of errors in transactions		
Acquirer error	% 1/17	▼
Shaparak network error	% 0/22	▼
Issuer error	% 10/70	▼
Cardholder Error	% 87/54	▲
Business error	% 0/37	▼
Services sensed availability		
Network sensed availability	% 98/91	▲
Shaparak sensed availability	% 99/98	▲
Reconciliation account (RA) transactions		
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	% 0/056	▲
percent change of reconciliation account transactions	% 172/81	▲

4

Electronic card payment network market indices in November 2017

Active EFTPOS effectiveness		
The highest effectiveness	Behpardakht Mellat	1/517 ▼
The lowest effectiveness	Electronic cart Damavand	0/336 ▲
The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions		
The highest ratio	kart Etebari Iran kish	% 0/211 ▼
The lowest ratio	Mabna card Arya	% 0/015 ▲
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS		
The Highest ratio	Electronic Card Damavand	% 40/48 ▲
The Lowest ratio	Asan Pardakht Persian	% 8/24 ▲

(The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks)

The highest market share			
The highest value share of transactions	% 28/49 Behpardakht Mellat	▲	% 29/16 Bank Mellat ▲
The highest numerical share of transactions	% 21/67 Behpardakht Mellat	▼	% 31/90 Bank Mellat ▼
The highest value share of transactions in each terminal			
Internet Payment Gateway	% 45/14 Behpardakht Mellat	▲	% 46/20 Bank Mellat ▲
Mobile Payment Gateway	% 43/16 Asan Pardakht Persian	▲	% 56/45 Bank Mellat ▲
EFTPOS	% 27/34 Behpardakht Mellat	▼	% 27/62 Bank Mellat ▼
The highest numerical share of transactions in each of terminals			
Internet Payment Gateway	% 30/44 Pardakht electronic Saman	▲	% 28/47 Bank Mellat ▼
Mobile Payment Gateway	% 38/79 Asan Pardakht Persian	▼	% 73/77 Bank Mellat ▼
EFTPOS	% 24/02 Behpardakht Mellat	▼	% 27/57 Bank Mellat ▼
Herfindahl-Hirschman Index			
Internet Payment Gateway	1,901	▲	1,401 ▼
Mobile Payment Gateway	2,907	▲	5,708 ▼
EFTPOS	1,425	▼	1,144 ▼
The highest share of issuing banks in number of active cards			
Prepaid card	Bank Saderat Iran	% 20/83	▼
Credit card	Bank Mellat Iran	% 40/62	▲
Debit card	Bank Melli Iran	% 21/79	▲

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy

Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	% 11/10	▶
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	% 2/49	▶
Value of transactions as a percentage of GDP	% 129/20	▶

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	1,395,281,210	▲
Value of transactions	1,391,161,427 mill IRR	▼

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions(Nov compared to Oct)	% -2/88	▲
Monthly real growth of value of transactions(Nov compared to Oct)	% -4/12	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	% 17/96	▼
Point-to-point real growth of the value of transactions	% 7/65	▼

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	% 2/90	▼
Mobile Payment Gateway	% 9/31	▼
EFTPOS	% 79z/87zzztztz	▲

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	% 95/66	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 4/34	▼

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	% 77/61	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 16/36	▼
Balance Inquiry	% 6/03	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,330/34	▲
EFTPOS	1,142/33	▲
Mobile Payment Gateway	77/87	▲
Internet Payment Gateway	110/14	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	23/82	▲
EFTPOS	20/91	▲
Mobile Payment Gateway	2/22	▲
Internet Payment Gateway	0/69	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	1,481,043 Tehran	▲
The most change in the number of active EFTPOS terminals	9/591 Isfahan	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	0/166 Yazd	▲
The most number of EFTPOS transactions per capita	22/34 Hormozgan	▲

Decile ratio

The ratio of average value of the tenth decile transactions to the first decile	677/68	▼
---	--------	---

شرکت تجار الکترونیکی پردیس کجاست

آدرس وب گاه شاپارک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیکی:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۲۰۳۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۳۳۲۸۱۳

نشانی پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاهنظری،

کوچه دوم، پلاک ۳۴

کد پستی: ۱۴۴۹۱۴۸۱۱

صندوق پستی: ۸۱۳۴ - ۱۵۸۷۵

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپارک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، بخش و رونوشت، یا ذکر منبع بلامانع است.

Apr May Jun Jul Aug Sep Oct Nov Dec